

Tilinpäätös 2013

Tärkeitä päivämääriä vuonna 2014

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n yhtiökokous pidetään keskiviikkona 19.3.2014 klo 17.00 alkaen Helsingin messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Tilinpäätöstiedote vuodesta 2013	14.2.	klo 8.00
Vuoden 2013 tilinpäätös	14.2.	-
Yhtiökokous	19.3.	klo 17.00
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	24.3.*	-
Osingonmaksupäivä	31.3.*	-
Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu	28.4.	klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi-kesäkuu	25.7.	klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi-syyskuu	29.10.	klo 8.00

*hallituksen ehdotus

Uponorin sijoittajasuhteet

Kysymykset ja tiedustelut

Sähköposti: ir@uponor.com

Tapaamispyynnöt

Päivi Dahlqvist, johdon assistentti
Puh. 020 129 2823
paivi.dahlqvist@uponor.com

Muut yhteydenotot

Riitta Palomäki, talousjohtaja
Puh. 020 129 2822
riitta.palomaki@uponor.com

Tarmo Anttila, viestintäjohtaja
Puh. 020 129 2852
tarmo.anttila@uponor.com

Muut osakkeenomistajien tiedustelut

Sähköposti: legal@uponor.com

Reetta Härkki, päälakimies
Puh. 020 129 2835
reetta.harkki@uponor.com

Outi Viljanen, lakiasiaain assistentti
Puh. 040 630 7147
outi.viljanen@uponor.com

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajan pitää ilmoittaa muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili, tai muussa tapauksessa Suomen Arvopaperi-

keskuksen ylläpitämään yhtiön osaksluetteloon. Pitämällä osoitetiedot ajan tasalla varmistatte yhtiön lähettämän osakasinformaation perilletulon.

Suljettu ikkuna

Uponor soveltaa "suljetun ikkunan" periaatetta sijoittajasuhteissaan. Sinä aikana yhtiö ei kommentoi markkinanäkymiä, liiketoimintaan vaikuttavia seikkoja eikä keskustele kuluvan tai raportoimattoman tilikauden tapahtumista. Yhtiö ei myöskään tapaa sijoittajia tai lehdistön edustajia tilaisuuksissa, joissa keskustellaan näistä asioista.

Suljettu ikkuna alkaa kunkin raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuosikatsaus-ten julkistamista, ja päättyy tilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen julkaisemiseen.

Julkaisut

Yhtiön tilinpäätös painetaan suomen- ja englanninkielisenä ja on myös saatavana yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.uponor.fi > Sijoittajat > IR-aineisto ja uutiset > Vuosikertomukset. Tilinpäätös lähetetään postitse niille osakkeenomistajille, jotka ovat sen tilanneet.

Osavuosikatsaukset ja yhtiötiedotteet julkaistaan yhtiön kotisivuilla suomen- ja englanninkielisinä.

Voit tilata Uponorin sijoittajajulkaisut suoraan verkosta, osoitteesta www.uponor.fi > Sijoittajat > IR-aineisto ja uutiset > Tilauspalvelu. Samassa paikassa voit myös muuttaa yhteystietojasi tai peruuttaa tilauksesi.

Postitse tai puhelimitse tilauksen voi tehdä olemalla yhteydessä viestintäosastoon:

Uponor Oyj, Viestintä
PL 37, Äyritie 20, 01511 Vantaa
Puh. 020 129 2854
Fax 020 129 2841
tiedotus@uponor.com

Sisäpiirirekisteri

Uponor Oyj:n julkinen sisäpiirirekisteri on nähtävissä yhtiön pääkonttorin lakiasiainosastolla osoitteessa Äyritie 20, 01511 Vantaa, puh. 040 630 7147. Lakiasiainosaston sähköpostiosoite on legal@uponor.com. Yhtiön sisäpiiriläisten omistukset näkyvät myös Uponorin kotisivuilla osoitteessa www.uponor.fi > Sijoittajat > Osakkaat.

Sisällys

■ Uponor lyhyesti	4
■ Vuosi 2013 lyhyesti	5
■ Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille	12
■ Konsernin rakenne	14
■ Hallitus ja johtoryhmä	15
Hallituksen toimintakertomus	16
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle	23
Konsernin taloudelliset tunnusluvut	24
Osakekohtaiset tunnusluvut	25
Osakkeet ja osakkeenomistajat	26
Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	28
Konsernin laaja tuloslaskelma	35
Konsernitase	36
Konsernin rahavirtalaskelma	38
Laskelma oman pääoman muutoksista	39
Tunnuslukujen laskentakaavat	40
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	41
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	41
2. Toimintasegmentit	47
3. Lopetetut toiminnot	49
4. Liiketoimintojen yhdistäminen	49
5. Muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa	50
6. Tytäryhtiöiden myynnit	50
7. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	51
8. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	51
9. Poistot ja arvonalentumiset	51
10. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset	52
11. Tuloverot	52
12. Osakekohtainen tulos	53
13. Aineettomat hyödykkeet	53
14. Aineelliset hyödykkeet	55
15. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	57
16. Osuudet osakkuusyhtiöissä	58
17. Muut osakkeet ja osuudet	58
18. Pitkäaikaiset saamiset	58
19. Vaihto-omaisuus	58
20. Myyntisaamiset ja muut saamiset	58
21. Rahavarat	59
22. Oma pääoma	59
23. Laskennalliset verot	59
24. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	59
25. Varaukset	61
26. Korolliset velat	61
27. Osto- ja muut velat	62
28. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat	62
29. Muut vuokrasopimukset	63
30. Rahoitusriskien hallinta	63
31. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta	66
32. Pääoman hallinta	66
33. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut	66
34. Lähipiiritiedot	67
35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	68
■ Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	69
■ Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	72
■ Tilintarkastuskertomus	77
■ Vuosineljännestitiedot	78

Uponor lyhyesti

Uponor on yksi maailman johtavista rakennusten sisäilmasto- ja käyttövesijärjestelmien toimittajista. Se toimii noin sadassa eri maassa, ja sen tärkeimmät markkina-alueet ovat Eurooppa ja Pohjois-Amerikka. Pohjoismaissa ja Pohjois-Amerikassa Uponor on lisäksi merkittävä yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimittaja.

Yhtiön korkealaatuiset ja turvalliset ratkaisut luovat näkymättömyyttä mukavuutta koteihin, toimistoihin, julkisiin tiloihin ja asuinympäristöihin. Kestävää kehitystä tukevat tuotteet ja ratkaisut ovat paitsi teknisesti kehittyneitä myös ekologisesti järkeviä ja energiatehokkaita.

Uponorin liiketoiminta

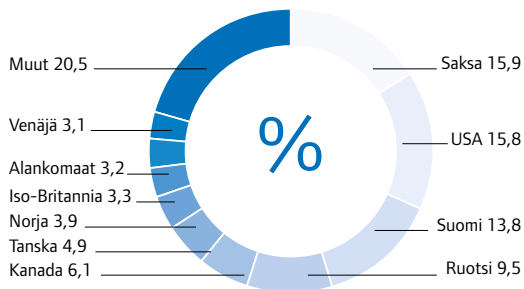
Uponorin liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin: Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka ja Uponor Infra. Liiketoimintasegmentit ovat eri kehitysvaiheissa ja palvelevat

markkinoita ja asiakkaita, jotka ovat erilaisissa tilanteissa ja joilla on eriäviä tarpeita. Uponorin strategia ja tie eteenpäin on tehty vastaamaan näihin tarpeisiin.

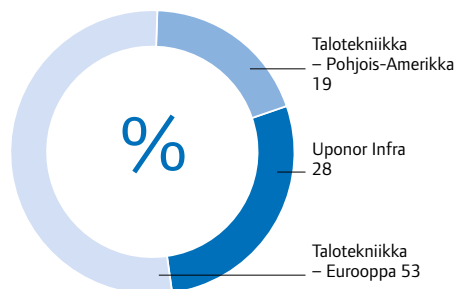
Yhteinen perusta

Vaikka Uponorin kolme liiketoimintasegmenttiä toimivat itsenäisesti, ne seisovat tukevasti samalla alustalla: Uponorin brändi, visio ja missio sekä arvot muodostavat perustan liiketoiminnan kannattavalle kasvulle. Kaikki segmentit hyötyvät yhteisistä tekijöistä, joihin kuuluvat avainasiakashallinta, yhteiset teknologiat ja jakelukanavat.

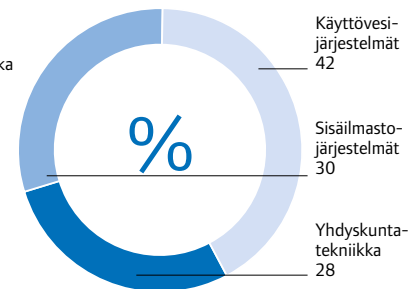
Liikevaihdon jakauma maittain

Liikevaihto segmenteittäin

Liikevaihto tuoteryhmittäin

Vuosi 2013 lyhyesti

Talotekniikka – Eurooppa

Euroopassa markkina- ja kilpailutilanne jatkui haastavana, minkä vuoksi etusijalle asetettiin liiketoimintaa parhaiten tukevat lyhyen aikavälin toimenpiteet.

Talotekniikka – Euroopassa toteutettiin vuoden 2013 aikana toimintoja ja päätöksentekoa yksinkertaistava rakennuudistus. Uudistuksen tavoitteena on parantaa kilpailukykyä ja mahdollistaa hyvien käytäntöjen leviäminen maantieteellisten rajojen yli koko yritykseen. Uusi, tehokkaampi organisaatorakenne selkeyttää toimintojen suunnittelua ja toteutusta.

Tuotenimien harmonisointia ja tarjonnan virtaviivaistamista jatkettiin. Toimenpiteiden tavoitteena on tarjota asiakkaillemme entistä yhtenäisempi brändi-ilme sekä käyttövesi- että sisäilmastojärjestelmissä.

Uponorin käyttövesijärjestelmien asemaa korkealaatuisina, hygieenisinä ja suorituskykyisinä ratkaisuna pyrittiin vahvistamaan entisestään. Pyreneiden niemimaalla markkinoille tuotiin aivan uudenlainen innovaatio, saumaton alumiininen komposiittiputki (Seamless Aluminium Composite Pipe, SACP), joka tarjoaa kestävyydeltään ja suorituskyvyltään ylivoimaisia ominaisuuksia. Saumattoman alumiinikerroksen ansiosta putki on notkeampi ja sitä voidaan taivuttaa jyrkemmälle mutkalle putken seinämän painumatta. SACP-putki lanseerataan muualle Eurooppaan vuoden 2014 aikana.

Vuoden aikana luotiin perusta BIM (Building Information Modelling) -mallinnuksen käytölle tulevaisuudessa. Asiakkaat hyötyvät BIM-mallinnuksesta, kun erilaiset elementit ja rakenteet on helpompi hahmottaa jo ennen rakentamisen aloittamista. Tällöin myös tiedonkulku ja koordinointi tehostuvat, projektit etenevät nopeammin ja asioita voidaan tehdä kustannustehokkaammin.

Asuinrakennusten integroidun sisäilmastoratkaisun kehityksessä mentiin eteenpäin, ja kehitystyötä jatketaan edelleen. Renovis, uusi, modulaarisuuteen perustuva seinä- ja kattopaneelijärjestelmä, jonka voi helposti asentaa valmiiden rakenteiden päälle, lanseerattiin Keski-Euroopan markkinoilla vastaamaan korjausrakennusmarkkinoiden kasvavaan kysyntään. Uudessa lämmitysjärjestelmässä yhdistyvät lattialämmityksen energiatehokkuus ja asumismukavuus. Ratkaisu on helppo asentaa valmiisiin rakenteisiin nopeasti ja ilman suuria rakenteellisia muutoksia.

Panostimme kilpailukykyimme lisäämiseen myös perinteisillä uudisrakentamisen lämmitysmarkkinoilla muun muassa uudistamalla projekti- ja pakettihinnoitteluamme ja bulkkituotteiden jakelua.

Aluelämmön jakelun sektorille lanseerattiin uusia korkeapaineputkituotteita Itä-Euroopan ja erityisesti Venäjän markkinoilla, missä Uponor pyrkii vahvistamaan asemaansa.

Rakennukseen varastoitunutta energiaa hyödyntävä TABS-järjestelmä lanseerattiin Itä-Euroopassa. TABS on energiatehokas vaihtoehto toimistorakennuksissa perinteisesti käytetyille ilmastointijärjestelmille. Tulokset analyysistä, jossa verrattiin TABS-järjestelmien koko elinkaaren kustannuksia kilpailevien järjestelmien vastaviin kustannuksiin, olivat vahvasti eduksi TABS-järjestelmille. TABS-järjestelmien tulevaisuus vaikuttaa lupaavalta yleisen kiinnostuksen kohdistuessa enenevässä määrin kestävään kehitykseen ja vihreään rakentamiseen.

Projektiliiketoiminnan kasvattamiseen tähtäviä toimenpiteitä toteutettiin erityisesti saksankielisessä Euroopassa ja Pohjoismaissa, missä keskityttiin vahvistamaan projektiliiketoimintaosaamista.

Toimitusketjun pitkään jatkuneen kehitystyön tulokset alkavat vihdoin tuottaa tulosta. Toimitusketjua on kehi-

tetty määrätietoisesti ja koordinoitusti jo usean vuoden ajan. Euroopassa toimitusvarmuus (OTIF, on time full delivery) oli ennätysellisen hyvä. Toimintojen jatkuva kehittäminen, panostukset laatuun ja ostotoiminnan kehittäminen etenivät hyvin. Lisäksi ryhdyimme toimiin kustannusten karsimiseksi, tavoitteenamme kompensoida haasteellisen markkinatilanteen seurauksena supistuneita myyntimääriä.

Toiminta uudessa pohjoismaisessa jakelukeskuksessa käynnistyi vuoden alussa Ruotsissa, ja palvelutaso on uuden jakelukeskuksen myötä kohentunut merkittävästi. Toimitusten nopeuttamiseksi Uponor investoi uuteen varastoon myös Venäjällä.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

Pohjois-Amerikassa markkinatilanne pysyi pääsääntöisesti hyvänä koko vuoden 2013. Hyvässä liiketoimintaympäristössä tarkkaan harkittu strategiamme, jonka mukaisesti keskitimme resursseja kaikkein kannattavimpiin liiketoimintamahdollisuuksiin, tuotti tulosta.

Käyttövesijärjestelmien markkinoinnissa keskityimme liike- ja julkiseen rakentamiseen. Tämä osoittautui hyväksi ratkaisuksi, josta todisteena on erityisesti majoitus-, kerrostalo- ja koulutussektorilla saavutettu merkittävä kasvu. Kasvu oli suurelta osin seurausta ponnisteluistamme saada perinteisesti markkinoita hallinneet kupariputket korvattua Uponorin PEX-käyttövesiputkilla liike- ja julkisrakentamisessa.

Yhdysvalloissa uudisrakennusmarkkinat kasvoivat vuonna 2013 yli 20 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja tästä kasvusta mekin pääsimme osalliseksi. Menestyksen taustalla on yhteistyö suurimpien valmistajayritysten kanssa. Yhteistyön avulla pystymme osoittamaan, että Uponorin järjestelmät ovat luotettavia myös pitkällä aikavälillä.

Vuosi 2013 lyhyesti

Käyttövesijärjestelmissä tärkeä yhteistyökumppani on työkaluvalmistaja Milwaukee. Milwaukee-laajennustyökalu on saavuttanut nopeasti suuren suosion ja vaikuttanut ratkaisevasti kasvuun ja markkinaosuutemme laajentumiseen.

Rakennusmarkkinoiden vilkastuminen ei ole vielä heijastunut sisäilmastoratkaisuiden asentamiseen uudisrakennuksiin. Olemme kuitenkin onnistuneet esittelemään sisäilmastojärjestelmien toimivuutta

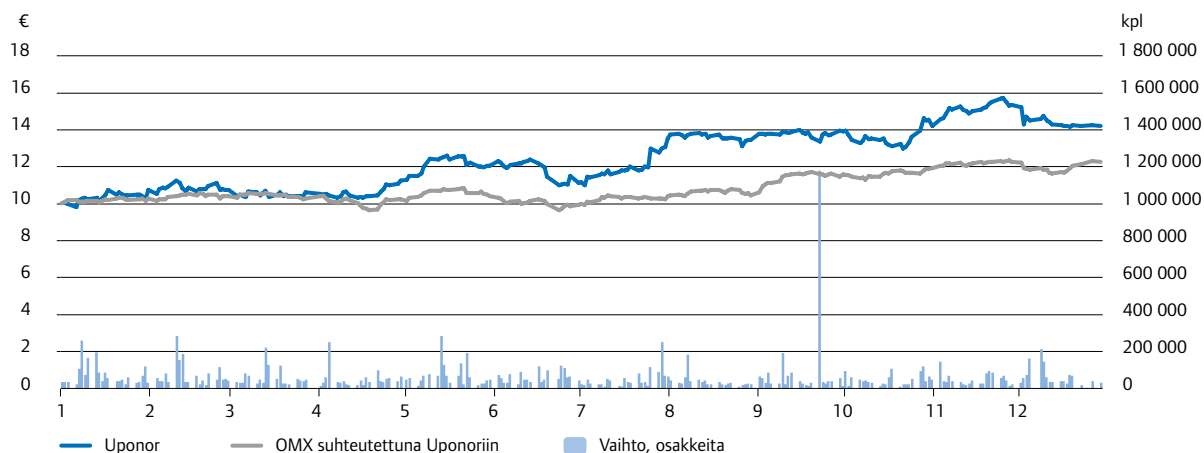
niin kutsutun osittaisen lattialämmityksen avulla, missä uuden asuinrakennuksen lattiapinta-alasta vain osassa on lattialämmitys. Lattialämmityksen tavoin toimiva viilennysratkaisu on saavuttanut enenevässä määrin suosiota kohteissa, joissa energian säästö, arkkitehtoninen vapaus ja miellyttävä lämpötila ovat keskeisiä vaatimuksia.

Pohjoisamerikkalainen muoviputkivalmistajien yhdistys Plastics Pipe

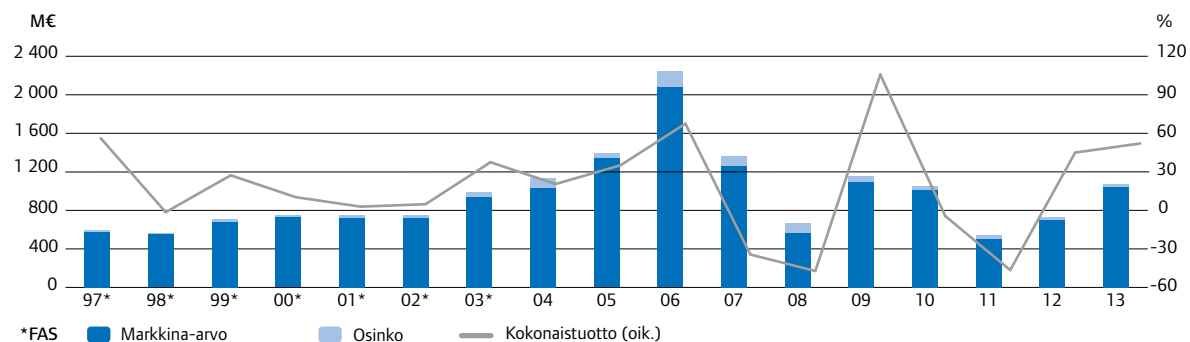
Institute (PPI) nimesi Uponorin hankkeen vuoden projektiksi. Minnesotan teollisuustuottajien liitto (Minnesota Manufacturers Alliance) valitsi Uponorin vuoden 2013 teollisuusyritykseksi. Lisäksi Uponor on "Minnesotan sadan parhaan työpaikan" listan sijalla 16.

Yksi vuoden 2013 merkittävimmistä hankkeista oli Apple Valleyn tehtaan laajennus, mikä oli kaiken kaikkiaan viides

Osakekurssi ja -vaihto 2013

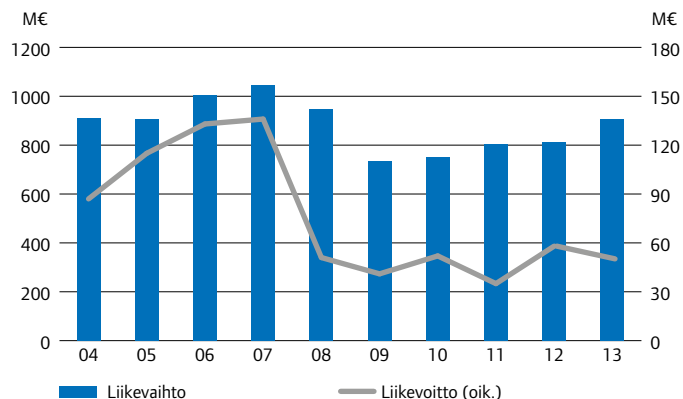

Omistaja-arvon kehitys 1997–2013

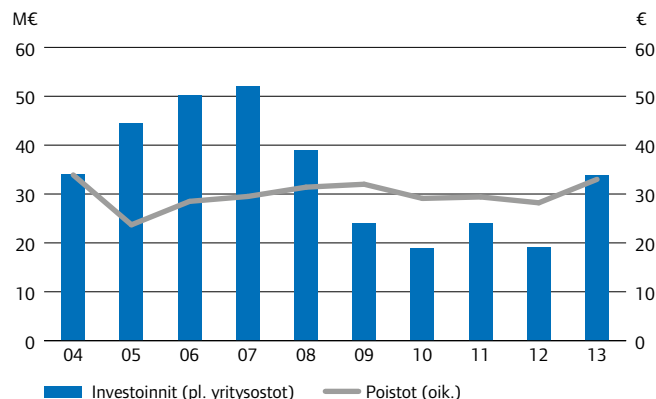

Uponorin sijoittajasivut löytyvät os. www.uponor.fi > Sijoittajat.

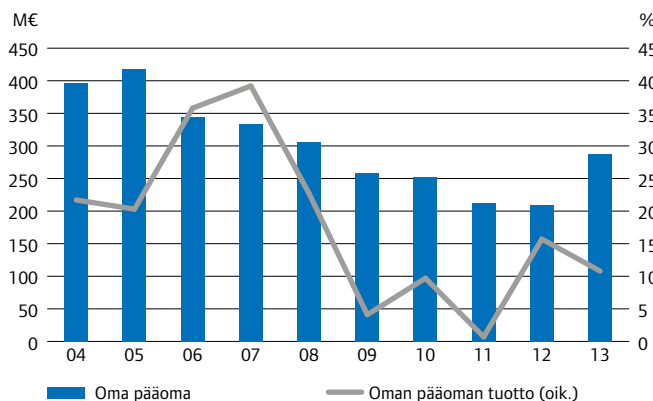
Liikevaihto ja liikevoitto 2004–2013

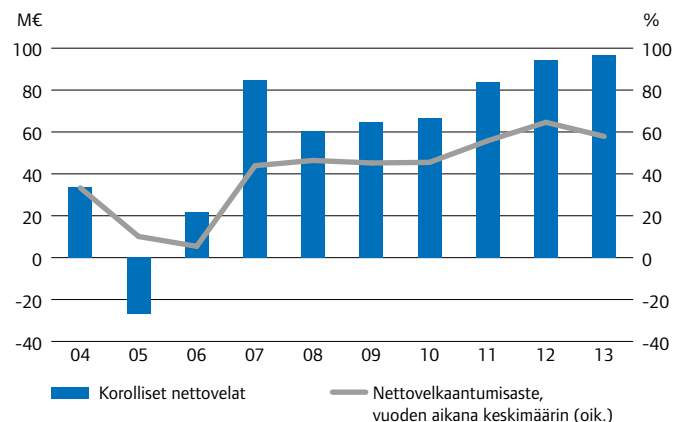
Investoinnit ja poistot 2004–2013

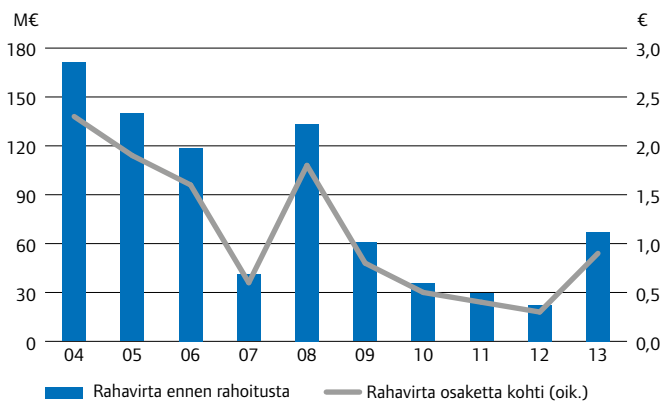
Oma pääoma ja tuotto 2004–2013

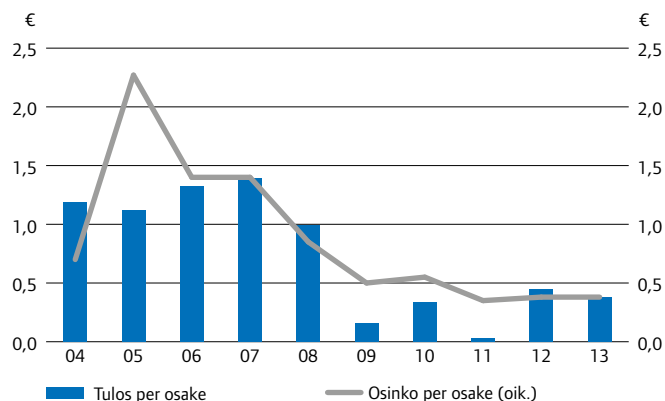
Korolliset nettovelat ja velkaantumisaste 2004–2013

Rahavirta ennen rahoitusta 2004–2013

Osakekohtainen tulos ja osinko 2004–2013

laajennus toiminnan käynnistämisen jälkeen. Tuotantotilojen 1 600 neliömetrin laajennuksella pyritään vastaamaan PEX-putkien kysynnän ennakoituun kasvuun.

Uponor, Inc. (USA) perusti tytäryhtiön, Uponor Innovations LLC:n, innovaatiohautomoksi, jossa voidaan keskittyä täysipainoisesti uusien tuotteiden ja teknologioiden kehittämiseen. Tavoitteena on kehittää nykyistä rakennussuunnittelua ja rakentamisen toteuttamista sekä huomioida ympäristö edistämällä kestävä kehitystä ja vihreää rakentamista.

Uponor Infra

Uponorin ja KWH-yhtymän yhteisyritys, Uponor Infra, perustettiin 1.7.2013. Uponorin omistusosuus yhtiössä on 55,3 % ja KWH-yhtymän 44,7 %. Yhteisyritykseen siirrettiin molempien yhtiöiden yhdyskuntatekniset liiketoiminnot eli Uponorin Yhdyskuntatekniikan segmentti ja KWH-yhtymän KWH Pipe Oy. Yritysten yhdistettyä vahvuutensa Uponor Infraan siitä tuli Pohjoismaiden johtava toimija yhdyskuntateknisten putkijärjestelmien sektorilla; sen tuotevalikoima laajeni ja alan osaavimmat ja

kokeneimmat työntekijät ovat yhdessä yrityksessä.

Ylikapasiteetti, hintakilpailun kiristyminen ja julkisten hankkeiden supistuminen ovat jo vuosia leimanneet yhdyskuntateknisten putkijärjestelmien markkinoita. Uusi yhteisyritys on osoitus Uponorin vahvasta sitoutumisesta yhdyskuntatekniikkaan ja halusta kehittää alaa eteenpäin.

Yhteisyrityksellä pyritään parantamaan tehokkuutta ja kannattavuutta tinkimättä silti asiakkaille myytävien tuotteiden laadusta ja kilpailukykyises-

Osakekohtaisia tunnuslukuja

	2013	2012	2011	2010	2009
Osakekannan markkina-arvo, M€	1 041,0	702,8	502,2	1 013,2	1 098,1
Tulos osaketta kohti (laim.), €	0,38	0,45	0,03	0,34	0,16
Osinko, M€	¹⁾ 27,8	27,8	25,6	40,2	36,5
Osakekohtainen osinko, €	¹⁾ 0,38	0,38	0,35	0,55	0,50
Efektiivinen osinkotuotto, %	2,7	4,0	5,1	4,0	3,3
Osakkeen vaihtokurssit (antikorjattu), €					
- korkein, €	15,85	10,00	14,25	15,66	15,10
- alin, €	9,65	6,77	6,03	10,58	6,80
Osakkeenomistajien määrä	15 480	17 788	19 828	22 087	20 214

¹⁾ hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä.

Pitkän ajan taloudelliset tavoitteet (12.2.2013 lähtien)

	Tavoite	2013	2012	2011	2010	2009
Orgaaninen liikevaihdon kasvu*	2013E: 5,2 %	-1,5%	3,2%	4,9 %	2,0 %	-22,7 %
Liikevoittomarginaali	>10 %	5,5 %	7,1 %	4,4 %	7,0 %	5,6 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	> 20 %	12,5%	16,7%	11,0 %	14,4 %	8,1 %
Velkaantuneisuus (vuosineljännesten keskiarvo)	30–70	57,9	64,6	55,8	45,5	45,2
Osingonjako	> 50 % tuloksesta	100,0 %	84,4 %	1 018,5 %	162,5 %	316,3 %

^{*)} > BKT+3 %-yksikköä

tä hintatasosta. Kahden yrityksen liike-toimintasegmenttien – standardituote-, järjestelmä- ja projektimyyni – yhdistäminen tuo skaalaetuja, jotka tarjoavat hyvän pohjan tulevalle kasvulle.

Vuoden loppupuolella, Uponor Infra perustamisen jälkeen, huomio on suunnattu ensisijaisesti toimintojen yhdistämiseen. Yhteisyrityksen strategiset suuntalinjat on määritelty ja organisaatio luotu, ja tavoitteena on toteuttaa suurin osa suunnitelluista säästöistä jo vuoden 2014 aikana.

Yhdistymisen myötä Suomesta pää- tettiin sulkea kaksi tehdasta, Ruotsissa yhdistettiin kaksi tehdasta ja myyntiorganisaatiota ja Tanskan myyntitoimisto suljettiin ja myyntiorganisaatio järjes- tettiin uudelleen. Uudelleenjärjestelyjen seurauksena Uponor Infra vähensi 130 työntekijää.

Kestävä kehitys ja yritysvastuu

Kestävä kehitys on – paitsi välttämätöntä tulevaisuuden ja ympäristön kan- nalta – yhä useammin myös kannattava liiketoimintamahdollisuus. Innovaatiot rakentamisen sektorilla tarjoavat mah- dollisuuden viedä koko yhteiskun- taa kohti kestävämpää tulevaisuutta. Uponor aikoo jatkossakin kehittää ja tar- jota asiakkailleen kestäviä ratkaisuja, joi- den avulla voidaan luoda terveellisiä ja energiatehokkaita ympäristöjä.

Kun liiketoiminta on kannattavaa, pystymme kehittämään myös muita tär- keitä asioita, kuten parantamaan työ- hyvinvointia, vähentämään jätettä ja hyödyntämään resurssit maksimaali- sen tehokkaasti. Pyrimme määrätietoi- sesti edistämään vastuullista toimin- taa erilaisilla hankkeilla. Vuonna 2011 määrittelimme tavoitetilan vuodeksi 2020; vuonna 2012 kirkastimme kes- tävän kehityksen neljään peruspila- riin: kulttuuri, huolenpito, asiakkaat ja kumppanit.

Uponor on sitoutunut luomaan ihmisille parempia elinympäristöjä innovatiivisten ratkaisujen ja kumppanuussuhteiden avulla sekä kehittämällä kestävää liiketoimintaa.

Kulttuuri: kestävä kehitys osaksi yrityskulttuuria

Onnistuminen on mahdollista vain, jos kestävä kehitys on osa kaikkea toimin- taamme. Kestävä kehitys on jo huomi- oitu Uponorin visiossa, missiossa, stra- tegiassa ja brändissä, ja nyt olemme perustaneet konserninlaajuisen yritys- vastuun ja kestävän kehityksen funkti- on, jonka tehtävänä on luoda toiminnal- le yhteiset puitteet ja tavoitteet maa- ja segmenttirajojen yli.

Kestävän kehityksen periaatteet hu- mioidaan myös ohjeistuksissa ja menet- telytavoissa. Esimerkiksi vuonna 2013 Uponorin autopolitiikka tarkistettiin ja tavoitteeksi asetettiin, että vuoteen 2015 mennessä Uponorin autokan- nan keskimääräiset CO₂-päästöt ovat alle 130 g/km. Olemme myös luoneet autoedun käyttäjille taloudellisia kan- nustimia, joiden avulla heitä rohkaistaan valitsemaan vähäpäästöisiä ajoneuvoja.

Hankintatoiminnassa olemme pyrki- neet varmistamaan, että myös toimit- tajamme soveltavat samoja kestävän

kehityksen periaatteita, joihin Uponor on sitoutunut.

Huolenpito: oman ympäristövaikutuksen pienentäminen

Vihreän energian määrää on kasvatettu tuotannossa.

Pohjois-Amerikassa yli 30 % uuden jakelukeskuksen sähköstä tulee uusiutu- vista energianlähteistä. Lean-ohjelman¹⁾ soveltaminen on tehostanut toiminto- ja Pohjois-Amerikassa, ja osin juuri sen ansiosta Minnesotan teollisuustuotta- jien liitto (Minnesota Manufacturers' Alliance) valitsi Uponorin vuoden 2013 teolliseksi tuotantolaitokseksi. Säästöjä syntyi esimerkiksi energian ja veden kulutuksessa, myös kaatopaikkajätettä syntyi vähemmän. Saksassa 20 % säh- kön kokonaiskulutuksesta on tuotet- tu uusiutuvalla energialla; vuoden 2014 tavoitteeksi on asetettu 100 %.

World Wildlife Fundin kanssa on neu- voteltu Green Office -ympäristöohjel- man ottamisesta käyttöön Uponorin

¹⁾Lean-ohjelman kantavana ajatuksena on tarjota asiakkaille suurin mahdollinen hyö- ty, mutta samalla pitää muodostuvan jätteen määrä mahdollisimman pienenä. Lean- ohjelmaa noudattava yritys pyrkii tuottamaan lisäarvoa asiakkailleen ja keskittää prosessinsa sen mukaisesti. Kun jätteen määrää vähennetään tuotantoketjun koko matkalta, tuotteiden ja palveluiden valmistusprosesseissa tarvitaan vähemmän työai- kaa, vähemmän tilaa, vähemmän pääomaa ja vähemmän aikaa. Lisäksi yritykset pys- tyvät vastaamaan asiakkaidensa muuttuviin tarpeisiin monipuolisesti, laadukkaasti, pienemmin kustannuksin ja lyhyellä viiveellä. (Lähde: Lean Enterprise Institute)

toimistoissa. Pilottihanke käynnistettiin Uponorin Vantaalla sijaitsevassa pääkonttorissa ja kokemukset on tarjottu jakaa myös muiden toimistojen käyttöön.

Talotekniikka – Eurooppa on käynnistänyt pilottihankkeen, jossa ympäristökriteereitä sovelletaan pakkaamiseen. Hankkeen tavoitteena on pienentää Uponorin tuotteiden ja järjestelmien pakkaamisen ympäristövaikutuksia.

Oman ympäristöohjelmamme kautta valomme ja mittaamme hiilidioksidipäästöjämme vuosittain joka maassa. Niitä on pyritty vähentämään eri tavoin: viime vuonna Saksassa Zella-Mehlisin uuteen tehdassaliin asennettiin LED-valot, Hassfurtin tehtaalla Saksassa hyödynnetään aurinkoenergiaa ja Virsbon tehtaalla Ruotsissa siirryttiin pelletteihin ja luovuttiin fossiilisten polttoainesten käytöstä.

Asiakkaat: Uponorin innovatiiviset ratkaisut parantavat asiakkaiden elämänlaatua

Uponorin Renovis-järjestelmä tuotiin markkinoille vuonna 2013. Matalia lämpötiloja hyödyntävä lämmitysjärjestelmä voidaan asentaa vaivattomasti vanhojen rakenteiden päälle. Järjestelmä, johon kuuluu ulkoseiniin asennettavat lämmityspaneelit sekä valmiit lisäeristyspaneelit, parantaa vanhankin rakennuksen energiatehokkuutta.

Pitkällisen tuotekehittelyn ja testauksen jälkeen markkinoille tuotiin vuonna 2013 ensimmäiset hitsaussaumattomat, monikerrokiset komposiittiputket (Seamless Aluminium Composite Pipe, SACP). Perinteisiin putkiin verrattuna SACP-putkien valmistus on tehokasta ja säästää raaka-aineita. Saumaton järjestelmä on myös käytössä pitkäikäisempi.

Uponor Infra jatkoi uusien, Uponorin IQ-hulevesijärjestelmiin liittyvien tuot-

teiden lanseerausta. Uponor IQ tarjoaa suunnittelijoille ja kunnille hulevesien poistoon ja käsittelyyn pohjavesiä ja vesistöjä säästävän ratkaisun, joka vähentää tulvimisriskiä, poistaa saasteita ja mahdollistaa veden keräämisen ja käytön esimerkiksi kasteluun.

Kumppanit: sitoutamme kumppanimme mukaan kestävään kehitykseen

Uponor lisäsi yhteistoimintaa Green Building Council -verkoston piirissä ja laati konsernin sisäisen ohjeistuksen toiminnan koordinoimiseksi kansainvälisesti. Uponor toimi vuonna 2013 järjestetyn Nordic Green Building Councils -konferenssin päätukijana.

Olimme mukana työssä, jonka seurauksena Euroopan rakennusteollisuuden tutkimusjärjestö ENCORD (European Network of Construction Companies for Research & Development) julkaisi rakennusjäätettä koskevat uudet määräykset. Uponor on ENCORDin jäsen.

PEX- ja MLCP-putkien elinkaarianalyysi osoitti, että niiden ympäristövaikutukset jäävät huomattavasti perinteisten kupariputkien ympäristövaikutuksia pienemmiksi. Uudessa Euroopan muoviputkijärjestön TEPPFAn (The European Plastic Pipes & Fittings Association) tutkimuksessa selvitetään PEX- ja MLCP-järjestelmien ympäristöjalanjälkeä (PEF, Product Environment Footprint). Euroopan komission johtamassa kaksivuotisessa pilottitutkimuksessa käytetään ympäristövaikutusten arvioinnissa laajempaa analyysiä, jonka uskotaan muodostuvan standardimenetelmäksi tulevaisuudessa.

Uponor on ollut aloitteellinen ja johtaa Euroopan lämmitys- ja viilennysalan toimijoiden kattojärjestön perustamishanketta. EHI (European Heating Industries association) tarjoaa erinomaisen foorumin energiatehokkaiden lämmitys- ja viilennysjärjestelmien esittelyyn

sekä niihin liittyvien normien ja säädösten kehittämiseen.

Uponor tukee myös erilaisia paikallisia hankkeita, joista yksi esimerkiksi on Uponorin Pohjois-Amerikan yksikön sponsoroima Eco Village -kylä. Eco Village sijaitsee vajaan 50 kilometrin päässä Pohjois-Amerikan pääkonttoristamme ja sinne on tarkoitus rakentaa 18 nollaenergiataloa seuraavien kolmen vuoden aikana. Taloihin asennetaan Uponorin lattialämmitys-, käyttövesi- ja palosammutusjärjestelmät. Lisäksi Uponorin työntekijät ovat lupautuneet asentamaan Uponorin järjestelmät ja muitakin rakennuksen komponentteja talkootyönä.

Uponor arvioi toimintojensa ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä myös vuonna 2013 ja raportoi tuloksista CDP (Carbon Disclosure Project) -organisaation menetelmän mukaisesti. Uponor on raportoinut toiminnastaan CDP-organisaatiolle keväästä 2010 alkaen ja parantanut kuluneina vuosina arvonsaansa 60:sta 74:ään.

Yhdysvaltain Minneapolisiin on perustettu uusi, Uponorin kokonaan omistama tytäryhtiö Uponor Innovations LLC. Yrityksen tavoitteena on tunnistaa, tukea ja kehittää innovatiivisia ja ympäristöystävällisiä ideoita, teknologioita ja tuotteita. Yrityksen toimintaan kuuluu myös valvoa ja kehittää raaka-aineiden ja palveluiden kehityskaarta, valintaa ja hankintaa sekä tuotantomenetelmiä ja -prosesseja, jotta Uponor voi valmistaa ja toimittaa ympäristöystävällisiä tuotteita kestävästi rakennettujen ympäristöjen toteuttamiseksi.

Kestävän kehityksen mittarit

Mittari	Yksikkö	2013*	2012	2011	2010	2009
Ympäristömittarit						
Kokonaisenergian kulutus	1 000 MWh	141,4	137,0	154,7	163,1	170,4
- Sähkön käyttö	1 000 MWh	101,7	97,5	105,7	107,8	104,2
- Fossiilisten polttoaineiden käyttö	1 000 MWh	39,7	39,5	49,0	53,2	66,2
Raaka-aineiden käyttö	1 000 tonnia	84,9	82,0	82,7	95,3	90,9
- josta uusiokäyttöä	%	6,8	7,4	7,1	6,0	5,3
Veden kulutus	1 000 m ³	110,4	115,5	129,3	139,3	151,2
Kasvihuonekaasupäästöt						
(scope 1 + scope 2 yhteensä)	1 000 tonnia	35,0	33,3	47,1	45,6	52,7
Kasvihuonepäästöt (scope 3)	1 000 tonnia	192,4	179,0	204,0	204,6	208,0
Jäteveden määrä	1 000 m ³	35,5	28,6	42,8	36,6	39,0
Vaarallinen jäte	1 000 tonnia	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3
Jätettä yhteensä	1 000 tonnia	11,1	11,1	11,5	11,4	10,6
Kierrätetyn jätteen määrä	1 000 tonnia	10,6	8,3	8,7	9,2	9,0
Tuotantolaitosten määrä						
		10	9	10	10	10
ISO 14001 -hyväksytyjä tuotantoyksiköitä		8	7	8	8	8
%-osuus kaikista tuotantoyksiköistä	%	80	78	80	80	80
Sosiaaliset mittarit						
Henkilökunnan määrä (kokopäiv.)		4 141	3 052	3 228	3 197	3 316
Henkilöstön vaihtuvuus	%	7,8	6,7	5,4	4,8	5,6
Työperäisiä tapaturmia		45	75	67	78	64
Menetetty työaika tapaturmien vuoksi	tuntia	4 470	5 773	6 731	10 733	9 230
Menetetty työaika (suht.)	%	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2

* Vuoden 2013 luvuissa on mukana Yhdysvaltain jakelukeskus sekä saksalainen Zent-Frenger GmbH, jotka eivät ole olleet mukana aiemmin. Uponor Infran synnyn myötä konserniin 1.7.2013 tulleet uudet liiketoiminnot eivät ole mukana luvuissa.

Kasvihuonekaasut (GHG)

- Scope 1** suorat kasvihuonekaasupäästöt, joihin yritys voi itse vaikuttaa
- Scope 2** epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt, jotka aiheutuvat yrityksen energian kulutuksesta (sähkö, lämmitys, viilennys ja höyry)
- Scope 3** epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt toiminnoista, joihin yritys ei voi suoraan vaikuttaa (muiden omistamat tai hallitsemat päästölähteet)

Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille

Hyvä osakkeenomistaja,

Energiatehokkuus, kestävä kuluttaminen ja puhtaan veden saatuuden turvaaminen ovat tämän päivän megatrendejä, jotka vääjäämättä muokkaavat tulevaisuuttamme. Nämä suuntauksukset sekä Uponorin halu huomioida eri markkinasegmenttien erityistarpeet ovat nostaneet innovatiiviset, ekotehokkaat lämmitys- ja viilennysratkaisut sekä hygieeniset vedenjakelujärjestelmät kokonaan uudella tavalla keskiöön. Olemme tarttuneet määrätietoisesti näiden kehityssuuntien tarjoamiin mahdollisuuksiin Uponorin tärkeimmillä markkinoilla ja liiketoimintasegmenteillä.

Vuoden 2013 aikana linjasimme toimintaamme entistä vahvemmin näiden megatrendien mukaiseksi. Keskityimme etenkin kestävään kehitykseen, ja oma visioni onkin tehdä Uponorista vähintäänkin täysin hiilineutraali yritys – jopa mennä vielä pidemmälle. Kun seuraamme tarkasti omia toimintojamme ja kehitämme tuotteita ja järjestelmiä, jotka mahdollistavat entistä kestävämmät työ- ja asuinympäristöt, pystymme yhdessä asiakkaidemme ja loppukäyttäjien kanssa luomaan niin merkittävät säästöt, että toiminnasta – toimitusketju mukaan lukien – tulee hiilineutraalia. En sano, että se olisi helppoa, mutta tavoite on tärkeä, ja teemme sen saavuttamiseksi hartiavoimin töitä.

Lyhyemmän aikavälin haasteita tarjoaa nykyinen taloustilanne erityisesti Euroopassa. Olen usein käyttänyt suositun termiä uusi normaali (new normal) ja uskon, että sitä saadaan toistaa lähivuosina vielä monta kertaa, kun puhutaan Euroopan markkinoista. Syksyllä 2007 alkanut maailmantalouden kriisi iski rajusti rakennusmarkkinoihin kaikkialla Euroopassa. Vaikka ala on pysynyt jaloillaan, kehitys on miltei pysähtynyt

“Oikea asenne ja kyky sopeutua muuttuviin olosuhteisiin tarjoavat menestyksen avaimet nykypäivän monivivahteisessa liiketoimintaympäristössä.”

niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla vallitsevan tiukan rahoitustilanteen takia. Elpymistä on havaittavissa, mutta se on vielä kovin haurasta.

Haastavassa markkinatilanteessa Uponor on satsannut joustavuuteen, joka mahdollistaa nopeat reaktiot vaikeilla markkinoilla. Uusi organisaatiorakenteemme nopeuttaa päätöksentekoa ja taipuu nopeasti niiden markkinasegmenttien palvelukseen, missä on aistittavissa suurimmat kasvumahdollisuudet. Etsimme uusia reittejä markkinoille ja alallamme epätyypillisesti olemme luoneet kumppanuussuhteita, joiden uskomme tuovan asiakkaillemme lisäarvoa. Uudet tuotteet ja tuotekehitys ovat edelleen keskeinen osa yrityksen toimintaa. Erinomainen esimerkki on Espanjan ja Portugalin markkinoilla viime vuonna lanseerattu ja suurta suosiota saavuttanut uraauurtava saumaton monikerrosputki, joka tuodaan tänä vuonna markkinoille muualla Euroopassa.

Parantamisen varaakin toki on: Ranskassa yksi keskeinen tuotehyväksyntämme peruutettiin tilapäisesti vuoden 2013 loppupuolella. Koska Uponor on vastuullisesti toimiva yritys, otimme koko tuotejärjestelmän takaisin jakelu-

ketjusta, vaikkei kyseessä ollutkaan laatuongelma eikä tuotteesta aiheutunut vaaraa asiakkaille tai loppukäyttäjille.

Pohjois-Amerikassa edetään koko ajan parempaan suuntaan. Ympäristö on ollut liiketoiminnalle otollinen erityisesti Yhdysvalloissa ja siellä tehty strateginen hienosäätö, jossa resurssit kohdistettiin harkitusti vain kaikkein lupaavimpiin liiketoimintamahdollisuuksiin, on tuottanut tulosta. Vuosi 2013 on ollut historiallisen hyvän kasvun vuosi, ja ennätysrikkottiin niin myynnin kuin tuotannonkin puolella.

Varsin alhaiselta tasolta lähtenyt kasvu on ollut reipasta, mutta kehitys saa jatkaa samanlaisena vielä pitkään, ennen kuin rakentamisen määrä Yhdysvalloissa saavuttaa tason, jota markkinoilla tällä hetkellä pidetään tavoiteltavissa olevana pitkän aikavälin tasona. Uponorin kannalta myönteistä on, että Yhdysvalloissa olemme jo saavuttaneet talouskriisiä edeltävät tuotantomäärät. Nyt tuotantokapasiteettia on lisätty ja suunnitelmissa on kasvattaa toimitusmääriä markkinoiden laajentuessa.

Vuosi 2013 oli merkittävä myös Uponorin yhdyskuntatekniikan liiketoiminnalle. Heinäkuun ensimmäise-

nä päivänä, yhdeksän kuukautta kestäneen uurastuksen jälkeen perustettiin Uponorin ja KWH-yhtymän yhteisyritys Uponor Infra. Suomalainen KWH-yhtymä, entinen kilpailija ja nykyinen yhteistyökumppani 44,7 prosentin omistusosuudella, ja Uponor tavoittelevat liiketoimintojen yhdistämisen avulla parempaa kannattavuutta. Uponor aloitti yhdyskuntatekniikan saralla vuonna 1982 ja tänä vuonna yhdyskuntatekniikan osuus saattaa kattaa lähes 40 prosenttia vuosiliikevaihdostamme.

Vuonna 2014 ja pidemmällekin jatkamme Uponorin strategista vahvistamista monin tavoin. Uponorin liiketoimintasegmentit ovat eri kehitysvaiheissa ja palvelevat markkinoita ja asiakkaita, jotka ovat erilaisissa tilanteissa ja joilla on eriäviä tarpeita. Mahdollisimman suuren hyödyn saavuttamiseksi myös resurssit kannattaa näin ollen kohdistaa segmenttikohteisesti. Ja jotta tulokset voidaan maksimoida, pyrimme huolellisesti viemään läpi myös niitä vahvuuksia ja yhteistoimintaetuja, joita Uponor kansainvälisesti vahvana alan johtavana merkinä tarjoaa. Näin toimimalla pystymme kestävästi tarjoamaan kaikille osakkeenomistajillemme parhaan mahdollisen tuoton.

Kiitos teille, että olette mukana tukemassa Uponorin kehitystä!

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Tärkeitä tiedotteita vuonna 2013

12.2.2013

Tilinpäätöstiedote 2012: Uponor paransi selkeästi tulostaan Euroopan heikosta markkinatilanteesta huolimatta; asetti pitkän aikavälin tavoitteet; täydentää vuonna 2012 perustettua osakepohjaista kannustinohjelmaa

25.2.2013

Kilpailu- ja kuluttajavirasto esittää markkinaoikeudelle Uponorin ja KWH:n yhteisyrityksen kieltämistä

28.2.2013

Uponorin ja KWH:n yhteisyritys käsitellään markkinaoikeudessa

18.3.2013

Varsinainen yhtiökokous: osinko 0,38 euroa osakkeelta. Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotukset, mukaan lukien valtuutuksen hankkia omia osakkeita.

2.4.2013

Uponor uudistaa organisaatiotaan Euroopassa

23.4.2013

Uponor laajentaa tehdasta Pohjois-Amerikassa kysynnän kasvun vuoksi

29.4.2013

Osavuositarkastus 1–3/2013: Euroopan markkinoiden odotettu alakulo vaimensi Uponorin tuloskehitystä

14.5.2013

Uponorille kielteinen päätös verotuksen oikaisulautakunnalta vuosista 2005–2009

24.5.2013

Markkinaoikeus hyväksyi Uponorin ja KWH-yhtymän yhteisyrityksen

1.7.2013

Uponorin ja KWH Pipen yhdyskuntatekniikan yhteisyritys aloittaa toimintansa; Uponorin vuoden 2013 tulosohjeistuksen voimassaolo lakkaa rakennemuutoksen takia

26.7.2013

Osavuositarkastus 1–6/2013: Uponorin tulos kehittyi vakaasti; Yhdysvaltojen vahva kasvu kompensoi Euroopan heikkoja markkinoita

20.9.2013

Uponor suunnittelee tehostamistoimia Suomessa

25.10.2013

Osavuositarkastus 1–9/2013: Uponorin liikevaihto nousi yhdyskuntatekniikan yhteisyrityksen ja Yhdysvaltojen kasvun myötä

11.11.2013

Uponor sulkee kaksi tuotantoyksikköä Suomessa

Konsernin rakenne

Uponor-konserni
1.1. 2014

Toimitusjohtaja

Jyri Luomakoski

Talotekniikka – Eurooppa

- Pohjoismaat
- Keski-Eurooppa
- Lounais-Eurooppa
- Itä-Eurooppa
- Kansainväliset markkinat

Myynti ja markkinointi

Heiko Folgmann

Tarjonta ja toimitusketju

Fernando Roses

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

- Yhdysvallat
- Kanada

Bill Gray

Uponor Infra

- Pohjois-Eurooppa
- Kanada & USA
- Thaimaa
- Kansainväliset markkinat

Sebastian Bondestam

Konsernitoiminnot

Sisäinen viestintä • Lakipalvelut | *Jyri Luomakoski*

Toimitusketjun hallinta | *Sebastian Bondestam*

Brändi | *Heiko Folgmann*

Ulkoinen viestintä • Talous ja hallinto • Sijoittajasuhteet • Tietojärjestelmät

Riskienhallinta • Yhteiset palvelut, Eurooppa | *Riitta Palomäki*

Teknologia • Uudet liiketoiminnot ja yritysvastuu | *Fernando Roses*

Henkilöstöhallinto | *Minna Schrey-Hyppänen*

Hallitus ja johtoryhmä

Hallitus

Jari Paasikivi

s. 1954, Suomen kansalainen, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy

- Uponor Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 13.3.2008–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2007
- Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 548 888 kappaletta

Jorma Eloranta

s. 1951, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri, vuorineuvos

- Uponor Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja 15.3.2012–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2005–

- Palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 28 625 kappaletta

Timo Ihamuotila

s. 1966, Suomen kansalainen, kauppatiet. lisensiaatti, talousjohtaja ja väliaikainen toimitusjohtaja, Nokia Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 18.3.2013–
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
- Omistaa Uponorin osakkeita 1 275 kappaletta

Eva Nygren

s. 1955, Ruotsin kansalainen, arkkitehti, toimitusjohtaja ja konsernijohtaja, Rejlers AB

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2011–
- Palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 4 721 kappaletta

Jari Rosendal

s. 1965, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri, johtaja, Amerikat; johtoryhmän jäsen, Outotec Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2012–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 390 kappaletta

Rainer S. Simon

s. 1950, Saksan kansalainen, kauppatiet. tri. (Dr. oec. HSG), toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2004–
- Omistaa Uponorin osakkeita 25 015 kappaletta

Johtoryhmä

Jyri Luomakoski

s. 1967, Suomen kansalainen, MBA, toimitusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996
- Johtoryhmän jäsen 1.10.1999 alkaen
- Toimitusjohtaja, Uponor Oyj, 27.10.2008 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 28 000 kappaletta

Sebastian Bondestam

s. 1962, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri, toimitusjohtaja, Uponor Infra Oy

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2007
- Johtoryhmän jäsen 1.4.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 6 907 kappaletta

Heiko Folgmann

s. 1967, Saksan kansalainen, kauppat. maisteri (Diplom-Kaufmann), johtaja, myynti- ja markkinointi, Talotekniikka – Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1999
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 6 070 kappaletta

Bill Gray

s. 1965, Kanadan ja Ison-Britannian kansalainen, kauppatieteiden ja valtiotieteiden kandidaatti [B. Com. (Finance and marketing) & B.A.], johtaja, Pohjois-Amerikka

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2008
- Johtoryhmän jäsen 15.2.2012 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 5 770 kappaletta

Riitta Palomäki

s. 1957, Suomen kansalainen, kauppatieteiden maisteri, talousjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2009
- Johtoryhmän jäsen 1.6.2009 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 5 500 kappaletta

Fernando Roses

s. 1970, Espanjan kansalainen, eMBA, kauppat. maisteri, insinööri (Ingeniero Técnico en Química Industrial), johtaja, tarjonta ja toimitusketju, Talotekniikka – Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1994
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 6 070 kappaletta

Minna Schrey-Hyppänen

s. 1966, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri ja kauppatieteiden maisteri, henkilöstöjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2013
- Johtoryhmän jäsen 23.9.2013 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 500 kappaletta

Tarkemmat ja ajantasaiset tiedot löytyvät verkkosivuilta osoitteesta: www.uponor.fi > Sijoittajat

Hallituksen toimintakertomus

2013

Markkinat

Euroopan rakennusmarkkinoiden kehitys jatkui epävarmana lähes koko vuoden 2013. Eräillä Euroopan päämarkkina-alueilla vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä havaittu kysynnän elpyminen osoittautui lyhytaikaiseksi ja heikkeni jälleen vuoden loppua kohti. Kysynnän heikkeneminen näkyi erityisesti talotekniikan markkinoilla Pyreneiden niemimaalla, Italiassa, Alankomaissa, Norjassa ja Suomessa. Saksassa kysyntä säilyi suhteellisen vahvana, ja myönteistä kehitystä havaittiin myös Ruotsissa.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liiketoimintaympäristö säilyi vahvana läpi vuoden, mikä heijastui uudisrakennusmarkkinoihin ja kuluttajien ostokäyttämiseen. Kanadassa markkinat hiipuivat edellisvuoteen verrattuna.

Yhdyskuntatekniikan kysyntä Uponor Infran tärkeimmillä Euroopan markkinoilla pysyi vaiuun vertailukauteen nähden muuttumattomana. Kanadan markkinat hiipuivat vuoteen 2012 verrattuna heijastellen maan yleistä talouskehitystä.

Liikevaihto

Uponorin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto vuonna 2013 oli 906,0 (2012: 811,5) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuon-

na. Vertailukelpoinen kasvu, kun luvuista jätetään pois Uponor Infran vuoden 2013 liikevaihto ja Hewing GmbH:n myynnin vaikutukset vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä, oli -1,5 % ja valuuttakurssien vaikutus huomioiden -0,1 %.

Euroopan haastava taloustilanne näkyi Talotekniikka – Euroopan liikevaihdon epätydyttävänä kehityksenä. Vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä todettu lupaava kehitys tasaantui vuoden viimeisellä neljänneksellä, ja paikallisen tuotehyväksynnän tilapäinen menetyks Ranskassa vielä vahvisti tätä vaikutusta.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan kasvu jatkui vahvana koko vuoden, ja ennätyksiä rikottiin niin myynnin kuin tuotannonkin puolella. Käyttövesiratkaisujen myynti kehittyi myönteisesti erityisesti liike- ja julkisrakentamisen sektoreilla, kun yhä useammassa suunnitelmassa on vaadittu PEX-putkia ja niiden suosio on kasvanut myös asentajien keskuudessa.

Uponor Infran liikevaihto oli 261,4 milj. euroa sisältäen yhteisyrityksen liikevaihdon vuoden 2013 jälkipuoliskolla. Kasvua oli 75,5 %. Orgaaninen liikevaihdon muutos, kun mukaan luetaan vain Uponorin Yhdyskuntatekniikan seg-

menti, oli hiljaisia markkinoita heijastellen noin -1,4 prosenttia.

Yhdyskuntateknisen liiketoiminnan rooli kasvoi vuonna 2013, minkä seurauksena käyttövesiratkaisujen liikevaihdon osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 42 % (47 %), sisäilmastoratkaisujen 30 % (35 %) ja yhdyskuntatekniikan 28 % (18 %).

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2012 osuus sulkeissa): Saksa 15,9 % (17,9 %), USA 15,8 % (14,1 %), Suomi 13,8 % (11,6 %), Ruotsi 9,5 % (9,8 %), Kanada 6,1 % (4,5 %), Tanska 4,9 % (4,1 %), Norja 3,9 % (4,8 %), Iso-Britannia 3,3 % (3,8 %), Alankomaat 3,2 % (4,0 %) ja Venäjä 3,1 % (2,8 %).

Tulos ja kannattavuus

Vuonna 2013 Uponorin bruttokatemarginaali laski selvästi vuoteen 2012 verrattuna. Tämä johtui pääasiassa yhdyskuntatekniikan kasvaneesta osuudesta ja paikallisen tuotehyväksynnän menetyksestä Ranskassa. Raaka-aineiden hintakehitys oli edellisvuotta vakaampaa, mikä vaikutti myönteisesti bruttokatteeseen. Konsernin koko vuoden bruttokate oli 320,1 (310,8) milj. euroa, mikä on 9,3 milj.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2013:

M€	1–12/2013	1–12/2012	Muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	479,5	517,7	-7,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	171,5	151,1	13,5 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, M\$)	228,2	195,4	16,8 %
Uponor Infra	261,4	149,0	75,5 %
Eliminoinnit	-6,4	-6,3	
Yhteensä	906,0	811,5	11,6 %

euroa tai 3,0 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Konsernin liikevoitto oli 50,2 (57,7) milj. euroa, mikä on 13,0 % edellisvuotta vähemmän, ja orgaanisesti -10,8 %. Kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali laski vertailukauden 7,1 prosentista 5,5 prosenttiin. Liikevoiton laskuun edellisvuodesta vaikuttivat ennen kaikkea Uponor Infran integraatioon (5,0 milj. euroa) ja hankintaan liittyvät kustannukset (1,7 milj. euroa) sekä Ranskan tuotehyväksynnän menettäminen.

Talotekniikka – Euroopan liikevoitto heikkeni merkittävästi vuoden viimeisellä neljänneksellä. Heikon tulosehityksen taustalla vaikutti paitsi toimitusmäärien pieneneminen tärkeimpien markkinoiden kysynnän heiketessä myös keskeisen tuotejärjestelmän paikallisen tuotehyväksynnän menetykset Ranskassa, minkä seurauksena liikevaihto siellä laski ja jakeluketjun tuotepalautukset aiheuttivat kustannuksia.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan tulos parani Yhdysvaltain vakaasti kasvavilla markkinoilla, kun taas Kanadassa markkinat osoittivat hidastumisen merkkejä.

Uponor Infran liikevoittoa heikensivät integraation ja rakennemuutoksen kertaluonteiset 5,0 milj. euron kustan-

nukset vuoden kolmannella ja neljänellä neljänneksellä. Julkistettuihin proforma -lukuihin verrattuna liikevoiton hienoinen lasku johtui pääasiassa Kanadan talouden heikkenemisestä.

Rahoituskulut olivat 7,1 (8,6) milj. euroa ja valuuttakurssierot -0,6 (-1,9) milj. euroa.

Tulos ennen veroja oli 43,2 (49,4) milj. euroa. Tuloverojen määrä oli 16,1 (16,5) milj. euroa, kun veroaste oli 37,3 % (33,4 %).

Konsernin tilikauden tulos oli 26,8 (32,8) milj. euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus oli 27,1 (32,9) milj. euroa.

Oman pääoman tuotto laski 10,8 (15,7) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto oli 12,5 (16,5) prosenttia.

Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,38 (0,45) euroa ja jatkuvien liiketoimintojen osalta 0,38 (0,45) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 3,00 (2,84) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osasta.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 92,1 (32,7) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 67,2 (22,5) milj. euroa. Liiketoiminnan rahavirtaa paransi käyttöpääoman pieneneminen, mikä johtui siitä, että Uponor Infran uudet yksiköt liitettiin konserniin huippuseason aikana, sekä se, että vertailuvuoden

2012 ensimmäisellä neljänneksellä maksettiin lisäveroja.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Investoinneissaan Uponorin tavoitteena on sijoittaa resursseja kannattaviin liiketoimintamahdollisuuksiin, samalla kuitenkin tiukasti halliten investointien määrää, ja keskittää investoinnit tuotavuuden parantamiseen ja kunnossapitoon markkinatilanteesta riippuen. Konsernin merkittävin investointi vuonna 2013 oli Yhdysvaltain Minnesotassa sijaitsevan Apple Valleyn tehtaan tuotantokapasiteetin kasvattaminen noin 15 prosentilla. Noin 9,0 milj. euron laajennustyöt saatiin valmiiksi vuoden lopulla. Lopullinen investointi jäi siis aiemmin julkaistua arviota pienemmäksi. Myös uuden, saumattoman alumiinisen komposiittiputken valmistukseen sekä muihin uusiin teknologioihin tehtiin merkittäviä investointeja Talotekniikka – Eurooppa -segmentissä.

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 33,9 (19,2) milj. euroa eli 14,7 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Nettoinvestointien määrä oli 30,4 (18,1) milj. euroa.

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2013:

M€	1–12/2013	1–12/2012	Muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	32,7	47,2	-30,7 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	24,7	17,8	39,0 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, M\$)	32,9	23,0	43,1 %
Uponor Infra	-2,3	0,0	neg.
Muut	-3,4	-6,1	
Eliminoinnit	-1,5	-1,2	
Yhteensä	50,2	57,7	-13,0 %

Hallituksen toimintakertomus

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 17,7 (15,9) miljoonaa euroa eli 2,0 (2,0) prosenttia liikevaihdosta.

Tärkeimmät voimassa olevat rahoitusohjelmat 31.12.2013 olivat vuonna 2018 erääntyvä 80 milj. euron joukkovelkakirjalaina ja vuonna 2016 erääntyvä 20 milj. euron joukkovelkakirjalaina. Joukkovelkakirjalainoilla Uponor on laajentanut maturiteettirakennetta ja mahdollisia rahoituslähteitä. Näiden lisäksi Uponor Infra Oy otti toimintojen rahoittamiseksi 35 milj. euron lainan 1.7.2013.

Voimassa oli useampia kahdenvälisiä, vuonna 2015 erääntyviä luottolimittejä yhteensä 190 miljoonan euron arvosta; vuoden 2013 aikana näistä varalla olevista rahoitusluotoista ei ollut nostettu yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 53,7 milj. euroa.

Konsernissa kiinnitettiin edelleen erityistä huomiota myyntisaamiin ja luottoriskeihin. Luottotappioiden määrä oli alhainen 1,3 (0,5) milj. euroa. Kasvu edellisvuoteen johtuu kaivosyhtiö Talvivaara Sotkamo Oy:n myyntisaamisten alaskirjauksesta.

Konsernin korolliset nettovelat nousivat 96,9 (94,1) milj. euroon. Omavaraisuusaste oli 43,9 (41,5) prosenttia ja nettovelkaantuminen eli gearing 33,7 (45,4) prosenttia. Velkaantumistasen vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 57,9 (64,6), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Uponorin ja KWH-yhtymän yhteisyrittäminen, Uponor Infra Oy, perustettiin 1.7.2013.

Yhteisyrittäminen yhdistettiin molempien yhtiöiden yhdyskuntatekniset liiketoiminnot. Uponorin omistus tytäryhtiöstä on 55,3 % ja KWH-yhtymän 44,7 %. 1.7.2013 alkaen Uponorin Yhdyskuntateknikka-segmentti korvattiin Uponor Infra -segmentillä IFRS-raportoinnissa. Yhteisyrittäminen integraatioprosessiin liittyvät rakennemuutokset on kuvattu yksityiskohdaisesti vuoden 2013 tammi-syyskuun osavuositarkastuksessa.

Vuonna 2013 Uponor Infran pääasiallisena tavoitteena oli määrittää strategiset suuntalinjat ja suunnitella uusi organisaatorakenne sekä suorittaa toimet, joiden avulla integraatiosta ja rakennemuutoksesta saatavat säästöt toteutuvat suurelta osin jo vuonna 2014.

Syksyllä Uponor Infra Oy käynnisti tuotanto- ja hallintorakenteen tehostamiseen tähtäävät yhteistoimintaneuvottelut Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa. Yt-neuvottelujen tuloksena irtisanottiin yli 130 työntekijää ja Ruotsissa Ulricehamn ja Suomessa Ulvilan ja Forssan tehtaiden sekä Tanskassa ja Suomessa yhteensä kahden myyntikonttorin toiminnot sijoitettiin muihin yksiköihin. Suurin osa tuotantolaitteiston ja henkilöstön siirroista toteutetaan joulukuussa 2013 alkaneen hiljaisemman sesongin aikana.

Markkinaoikeus hyväksyi yhteisyrittäminen perustamisen 24.5.2013 tietyin Uponorin ja KWH-yhtymän esittämin ehdoin. Syksyllä 2013 Uponor saattoi loppuun ehtona olleen putkilinjojen myynnin myynnin, ja toimii näin markkinaoikeuden asettamien ehtojen mukaisesti.

Yllämainittujen tapahtumien lisäksi verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi huhtikuussa 2013 Uponorin oikaisuvaatimuksen verohallinnon aikaisemmin tekemästä päätöksestä, joka velvoitti Uponor Business Solutions Oy:n maksamaan yhteensä 14,4 milj. euroa jälkive-

roja ja viivemaksuja sisäisiä palvelueloitusia koskevan siirtohinnoitteluoikaisuun johdosta. Uponor haki hallinto-oikeudelta muutosta oikaisulautakunnan päätökseen 15.7.2013 ja vastaaoikaisu verotettavaan tuloon niissä maissa, joissa konserniyhtiön olisi oikaisulautakunnan kannan mukaan pitänyt periä palvelueloituksia.

Kesäkuussa verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi pääosiltaan Uponorin vaatimuksen konsernia koskevan 0,5 milj. euron siirtohinnoittelun oikaisemisesta. Uponor haki hallinto-oikeudelta muutosta päätökseen 24.7.2013.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 4 141 (3 052) työntekijää eli 1 089 henkeä enemmän kuin vuoden 2012 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilömäärä vuoden aikana oli 3 649 (3 098). Uponor Infran perustaminen kasvatti Uponorin henkilömäärää 1 105 työntekijällä vuoden 2013 loppuun mennessä. Pohjois-Amerikassa liiketoiminnan kasvun ja tuotantotilojen laajennuksen seurauksena työntekijöiden määrä kasvoi 41 hengellä.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 867 (20,9 %), Suomi 813 (19,6 %), Ruotsi 500 (12,1 %), USA 474 (11,4 %), Thaimaa 204 (4,9 %), Puola 201 (4,9 %), Kanada 189 (4,6 %), Espanja 185 (4,5 %), Iso-Britannia 145 (3,5 %), Tanska 127 (3,1 %) ja muut maat 436 (10,5 %).

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalilukut mukaan lukien oli tilikaudella 211,9 (184,7) miljoonaa euroa.

Talotekniikka – Euroopan uusi, tehokkaampi organisaatorakenne otettiin käyttöön 1.4.2013. Samassa yhteydessä Heiko Folgmann nimitettiin Talotekniikka – Eurooppa -segmentin myynti- ja

markkinointijohtajaksi ja Fernando Roses tarjonnasta ja toimitusketjusta vastaavaksi johtajaksi. Lisäksi Heiko Folgmannin vastuulle siirtyi konserninlaajuinen brändinhallinta ja Fernando Rosesin vastuualueeseen konsernin tutkimus ja teknologia sekä kestävä kehitys. Yhdyskuntatekniikasta vastannut konsernin johtoryhmän jäsen Robin Carlsson jätti yhtiön. Tuotanto- ja logistiikkajohtaja Sebastian Bondestam nimitettiin Yhdyskuntatekniikasta vastaavaksi johtajaksi ja myöhemmin, kun Uponor Infra Oy oli perustettu, sen toimitusjohtajaksi 1.7.2013 alkaen. Bondestam jatkaa Uponorin johtoryhmän jäsenenä ja konsernin toimitusjohtajan sijaisena.

Syyskuun 23. päivänä 2013 suomalainen Minna Schrey-Hyppänen (47) nimitettiin konsernin henkilöstöjohtajaksi. Hänestä tuli samalla myös konsernin johtoryhmän jäsen.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina useille markkina- ja vahinkoriskeille sekä operatiivisille ja taloudellisille riskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan pääsääntöisesti varsin vähäiseksi. Heinäkuussa 2013 muodostetun Uponor Infra Oy:n myötä Uponorilla on liiketoimintaa nyt myös Thaimaassa. Vaikka maan osuus konsernin liikevaihdosta on vuositasolla vain noin 2 prosenttia, sen poliittisen riskin merkitys konsernille on kasvanut.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolle asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää vastaavat noin kolmasosasta Uponorin kokonaisliikevaihdosta, joka jakautuu 23 maahan.

Euroopan taloustilanne vaikuttaa hieman rauhoittuneen, mutta etenkin euroalueen osalta taloudellinen ympäristö on edelleen varsin herkässä tilassa. Tästä johtuen Uponor jatkuvasti seuraa tilannetta ja suorittaa sisäisiä arviointia ja euroalueeseen kohdistuvista riskeistä sekä niiden mahdollisista vaikutuksista konsernin toimintaan.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös julkis- ja liikerakentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntä vaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa omalta osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen. Heinäkuussa 2013 muodostetun Uponor Infra Oy:n myötä noin 40 prosenttia konsernin liikevaihdosta vuositasolla tulee yhdyskuntatekniikasta, jolloin tähän liiketoimintaan liittyvien riskien merkitys konsernille on kasvanut. Yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu rakennusalan suhdanteiden lisäksi vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan yhtiö suojautuu jatkuvasti kehittämällä myynnin ennustamisprosessejaan ja varmistamalla organisaation ja toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Muun muassa suurelle osalle myytävistä tuotteista haetaan kansalliset tuotehyväksynnot. Valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä seurataan ja niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että asiakkaidemme toimintaan pyritään aktiivisesti ennakoimaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muiden petrokemian tuotteiden ja metallien hintavaihteluille. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään näiden hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihin sa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetyksiä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla että finanssituotteilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien ja raaka-aineiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on useampi tuotantolaitos, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esim. henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakaman vääristymistä analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatiorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämissuunnitelmat keskittyvät erityisesti johtamis- ja esimiesosaamisen kasvattamiseen monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Uponorin vuosittainen henkilöstökysely tuottaa tärkeää tietoa mm. kompetensseista, työympäristöstä ja työmotivaatiosta. Kyselytuloksiin pohjautuvat toimintaja kehittämissuunnitelmat vaikuttavat myönteisesti työtyytyväisyyteen.

Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-järjestelmät. Järjestelmien

Hallituksen toimintakertomus

kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan. Lisäksi riskejä arvioidaan osana Uponorin riskienhallintaprosessia. Varautumisjärjestelyt kattavat esimerkiksi vikasietoisuuden, varmuuskopioinnit ja palautuksen suunnittelun ja testaamisen. Avainjärjestelmien palauttaminen onnettomuuden tai vikatilanteen jälkeen testataan kriittisten järjestelmien osalta kerran kahdessa vuodessa. Lisäksi käytetään ulkopuolisia tarkastajia.

Uponor noudattaa ISO 9001 -laatu- ja ISO 14001 -ympäristöjohtamisjärjestelmää tai vastaavia järjestelmiä, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita mm. projektikohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijasopimuksissa. Lisäksi henkilökunnan projektinhallintaosaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Viime vuodet ovat osoittaneet, että huomattavatkin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat varsin lyhyellä varoitusajalla mahdollisia. Näin ollen, vaikka tilanne tällä hetkellä on Uponorin kannalta varsin vakaa, voivat rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit olla merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien ja lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita vastapuolia.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisuilta ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla.

Sijoituskohteina ovat ainoastaan matalariskiset kohteet, jotka ovat tarvittaessa muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja kiinteihin rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttakurssiriskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseessä olevassa paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuuttakurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiassa valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden oma pääoma euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan.

Vahinkoriskit

Uponorilla on 12 tuotantolaitosta yhdeksässä maassa. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitason vahinko- ja keskeytysvakuutusohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutus- suoja mahdollisten konerikko-, tulipaloyms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille. Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevas-

tuuseen, joka on niin ikään vakuutettu konsernitason.

Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään ehkäisemään monin eri keinoin, kuten henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus. Oleellinen osa vahinko- ja keskeytysriskien ehkäisyssä ovat myös jatkuvat, säännölliset vakuutusyhtiöiden suorittamat tarkastus- ja koulutuskäynnit Uponorin tuotantolaitoksissa.

Riskienhallinta vuonna 2013

Markkinariskien seuranta ja hallinta olivat edelleen merkittävässä osassa Uponorin riskienhallintatoimissa markkinaolosuhteiden pysyessä haastavina osassa Uponorin päämarkkina-alueita.

Vuoden 2013 lopulla toteutui merkittävä liiketoimintariski Ranskassa, kun Uponor S.A.R.L. menetti väliaikaisesti erään keskeisen tuotteen paikallisen hyväksynnän. Siitä seurasi huomattava liikevaihdon lasku ja kulujen kasvu, kun Uponor otti vastaan asiakkaille jo toimitettuja tuotteita. Yhteensä tapahtumasta koitui noin 5 milj. euron liikevoiton lasku vuoden viimeisellä neljänneksellä. Joulukuussa 2013 myönnettiin hyväksyntä korvaavalle tuotteelle.

Uponorille keskeisten raaka-ainehintojen osalta vuosi 2013 oli verrattain rauhallinen ja vakaa. Tästä huolimatta jatkuva riskienhallinta on myös hankintatoiminnon tärkeä ja tiedostettu osa.

Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla toteutettiin vuosittainen kattava riskikartoitus ja päivitettiin toimintasuunnitelmat riskien hallitsemiseksi.

Vuoden 2013 aikana Uponor arvioi yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa neljän tuotantolaitoksensa riskienhallinnan valmiutta ja toimivuutta. Yleisarvosana yksiköiden riskienhallinnan tasosta on hyvä.

Maailmantalouden tilanteen jatkues- sa edelleen epävakaina, huoli tulevai-

suuden pankkirahoituksen saatavuudesta kohtuullisin ehdoin on edelleen validi. Turvatakseen pitkäaikaisrahoituksen saaminen Uponor on hajauttanut rahoituksen instrumenttien, maturiteettien, markkinoiden ja vastapuolien osalta. Mikäli rahoitus ei ole raha- tai pääomamarkkinoilta hankittua, vastapuolina on ainoastaan hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia yhteistyöpankkeja ja rahoituslaitoksia.

Edellisvuosien tapaan on erityistä huomiota edelleen kiinnitetty myös myyntisaamisten ja luottoriskien valvontaan.

Maailmantalouden heilahtelut sekä kirjanpito- ja verotussäännösten muutokset ovat kasvattaneet yritysten veroriskejä. Tästä johtuen myös Uponorissa veroriskien hallinta pysyy tärkeänä osana alueena. Uponor on ennakoivasti toteuttanut hyvää verohallintatapaa ja ottanut veroriskien arvioinnin selkeäksi osaksi riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden aikana ei toteutunut sellaisia riskejä eikä ollut vireillä oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla olisi ollut olennainen merkitys konsernille.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2013 varsinainen yhtiökokous 18. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi Eva Nygrenin, Jorma Elorannan, Jari Paasikiven, Jari Rosendalin ja Rainer S. Simonin. Hallituksen kuudenneksi jäseneksi valittiin suomalainen Timo Ihamuotila. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi Jorma Eloranta.

Tilintarkastajaksi yhtiökokous valitsi KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n, joka nimesi päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Teppo Rantasen.

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä

palkka- ja palkkioselvityksen. Ne ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuksen jälkeen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.uponor.fi > Sijoittajat > Hallinto > Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2013 oli 14,6 (22,0) milj. kappaletta, yhteensä 179,3 (186,1) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2013 lopussa oli 14,22 (9,60) euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 1041,0 (702,8) milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 15 480 (17 788) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 33,9 (30,2) prosenttia. Tarkemmat osakekohtaiset tiedot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2013 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Ilmoitukset Uponorin osakeomistusten muutoksista ulkomailla: Yhdysvaltalaisen Franklin Resources Inc:n omistusosuus oli 10,01 prosenttia 12.3.2013 ja sen osake- ja äänimäärä yhteensä 7 325 055 osaketta. Tarkemmat osakkeisiin ja omistukseen liittyvät luvut löytyvät tilinpäätöksestä.

Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous 18.3.2013 valtuutti hallituksen hankkimaan enintään 3,5 miljoonaa yhtiön omaa osaketta. Määrä vastaa noin 4,8 prosenttia yhtiön osakemäärästä. Osakkeet hankitaan vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

15.3.2012 pidetty yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 7,2 miljoonan uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Osakkeiden kokonaismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista

osakkeista. Hallitus on oikeutettu päättämään kaikista osakeannin ehdoista. Valtuutus on voimassa kolme vuotta eli 15.3.2015 asti. Hallitus päätti 15.3.2012 myös suunnatusta annista yhtiön johdolle. Sen puitteissa luovutettiin korvauksetta yhteensä 19 622 yhtiön hallussa olevaa osaketta yhtiön silloisille ja entisille johtoryhmän jäsenille vuosien 2007–2011 osakepohjaisen kannustinohjelman ehtojen mukaisesti.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 140 378 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat 31.12.2013 yhteensä 646 821 (31.12.2012: 709 547) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,88 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2013 jatkaa vuonna 2012 käynnistetyn pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman soveltamista. Uusi ohjelma kattaa vuodet 2013–2015 ja täydentää olemassa olevaa vuosien 2012–2014 ohjelmaa. Ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma on esitelty tarkemmin yrityksen verkkosivuilla.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Tammikuun 2. päivänä 2014 yhdysvaltalainen The Capital Group Companies, Inc. ilmoitti, että sen omistusosuus Uponor Oyj:ssä on osakemyynnin seu-

Hallituksen toimintakertomus

rauksena laskenut alle 5 prosentin rajan. Yhtiön omistus laski 3 616 201 osakkeeseen ja sen osuus osakkeista ja äänistä on nyt 4,9396 prosenttia. Osakkeiden omistajia ovat lukuisat The Capital Group Companies, Inc:in ja sen määräysvalta-yhtiöiden rahastot ja asiakkaat.

Uponor on käynnistänyt valmistelut voimassa olevien kahdenvälisen luotolimittien uusimiseksi. Sopimukset on tarkoitus tehdä vuoden 2014 alkupuoliskolla. Helmikuussa 2014 allekirjoitettiin sopimus 50 miljoonan euron luotolimittistä, joka erääntyy helmikuussa 2019.

Lähiajan näkymät

Vuoden 2014 aikana tilanteen Uponorin päämarkkina-alueilla uskotaan kehittyvän eri suuntiin: Pohjois-Amerikassa ja erityisesti Yhdysvalloissa talouskehityksen odotetaan jatkuvan vahvana, mikä lupaa kohtuullista kasvua myös rakennusmarkkinoilla. Euroopassa markkinatilanteen sen sijaan uskotaan jatkuvan melko tasaisena eikä talotekniikan tai yhdyskuntatekniikan markkinoiden kysynnän odoteta juurikaan kasvavan.

Markkinoiden kehitys on jatkossakin epävakaa ja lyhytaikaisen heilahtelun vaara on olemassa.

Maailmantalouden megatrendien vanavedessä Uponor jatkaa lisäarvoa tuottavien, kestävien ratkaisujen mark-

kinointia. Viime vuosina tarjontaa on uudistettu voimakkaasti. Odotuksena on, että uusien tuotteiden ja ratkaisujen myötä myynti kasvaa ja kannattavuus paranee.

Uponorin johto pyrkii pitämään yhtiön taloudellisen aseman vakaana terävöittämällä yhtiön fokusta ja parantamalla kustannustehokkuutta ja rahavirtaa pitäen samalla silmät auki uusien tilaisuuksien varalta. Mikäli näkymät pysyvät heikkoina, yleiskustannuksia ja muita menoeriä on ehkä leikattava edelleen valikoiduilla markkinoilla.

Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2014: Uponorin liikevaihdon ja liikevoiton (ilman kertaluonteisia eriä) odotetaan paranevan vuodesta 2013.

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille. Merkittäviä muutoksia ei edellisvuoteen verrattuna ole havaittu, joskin Uponor Infran perustaminen heinäkuussa 2013 lisäsi yhdyskuntatekniikkaan ja eräisiin maihin liittyvien riskien todennäköisyyttä. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy vuoden 2013 tilinpäätöksen kohdasta "Liiketoimintaan kohdistuvat riskit".

Uponor Oyj
Hallitus

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 92 874 064,13 euroa, josta tilikauden voitto on 11 221 820,48 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

– osinkona jaetaan 0,38 euroa/osake eli yhteensä	27 765 295,08 euroa
– omaan pääomaan jäävä määrä	65 108 769,05 euroa
	<hr/>
	92 874 064,13 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Vantaa, 13. helmikuuta 2014

Jari Paasikivi
puheenjohtaja

Jorma Eloranta

Jari Rosendal

Timo Ihamuotila

Rainer S. Simon

Eva Nygren

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

	2013 IFRS	2012* IFRS	2011 IFRS	2010 IFRS	2009 IFRS
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	906,0	811,5	806,4	749,2	734,1
Toiminnan kulut	823,6	726,5	743,0	669,9	665,1
Poistot	33,0	28,2	29,4	29,1	32,0
Liiketoiminnan muut tuotot	0,8	0,9	1,4	2,2	4,2
Liikevoitto	50,2	57,7	35,4	52,4	41,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-7,1	-8,6	-17,7	-10,7	-12,7
Tulos ennen veroja	43,2	49,4	17,7	41,7	28,5
Tulos jatkuvista toiminnoista	27,1	32,9	1,9	27,0	17,2
Tilikauden tulos	26,8	32,8	1,6	24,7	11,5
Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	249,0	186,5*	199,81	218,3	223,1
Liikearvo	82,3	74,9	74,9	72,2	73,0
Vaihto-omaisuus	115,4	78,7	81,8	84,4	74,3
Rahavarat	53,7	17,7	29,1	11,9	13,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	160,6	141,6	129,4	110,4	115,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	219,7	207,3*	209,2	252,1	258,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	68,0	-	2,9	-	-
Varaukset	22,1	20,6	22,0	12,0	18,4
Pitkäaikaiset korolliset velat	136,4	107,6	110,2	43,5	60,2
Lyhytaikaiset korolliset velat	14,2	4,2	2,8	35,2	17,6
Korottomat velat	200,6	159,7*	167,9	154,4	144,4
Taseen loppusumma*	661,0	499,4*	515,0	497,2	498,6
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	5,5	7,1	4,4	7,0	5,6
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	4,8	6,1	2,2	5,6	3,9
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,8	15,7*	0,7	9,7	4,1
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	12,5	16,5*	11,0	14,4	8,1
Omavaraisuusaste, %	43,9	41,5*	41,2	50,8	51,8
Nettovelkaantumisaste, %	33,7	45,4*	39,3	26,5	25,0
Korolliset nettovelat, M€	96,9	94,1	83,9	66,8	64,6
- % liikevaihdosta	10,7	11,6	10,4	8,9	8,8
Liikevaihdon muutos, %	11,6	0,6	7,6	2,1	-22,7
Vienti Suomesta, M€	43,3	32,8	34,7	30,4	23,0
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	770,4	717,6	709,8	658,9	644,7
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	781,4	718,1	714,1	659,6	645,3
Ulkomaantoiminnan osuus, %	86,2	88,5	88,6	88,0	87,9
Henkilöstö 31.12.	4 141	3 052	3 228	3 197	3 316
Henkilöstö keskimäärin	3 649	3 098	3 288	3 219	3 426
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	33,9	19,2	24,0	19,0	24,0
- % liikevaihdosta	3,7	2,4	3,0	2,5	3,5

* Vertailuluvut 31.12.2012 sisältävät IAS19 Työsuhde-etuudet takautuvan soveltamisen muutosvaikutuksen.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2013 IFRS	2012* IFRS	2011 IFRS	2010 IFRS	2009 IFRS
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	73 067	73 067	73 067	73 067	73 067
- keskimäärin	73 067	73 062	73 067	73 067	73 049
Oma pääoma, M€	219,7	207,3*	209,2	252,1	258,0
Osakevaihto, M€	179,3	186,1	366,2	481,5	455,8
Osakevaihto, 1 000 kpl	14 563	21 963	38 155	37 389	45 815
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	19,9	30,1	52,2	51,2	62,7
Osakekannan markkina-arvo, M€	1 041,0	702,8	502,2	1 013,2	1 098,1
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), €	0,38	0,45	0,03	0,34	0,16
Oma pääoma per osake, €	3,00	2,84*	2,86	3,45	3,53
Osinko, M€	¹⁾ 27,8	27,8	25,6	40,2	36,5
Osinko per osake, €	¹⁾ 0,38	0,38	0,35	0,55	0,50
Efektiivinen osinkotuotto, %	2,7	4,0	5,1	4,0	3,3
Osinko per tulos, %	100,0	84,4	1 018,5	162,5	316,3
PE-luku	37,4	21,3	199,7	40,9	94,9
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, €					
- ylin	15,85	10,00	14,25	15,66	15,10
- alin	9,65	6,77	6,03	10,58	6,80
- keskimäärin	12,31	8,47	9,57	12,88	9,95

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty sivulla 40.

* Vertailuluvut 31.12.2012 sisältävät IAS19 Työsuhde-etuudet takautuvan soveltamisen muutosvaikutuksen.

Taulukon huomautukset:

¹⁾ hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2013 oli 14 562 961 kappaletta, yhteensä 179,3 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2013 lopussa oli 14,22 euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 1 041,0 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 15 480 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 33,9 (30,2) %.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2013

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,6	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 162 072	7,1	7,1
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	2 902 714	4,0	4,0
Nordea Nordenfonden	1 249 317	1,7	1,7
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	922 052	1,3	1,3
Sigrid Juselius Stiftelse	773 200	1,1	1,1
Valtion eläkerahasto	705 000	1,0	1,0
Paasikivi Pekka	560 406	0,8	0,8
Paasikivi Jari	548 888	0,7	0,8
Paasikivi Jukka	538 173	0,7	0,7
Suomen Kulttuurirahasto	500 853	0,7	0,7
Aktia Capital Sijoitusrahasto	370 000	0,5	0,5
Muut	42 262 111	57,6	57,6
Yhteensä	73 066 566	99,8	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	140 378	0,2	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2013

Nordea Pankki Suomi Oyj	14 316 380	19,6	19,6
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.)	7 894 964	10,8	10,8
Svenska Handelsbanken AB (publ.)	1 013 377	1,4	1,4
Muut	107 439	0,1	0,1
Yhteensä	23 332 160	31,9	31,9

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänen enimmäismäärä on 31.12.2013 tilanteen mukaan 73 066 566 ääntä. Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä. Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Paasikiven suku omistaa yhtiötä sekä suoraan että Oras Invest Oy -yhtiön kautta, yhteensä 24,8 (25,0) prosenttia.

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2013

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	19 180 387	26,2
Julkiset yritykset	27 375	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5 730 186	7,8
Julkisyhteisöt	7 536 333	10,3
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 042 003	4,2
Kotitaloudet	12 900 113	17,6
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	24 789 693	33,9
Muut (yhteistili)	854	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2013

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osakasmäärä	Osuus osakkeista, %
1-100	255 915	0,3	3 821	24,7
101-1 000	3 878 982	5,3	9 138	59,0
1 001-10 000	6 267 873	8,6	2 302	14,9
10 001-100 000	5 284 142	7,2	186	1,2
100 001-1 000 000	8 409 428	11,5	26	0,2
1 000 001-	49 110 604	67,1	7	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	15 480	100,0

Osakepääoman kehitys 2009-2013

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2013	31.12.			146 446 888	73 206 944
2012	31.12.			146 446 888	73 206 944
2011	31.12.			146 446 888	73 206 944
2010	31.12.			146 446 888	73 206 944
2009	31.12.			146 446 888	73 206 944

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Suomen osakeyhtiölain ja Uponor Oyj:n (jäljempänä ”yhtiö”) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön valvonta ja johto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Yhtiön osake noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, ja yhtiö noudattaa sen antamia, listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi löytyy osoitteesta www.cgfinland.fi.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään

- yhtiöjärjestyksen muuttamisesta
- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- osingonjaosta
- osakeanneista
- yhtiön omien osakkeiden hankinnasta ja luovuttamisesta
- osake- ja optio-ohjelmista
- hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkkioistaan
- yhtiön tilintarkastajan valinnasta ja tilintarkastajan palkkiosta.

Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osakkeenomistajilla, joilla yksin tai yhdessä on vähintään 10 % yhtiön osakkeista, on oikeus kirjallisesti vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumista ilmoittamansa tietyn asian käsittelemistä varten.

Osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa valtuuttamansa asiamiehen välityksellä, ja hänellä tai hänen valtuuttamalleen asiamiehellä saa kokouksessa olla avustaja.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä.

Hallitus

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa ainoastaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä. Hallituksen jäsenten toimikautien lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2013 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen kuusi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, Uponorin hallituksen jäsen 2005 lukien
- Timo Ihamuotila, s. 1966, kauppatiet. lisensiaatti, talousjohtaja ja väliaikainen toimitusjohtaja, Nokia Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2013 lukien
- Eva Nygren, s. 1955, arkkitehti, toimitusjohtaja ja konsernijohtaja, Rejlers AB, Uponorin hallituksen jäsen 2011 lukien
- Jari Paasikivi, s. 1954, KTM, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy, Uponorin hallituksen jäsen 2007 lukien
- Jari Rosendal, s. 1965, DI, johtaja, Amerikat; johtoryhmän jäsen, Outotec Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2012 lukien
- Rainer S. Simon, s. 1950, kauppatieteen tri (Dr. oec. HSG), toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH, Uponorin hallituksen jäsen 2004 lukien.

Lisätietoja Uponorin hallituksen jäsenistä on sivulla 15 tai osoitteessa www.uponor.fi.

Yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamia suosituksia hallituksen jäsenistä, heidän riippumattomuudestaan ja asemastaan yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomina henkilöinä. Kaikki nykyiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja Jari Paasikiveä lukuun ottamatta he ovat myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Yhtiön ja osakkaiden etujen mukaista on, että valituilla hallituksen jäsenillä on asiantuntevista eri aloilta, kuten yhtiön toimialasta ja siihen liittyvistä teknologioista, rahoituksesta, riskienhallinnasta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Vuoden 2013 yhtiökokouksen päätöksen mukaan hallituksen vuosipalkkiot ovat seuraavat: puheenjohtaja 71 000 euroa, varapuheenjohtaja 49 000 euroa ja hallituksen jäsenet 44 000 euroa. Yhtiökokous päätti, että vuosipalkkio maksetaan siten, että n. 40 %:lla vuosipalkkion määrästä hankitaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun yhtiön osakkeita ja että n. 60 %:a vastaava määrä maksetaan rahana.

Lisäksi yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille kokouspalkkiota kaikista kokouksista. Palkkio jäsenen kotimaassa pidetystä kokouksesta on 600 euroa, muualla Euroopassa pidetystä kokouksesta 1 200 euroa ja Euroopan

Oheisessa taulukossa on esitetty hallituksen jäsenille vuonna 2013 maksetut palkkiot:

Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Palkitsemis- valiokunta	Käteis- palkkio €	Palkkio osakkeina Arvo, €	Palkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista	
					Palkkio osakkeina Määrä	Yhteensä €
Paasikivi, Jari, puheenjohtaja	Jäsen 18.3. alkaen	Puheenjohtaja	42 600	28 400	2 058	10 800
Eloranta, Jorma, varapuheenjohtaja	Puheenjohtaja 18.3. saakka	Jäsen	29 404	19 596	1 420	9 600
Ihamuotila Timo J., 18.3.2013 alkaen	Puheenjohtaja 18.3. alkaen		26 405	17 595	1 275	7 200
Nygren, Eva	Jäsen 18.3. saakka	Jäsen 18.3. alkaen	26 405	17 595	1 275	12 000
Rosendal, Jari	Jäsen		26 405	17 595	1 275	10 200
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine, 18.3.2013 saakka		Jäsen 18.3. saakka				4 800
Simon, Rainer S.			26 405	17 595	1 275	12 000
Yhteensä			177 624	118 376	8 578	66 600

ulkopuolella pidetystä kokouksesta 2 400 euroa. Puhelinkokousten kokouspalkkio on sama kuin jäsenen kotimaassa pidetyn kokouksen palkkio.

Matkakulut korvataan Uponsorin matkaohjesäännön mukaisesti.

Uponsorin noudattaman politiikan mukaisesti palkkio maksetaan vain yhtiön toimivaan johon kuulumattomille hallituksen jäsenille.

Yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinjärjestelmässä.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin toimintoja tavalla, joka pitkällä aikavälillä varmistaa voiton tuottamisen osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:

- hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
- konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta

- konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
- yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
- osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen laatiminen yhtiökokoukselle
- konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta
- investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- yhtysostojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapahtuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- konsernin yleisen organisaatorakenteen hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehdoista päättäminen
- yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkan valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen

- johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraajasuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäseniä koskevien seuraajasuunnitelmien hyväksyminen
- osavuosi- ja vuosikertomusten ja tilinpäätösten hyväksyminen
- ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kerran vuodessa suljetussa istunnossa ilman johtoa
- ehdotusten valmisteleminen yhtiökokoukselle
- yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsenten ja hallituksen puheenjohtajan toiminnan vuosittainen arviointi
- konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- muut hallituksen puheenjohtajan tai yhtiön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi tulisi järjestää liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Vuonna 2013 hallitus piti 10 kokousta, joista kaksi pidettiin liiketoimintayksikössä ja yksi puhelinkokouksena. Poissaoloja kirjattiin yhteensä kolme (joista kaksi oli osittaisia). Hallitus teki lisäksi kolme päätöstä pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen kokousten esityslistat, jotka hallituksen puheenjohtaja tarkastaa. Kuka tahansa hallituksen jäsen voi ehdottaa tietyn asian sisällyttämistä kokouksen esityslistaan, ja se otetaan esityslistalle mahdollisuuksien mukaan. Hallituksen kokouksiin liittyvä materiaali on toimitettava hallituksen jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta.

Yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut yhtiön johtoon kuuluvat henkilöt voivat osallistua hallituksen kokouksiin hallituksen puheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen jäsenet voivat halutessaan olla yhteydessä johtoryhmän jäseniin ja päinvastoin. Tavallisuudesta poikkeavasta yhteydenotosta raportoidaan toimitusjohtajalle.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokunta

Hallitus päätti 18.3.2013 jatkaa tarkastusvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Timo Ihamuotila, Jari Paasikivi ja Jari Rosendal, joista Timo Ihamuotila toimii valiokunnan puheenjohtajana.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan, jota on päivitetty huhtikuussa 2013, tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- Seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia ja että raportointiprosessi tuottaa oikeaa tietoa, käsitellä poikkeukselliset ja olennaiset erät ja niiden kirjaus sekä hyväksyä tärkeät laskentaperiaatteet
- Tarkastaa ja valvoa vuosikertomusten ja tilinpäätösten sekä osavuositarkastusten laatua ja integriteettiä

- Seurata yhtiön taloudellista tilaa ja maksukykyisyyttä sekä valmistella asioita ja ehdotuksia hallitukselle tarpeen mukaan
- Seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta, suunnitelmia ja prosesseja
- Tarkistaa yhtiön antama selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, joka sisältää kuvauksen taloudellisen raportoinnin prosessiin liittyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- Hyväksyä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma ja budjetti, antaa ohjeita sisäiselle tarkastukselle ja tarkastaa ja seurata sisäisen tarkastuksen toimintoja, suunnitelmia ja raportteja, saada sisäisen tarkastuksen tilanneraportteja kussakin kokouksessa sekä tavata sisäinen tarkastaja vähintään kahdesti vuodessa
- Tarkastaa ulkoisen tilintarkastuksen suunnitelma ja seurata tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisäätteistä tilintarkastusta, hyväksyä ulkoisen tilintarkastuksen budjetti sekä erilliset toimeksiannot, jotka ylittävät tarkastusvaliokunnan erikseen asettamat rajat
- Tavata ulkoinen tilintarkastaja neljännesvuosittain ja tarkastaa kaikki ulkoisen tilintarkastajan antamat olennaiset raportit
- Arvioida lakisäätöisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- Valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus
- Seurata yhtiöön sovellettavien lakien ja säännösten sekä yhtiön eettisen ohjeiston noudattamista ja
- Tavata yhtiön johtoa, erityisesti toimitusjohtajaa ja talousjohtajaa, mutta myös muita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavia henkilöitä.

Tarkastusvaliokunnan kokousten kutsu ja materiaalit lähetetään hallituksen jäsenille, joilla kaikilla on oikeus osallistua tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Valiokunta kokoontui vuoden 2013 aikana kolme kertaa ja lisäksi pidettiin yksi puhelinkokous. Yksi osittainen poissaolo kirjattiin.

Palkitsemisvaliokunta

Hallitus päätti 18.3.2013 jatkaa palkitsemisvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Palkitsemisvaliokunnan jäseniksi valittiin Jorma Eloranta, Jari Paasikivi ja Eva Nygren. Jari Paasikivi toimii valiokunnan puheenjohtajana.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävät ovat (työjärjestys):

- valmistella toimitusjohtajan ja muun johdon palkkausta ja muita taloudellisia etuja koskevia asioita
- valmistella yhtiön palkitsemisjärjestelmiä koskevia asioita
- arvioida toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemista, sekä huolehtia palkitsemisjärjestelmien tarkoituksenmukaisuudesta
- tarkastaa palkka- ja palkkioselvitys
- vastata palkka- ja palkkioselvitykseen liittyviin kysymyksiin yhtiökokouksessa.

Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2013 aikana yhden kerran. Poissaoloja ei kirjattu lainkaan.

Nimitystoimikunta

Maaliskuussa 2012 yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan pysyvän nimitystoimikunnan valmistelemaan vuosittain hallituksen jäsenten valintaa ja hallituksen jäsenten palkitsemista koskevia ehdotuksia.

Nimitystoimikunnan tehtävänä on

- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen valmistelu;
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäsenten palkitsemisasiota koskevan ehdotuksen valmistelu;
- hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaiden etsiminen; sekä
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä ja jäsenten palkitsemisasiota koskevien ehdotusten esittely.

Nimitystoimikuntaan valitaan kolme suurinta osakkeenomistajaa tai tällaisen osakkeenomistajan edustajaa. Toimikuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja. Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeä-

misoikeus on kolmella suurimmalla osakkeenomistajalla, jotka on rekisteröity varsinaista yhtiökokousta edeltävän kalenterivuoden elokuun 31. päivänä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon ja joiden osuus on laskettu osakasluettelon kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä. Mikäli osakkeenomistaja, jolla on arvopaperimarkkinain mukainen velvollisuus ilmoittaa tietyistä omistumuutoksista (liputusvelvollinen omistaja), esittää varsinaista yhtiökokousta edeltävänä kalenterivuonna viimeistään elokuun 30. päivänä yhtiön hallitukselle asiaa koskevan kirjallisen vaatimuksen, lasketaan tällaisen osakkeenomistajan useisiin rahastoihin tai rekistereihin merkityt omistukset yhteen ääniosuutta laskettaessa. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämis-oikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyy osakasluettelon mukaan seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta. Nimitystoimikunta on päätösvaltainen kun enemmistö jäsenistä on paikalla.

Nimitystoimikunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja ja toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Nimitystoimikunnan tulee pääsääntöisesti antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle tammi-kuun loppuun mennessä, kuitenkin aina viimeistään neljä viikkoa ennen yhtiökokousta sinä vuonna, jolloin varsinainen yhtiökokous pidetään.

Uponor Oyj:n hallituksen näkemyksen mukaan on yhtiön ja sen osakkeenomistajien edun mukaista, että yhtiön suurimmat osakkeenomistajat osallistuvat hallituksen jäsenten nimitys- ja palkitsemisasioiden valmisteluun.

Syyskuussa 2013 nimitystoimikuntaan on nimetty Pekka Paasikivi, puheenjohtaja (Oras Invest), Risto Murto (Varma), Antti Kasi (Nordea Funds Oy) sekä Jari Paasikivi (asiantuntijajäsen).

Nimitystoimikunta kokoontui vuoden 2013 aikana yhden kerran. Poissaoloja ei kirjattu lainkaan. Toimikunta teki lisäksi yhden päätöksen pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2013 toimi Jyri Luomakoski (MBA, s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjei-

den ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

Vuonna 2013 toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle maksettiin palkkana 397 059,96 euroa ja luontaisetuina 31 355,32 euroa, eli yhteensä 428 415,28 euroa. Vuodesta 2012 toimitusjohtajalle maksettiin 140 000 euroa. Vuodesta 2013 toimitusjohtajalle myönnettiin bonuksena 40 000 euroa hallituksen 13.2.2014 tekemän päätöksen mukaisesti.

Kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen ehtojen mukaan toimitusjohtaja ja yhtiö voivat kumpikin irtisanoa sopimuksen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Jos yhtiö irtisanoo sopimuksen, se maksaa toimitusjohtajalle lainmukaisen irtisanomisaajan palkan lisäksi summan, joka vastaa toimitusjohtajalle irtisanomista edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua kiinteää kokonaispalkkaa. Yhtiö voi myös purkaa sopimuksen välittömästi maksamalla 18 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaavan korvauksen.

Toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana, jolloin hän saa työeläkelain (TyEL) mukaisesti karttuneen eläkkeen. Lisäksi yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa.

Emoyhtiön toimitusjohtajan sijaisena vuonna 2013 on toiminut johtoryhmän jäsen ja Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja Sebastian Bondestam.

Johtoryhmä

Tehtävät

Johtoryhmä on pääasiassa vastuussa konsernin strategian laatimisesta ja toteuttamisesta. Merkittävät operatiiviset asiat käsitellään ja päätetään johtoryhmässä. Kukin johtoryhmän jäsen puolestaan vastaa oman vastualueensa osalta konsernin juoksevien asioiden hoitamisesta.

Johtoryhmä käsittelee muun muassa seuraavia asioita:

- a) konsernin strategia ja sen toteuttaminen koko konsernissa
- b) budjetit, liiketoimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen

c) merkittävät organisaatiomuutokset ja muut sellaiset työolosuhteisiin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat suureen osaan yhtiön henkilöstöä, kuten

- muutokset paikallisen tai alueellisen johtoryhmän kokoonpanossa
 - merkittävät rakennemuutokset yhtiön organisaatiossa
 - merkittävät irtisanomisohjelmat
- d) johtoryhmän jäsenelle raportoivien, ylemmässä johdossa tai yksikön johtotehtävissä toimivien henkilöiden nimittäminen ja erottaminen
 - e) johdon (lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten) vuosipalkoista ja kannustinjärjestelmistä päättäminen
 - f) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo on yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
 - g) yritysostojen, yhteisyritysten sekä yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen hyväksyminen. Jos niiden arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan, johtoryhmä tekee hallitukselle asiaa koskevan ehdotuksen.
 - h) konserniyhtiöiden muodostaminen tai purkaminen
 - i) kiinteistöjen, juridisten yhtiöiden, osakkeiden ja muun omaisuuden myyminen yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
 - j) alue- ja yksikkökohtaisten tulosten, markkinakehityksen ja kilpailuympäristön arviointi ja merkittävät korjaavat toimenpiteet (käsitellään johtoryhmän jokaisessa kokouksessa)
 - k) tutkimus- ja kehitystoiminta sekä uuteen liiketoimintaan liittyvä priorisointi ja resursointi
 - l) konsernin brändirakenteeseen liittyvät asiat
 - m) oikeudenkäyntiasiat ja luonteeltaan merkittävät vaatimukset, myös alue- ja paikallistasolla
 - n) muut hallituksen esittämät asiat.

Johtoryhmä valmistele ehdotukset hallitukselle asioissa, jotka edellyttävät hallituksen päätöstä.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Kokoonpano

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja sekä hallituksen päättämä määrä muita johtohenkilöitä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastualueet on esitelty tarkemmin sivuilla 14–15 sekä osoitteessa www.uponor.fi.

Kokoukset ja päätöksenteko

Johtoryhmä kokoontuu 8–12 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään vapaamuotoista pöytäkirjaa. Vuoden 2013 aikana johtoryhmä kokoontui 8 kertaa.

Johtoryhmän tavoitteena on päästä yksimielisyyteen käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja vahvistaa kokouksen päätökset.

Hallituksen ja toimitusjohtajan arviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa muun muassa strategisen suunnittelun, johtamistaitojen ja taloudellisen tuloksen osalta erityisellä arviointilomakkeella. Lisäksi hallitus arvioi erikseen omaa toimintaansa sekä hallituksen puheenjohtajan toimintaa.

Palkitseminen

Palkitseminen konsernissa koostuu peruspalkasta, luontaiseduista sekä tulos- ja suoritusjohdannaisesta bonusjärjestelmästä, johon vaikuttaa työntekijän asema. Yksittäisen työntekijän palkitsemisen hyväksyy hänen esimiehensä esimies.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi 2.3.2012 sekä 12.2.2013 pitkän aikavälin osakepohjaiset kannustinohjelmat tarjottaviksi yhtiön johdolle. Ohjelmien piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelmat kattavat vuodet 2012–2014 sekä 2013–2015. Ohjelmien tarkoituksena on sitouttaa johtajia sekä kannustaa ja palkita johtoa hyvistä yhtiön kannattavuutta ja strategian toteuttamista tukevista suorituksista. Lisäksi ohjelmat kannustavat avainjohtoa hankkimaan ja omistamaan Uponorin osakkeita, mikä edesauttaa johdon, yhtiön ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista.

Yhtiön toimitusjohtajan sijaiselle Sebastian Bondestamille on otettu maksuperusteinen eläkevuokaus. Yhtiö maksaa eläkevuokaukseen

vuosittain hallituksen erikseen päättämän määrän, joka vuonna 2013 oli 9,37 % vuosipalkasta.

Konsernin työntekijällä ei ole oikeutta erilliseen palkkioon hallituksen jäsenyydestä konserniyhtiössä.

Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteen ehdoista ja vuosittaisesta palkkiosta sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten vuosittaiset palkkiot toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sisäinen valvonta

Uponorin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa yhtiön hallitus. Uponorin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön johto voi kohtuudella luottaa siihen, että:

- yhtiö toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja yhtiön strategian mukaisesti
- yhtiön taloudellinen raportointi ja johdon tietojärjestelmät ovat luotettavia, kattavia ja oikea-aikaisia
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatarpeiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisimpiin riskeihin ja asioihin yhtiön strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää eettisiä arvoja, hyvää hallintotapaa sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että lakeja, säännöksiä ja Uponorin sisäisiä periaatteita noudatetaan
- varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Uponorin valvontaympäristön ja yhtiön henkilökunnan vastuullisuuden perusta määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) ja yhtiön arvoissa.

Uponorin tavoitteena on sisällyttää valvontaa kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja poistetaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon kokoukset. Näiden lisäksi esimerkiksi ulkoisiin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, tavarantoimittajiin, viranomaisiin ja osakkeenomistajiin, liittyvät viestintävuodet on määritelty selkeästi.

Paikallistasolla jatkuvaa valvontaa toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitason valvonnasta vastaa yhtiön talous- ja hallintotoiminto.

Mahdollisten erillisarviointien tarve, laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä jatkuvan valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatiosolulle siten, että vakavista puutteista raportoidaan yhtiön ylimmälle johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Mahdollisia erillisarviointeja tekee sisäinen tarkastus, ja yhtiön tarkastusvaliokunta voi käynnistää ne.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on järjestelmällinen tapa suojata yhtiön liiketoimintaan liittyvää omaisuutta ja tuloja menetyksiltä, jotta yhtiö saavuttaa tavoitteensa eikä sen toiminta keskeydy tarpeettomasti. Riskienhallintaan sisältyy myös riskinotto eli erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ottaen huomioon niiden riski-tuottosuhteen.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiö voi toteuttaa strategiaansa ja saavuttaa taloudelliset tavoitteensa sekä toisaalta suojella yhtiötä operatiivisilta vahingoilta, jotka saattavat estää näiden tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yrityksen toiminnan jatkuvuus myös poikkeuksellisissa liiketoimintaympäristöissä.

Yhtiön suurimmat riskitekijät on kartoitettu ja vastuut niistä on jaettu johtoryhmän jäsenten kesken. Kunkin johtoryhmän jäsenen velvollisuuksiin kuuluu oman riskivastuunsa hallinta ja asianmukainen organisointi koko konsernissa.

Konsernin riskienhallintaryhmään kuuluvat konsernin talousjohtaja, Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja, tuotanto- ja logistiikkajohtaja,

päälakimies sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskienhallintaryhmä vastaa konsernitason riskien seurannasta ja vähentämisestä ja raportoi johtoryhmälle ja hallitukselle.

Rahoitus- ja riskienhallintajohtaja tukee konsernin johtoryhmää riskienhallintapolitiikan ja -toimintaohjeiden laatimisessa sekä näihin liittyvien arviointi-, seuranta- ja raportointimenettelyjen kehittämisessä. Hän tukee myös alueorganisaatioita, yksiköitä ja konsernitoimintoja tarjoamalla näille riskienhallintaan liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi hän vastaa yhtiön globaalien vakuutusohjelmien järjestämisestä ja voimassaolosta.

Uponorin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä löytyy yhteenvedo sivuilta 19–20 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Taloudelliseen riskienhallintaan liittyvät liitetiedot löytyvät sivuilta 63–65 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Uponorin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa yhtiön sisäisen valvonnan sekä hallinto- ja ohjauksjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus keskittyy liiketoiminnan tärkeimpiin riskialueisiin. Saavuttaakseen tavoitteensa sisäinen tarkastus tekee riippumattomia liiketoimintayksiköiden ja tytäryhtiöiden tarkastuksia, prosessiarviointeja sekä kohdennettuja tarkastuksia, jotta yhtiön johtoryhmä ja hallitus voivat olla varmoja siitä, että valvontamenetelmät ovat tehokkaita. Lisäksi sisäinen tarkastus tekee erilaisia tarkastuksia varmistaakseen, että kaikessa toiminnassa noudatetaan yhtiön sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja neuvontatoiminto, joka parantaa yhtiön toimintaa ja tuottaa sille lisäarvoa. Se arvioi ja parantaa yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessin tehokkuutta järjestelmällisesti ja auttaa näin yhtiötä saavuttamaan tavoitteensa.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, valtuudet ja vastuu on määritelty sisäisen tarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksen hyväksyy tarkastusvaliokunta, jonka alaisuudessa sisäinen tarkastus toimii. Sisäinen tarkastus esittelee tarkastusvaliokunnalle neljä kertaa vuodes-

sa yhteenvedon tärkeimmistä havainnoistaan. Lisäksi sillä on oikeus ja velvollisuus raportoida merkittävistä tarkastustuloksista sekä johtoryhmälle että tarkastusvaliokunnalle. Tehtävänsä suorittamiseksi sisäinen tarkastus saa olla rajoituksetta yhteydessä yhtiön hallituksen jäseniin ja henkilöstöön sekä tutustua rajoituksetta kaikkiin Uponorin arkistoihin ja tiloihin.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueita olivat vuonna 2013 ulkomaisten tytäryhtiöiden tarkastukset, konsernifunktioiden sekä koko konsernin yhteisten prosessien tarkastukset. Tytäryhtiöiden tarkastuksissa keskityttiin konsernin politiikkojen noudattamiseen, liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin sekä liiketoimintaprosessien, riskien ja kontrollien arviointiin.

Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi talousjohtajalle (CFO). Vuonna 2013 Uponorin sisäinen tarkastus oli ulkoistettu PricewaterhouseCoopers Oy:lle.

Ulkoiset tarkastus

Tarkastusvaliokunnan avustamana hallitus valmistelee ja tekee ehdotuksen ulkoiseksi tilintarkastajaksi, jonka varsinainen yhtiökokous valitsee. Ulkoisen tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhdessä tilintarkastajan kanssa yhtiön johto järjestää konserniyhtiöiden tilintarkastuksen paikallisen lainsäädännön kulloinkin edellyttämällä tavalla. Paikallisten yhtiöiden tilintarkastajat raportoivat suoraan tarkastamalleen juridiselle yhtiölle ja toimittavat kopion kustakin raportista konsernin taloushallinnolle liitettäväksi tarkastusrekisteriin.

Vuoden 2013 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 2013 valittiin KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy. Yhtiön päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Teppo Rantanen.

Ulkoiselle tilintarkastajalle maksettiin vuoden 2013 lakisääteisistä tilintarkastuspalveluista 827 000 euroa ja tilintarkastuksen liitännäispalveluista ja muista palveluista 326 000 euroa, yhteensä 1 153 000 euroa.

Sisäpiiriohjeet

Uponor noudattaa Nasdaq OMX Helsinki Oy:n antamaa sisäpiiriohjetta, Finanssivalvonnan standardeja sekä muita viranomaisohjeita, minä lisäksi yhtiöllä on myös omat sisäpiirisäännöt.

Yhtiön julkiseen sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet sekä tilintarkastaja. Yhtiö pitää julkista sisäpiirirekisteriään Euroclear Finland Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Yhtiö ylläpitää myös yrityskohtaista ei-julkista sisäpiirirekisteriä, jonka pysyviä sisäpiiriläisiä koskevaan osarekisteriin kuuluu muun muassa konsernihallinnossa työskenteleviä henkilöitä. Erillinen hankekohtainen osarekisteri perustetaan silloin, kun yhtiöllä on sisäpiirisäädösten piiriin kuuluva hanke, josta työ- tai muun sopimuksen perusteella yhtiölle työskentelevät henkilöt saavat sisäpiiritietoa yhtiöstä. Hanke on tyypillisesti sellainen asiakokonaisuus tai järjestely, joka luonteensa tai kokonsa vuoksi poikkeaa yhtiön normaalista liiketoiminnasta. Konsernin sisäiset sisäpiirisäännöt on julkaistu konsernin intranetissä, ja niistä on tiedotettu muun muassa konsernin sisäisessä verkkolehdeissä. Konsernin työntekijöiden edellytetään toimivan näiden sääntöjen mukaisesti.

Sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla ja muilla arvopapereilla edellyttää yhtiön päälakimiehen etukäteen antamaa lupaa. Yhtiö noudattaa ehdotonta kaupankäyntikieltoa, joka alkaa raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista, ja kestää tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkaisemiseen.

Julkinen sisäpiirirekisteri sisältää tiedot sisäpiiriläisten, heidän lähipiirinsä ja vaikutusvaltaisyhteisöjensä omistamista Uponor-osakkeista sekä sisäpiirin tärkeimmät luottamustehtävät.

Oheisessa taulukossa s. 34 on esitetty julkisen sisäpiirin omistamat osakkeet vuonna 2013 (mukaan lukien heidän hallinnassaan olevien yhtiöiden ja heidän välittömän lähipiirinsä omistus).

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Julkisen sisäpiirin omistamat osakkeet vuonna 2013

Hallitus ja tilintarkastaja

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Eloranta, Jorma	Hallituksen varapuheenjohtaja	1.1. 31.12.	34 845 28 625
Ihamuotila, Timo J.	Hallituksen jäsen 18.3.2013 alkaen	18.3. 31.12.	- 1 275
Nygren, Eva	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	3 446 4 721
Paasikivi, Jari	Hallituksen puheenjohtaja	1.1. 31.12.	546 830 548 888
Rosendal, Jari	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	2 115 3 390
Simon, Rainer S.	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	34 510 25 015
Rantanen, Teppo	Päiväsuullinen tilintarkastaja 18.3.2013 alkaen	18.3. 31.12.	- -

Johtoryhmä

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Bondestam, Sebastian	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	6 907 6 907
Folgmann, Heiko	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	5 470 6 070
Gray, William	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	3 500 5 770
Luomakoski, Jyri	Toimitusjohtaja	1.1. 31.12.	43 760 28 000
Palomäki, Riitta	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	3 000 5 500
Roses, Fernando	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	5 470 6 070
Schrey-Hyppänen, Minna	Johtoryhmän jäsen 23.9.2013 alkaen	23.9. 31.12.	2 500 2 500

Vuonna 2013 päättyneet sisäpiirin ilmoitusvelvollisuudet

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine	Hallituksen jäsen 18.3.2013 saakka	1.1. 18.3.	37 134 37 134
Paul, Mikael	Päiväsuullinen tilintarkastaja 18.3.2013 saakka	1.1. 18.3.	- -
Carlsson, Robin	Johtoryhmän jäsen 2.4.2013 saakka	1.1. 2.4.	1 900 1 900

Konsernin laaja tuloslaskelma

M€	Liite	2013	%	2012	%
Jatkuvat toiminnot					
Liikevaihto	2	906,0	100,0	811,5	100,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		585,9	64,7	500,7	61,7
Bruttokate		320,1	35,3	310,8	38,3
Liiketoiminnan muut tuotot					
Liiketoiminnan muut tuotot	7	0,8	0,1	0,9	0,1
Varastointimenot		34,2	3,8	31,8	3,9
Myyntin ja markkinoinnin kulut		167,7	18,5	161,3	19,9
Hallinnon kulut		50,0	5,5	44,6	5,5
Liiketoiminnan muut kulut	7	18,8	2,1	16,3	2,0
Kulut		270,7	29,9	254,0	31,3
Liikevoitto	2	50,2	5,5	57,7	7,1
Rahoitustuotot	10	23,4	2,6	27,0	3,3
Rahoituskulut	10	30,5	3,4	35,6	4,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0,1	0,0	0,3	0,0
Tulos ennen veroja		43,2	4,8	49,4	6,1
Tuloverot	11	16,1	1,8	16,5	2,0
Tulos jatkuvista toiminnoista		27,1	3,0	32,9	4,1
Lopetetut toiminnot					
Lopetettujen toimintojen tulos	3	-0,3	0,0	-0,1	0,0
Tilikauden tulos		26,8	3,0	32,8	4,0
Muut laajan tuloksen erät					
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen		0,4		-1,1	
Erät jotka siirretään myöhemmin tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot		-5,1		0,6	
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		0,5		-0,7	
Nettoinvestoinnin suojaus		2,4		-3,5	
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		-1,8		-4,7	
Tilikauden laaja tulos		25,0		28,1	
Kauden tuloksen jakautuminen					
- Emoyhtiön omistajille		27,8		32,8	
- Määräysvallattomille omistajille		-1,0		-	
Kauden laajan tuloksen jakautuminen					
- Emoyhtiön omistajille		26,5		28,1	
- Määräysvallattomille omistajille		-1,5		-	
Osakekohtainen tulos, €	12	0,38		0,45	
- Jatkuvat toiminnot		0,38		0,45	
- Lopetetut toiminnot		0,00		0,00	
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €		0,38		0,45	
- Jatkuvat toiminnot		0,38		0,45	
- Lopetetut toiminnot		0,00		0,00	

Konsernitase

M€	Liite	31.12.2013	%	31.12.2012	%
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		17,5		18,6	
Liikearvo		82,3		74,9	
Asiakassuhteet		2,2		-	
Muut aineettomat hyödykkeet		0,2		0,2	
Keskeneräiset hankinnat		0,6		0,0	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	13	102,8	15,6	93,7	18,8
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		16,9		10,8	
Rakennukset ja rakennelmat		56,3		42,6	
Koneet ja kalusto		98,5		78,0	
Muut aineelliset hyödykkeet		14,6		12,3	
Keskeneräiset hankinnat		15,5		8,7	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	14	201,8	30,5	152,4	30,5
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset					
Osuudet osakkuusyhtiöissä	16	0,0		0,1	
Muut osakkeet ja osuudet	17	0,7		0,2	
Pitkäaikaiset saamiset	18	10,1		0,5	
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		10,8	1,6	0,8	0,2
Laskennalliset verosaamiset	23	15,9	2,4	14,5	2,9
Pitkäaikaiset varat yhteensä		331,3	50,1	261,4	52,3
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	19	115,4	17,5	78,7	15,8
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		126,7		107,3	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		4,5		15,1	
Siirtosaamiset		6,8		4,6	
Muut saamiset		22,6		14,6	
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20	160,6	24,3	141,6	28,4
Rahavarat	21	53,7	8,1	17,7	3,5
Lyhytaikaiset varat yhteensä		329,7	49,9	238,0	47,7
Varat yhteensä		661,0	100,0	499,4	100,0

M€	Liite	31.12.2013	%	31.12.2012	%
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
	22				
Osakepääoma		146,4		146,4	
Ylikurssirahasto		50,2		50,2	
Muut rahastot		0,0		-0,5	
Kertyneet muuntoerot		-17,6		-15,4	
Kertyneet voittovarot		12,9		-6,2	
Tilikauden tulos		27,8		32,8	
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		219,7	33,2	207,3	41,5
Määräysvallattomien omistajien osuus		68,0		-	
Oma pääoma yhteensä		287,7	43,5	207,3	41,5
Velat					
Pitkäaikaiset velat					
Korolliset velat	26	136,4		107,6	
Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	24	25,1		22,3	
Varaukset	25	4,5		5,1	
Laskennallinen verovelka	23	15,7		14,8	
Muut pitkäaikaiset velat		0,7		0,4	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		182,4	27,6	150,2	30,1
Lyhytaikaiset velat					
Korolliset velat	26	14,2		4,2	
Ostovelat		61,1		43,3	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		2,5		2,9	
Varaukset	25	17,6		15,5	
Muut lyhytaikaiset velat	27	95,5		76,0	
Lyhytaikaiset velat yhteensä		190,9	28,9	141,9	28,4
Velat yhteensä		373,3	56,5	292,1	58,5
Oma pääoma ja velat yhteensä		661,0	100,0	499,4	100,0

Konsernin rahavirtalaskelma

M€	Liite	1.1.–31.12.2013	1.1.–31.12.2012
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		26,8	32,8
Oikaisuerät:			
Poistot		33,0	28,2
Tuloverot		16,1	16,5
Korkotuotot		-0,4	-0,5
Korkokulut		4,6	5,6
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		0,6	0,4
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-0,1	-0,3
Muut rahavirran oikaisuerät		7,3	-5,3
Tulorahoitus		87,9	77,4
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		21,5	-3,5
Vaihto-omaisuus		10,0	-2,0
Korottomat velat		-9,2	-2,1
Nettokäyttöpääoman muutos		22,3	-7,6
Maksetut verot		-14,8	-30,2
Maksetut korot		-3,6	-7,4
Saadut korot		0,3	0,5
Liiketoiminnan rahavirta		92,1	32,7

M€	Liite	1.1.–31.12.2013	1.1.–31.12.2012
Investointien rahavirta			
Liiketoimintojen hankinnat	4	8,2	-
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit	6	-	7,6
Osakemyynnit		0,0	-
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-33,9	-19,2
Käyttöomaisuuden myyntituotot		0,8	1,2
Saadut osingot		0,0	0,2
Lainasaamisten takaisinmaksut		0,0	0,0
Investointien rahavirta		-24,9	-10,2
Rahavirta ennen rahoitusta		67,2	22,5
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		76,3	46,3
Lainojen takaisinmaksut		-41,1	-47,3
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		-35,8	0,5
Osingonjako		-27,8	-25,6
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta	5	0,0	-6,2
Rahoitusleasingsopimukset		-1,6	-1,5
Rahoituksen rahavirta		-30,0	-33,8
Rahavarojen muuntoerot		-1,2	-0,1
Rahavarojen muutos		36,0	-11,4
Rahavarat 1.1.		17,7	29,1
Rahavarat 31.12.		53,7	17,7
Muutos taseen mukaan	21	36,0	-11,4

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Osake- määrä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muunto- erot	Kertyneet voitto- varat*	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-2,3	-1,0	-15,4	27,6	207,3	-	207,3
Tilikauden laaja tulos						0,5		-2,2	28,2	26,5	-1,5	25,0
Maksetut osingot									-27,8	-27,8		-27,8
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	-		-
Osakepalkkio-ohjelma									0,3	0,3		0,3
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta										0,0	38,5	38,5
Määräysvallattoman omistuksen siirto									13,4	13,4	30,8	44,2
Muut oikaisut									0,0	0,0	0,2	0,2
Oma pääoma 31.12.2013	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,8	-1,0	-17,6	41,7	219,7	68,0	287,7
Oma pääoma 1.1.2012	73 047	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,6	-1,2	-12,5	24,6	207,7	2,9	210,6
Tilikauden laaja tulos						-0,7		-2,9	31,7	28,1		28,1
Maksetut osingot									-25,6	-25,6		-25,6
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	-		-
Osakepalkkio-ohjelma	20						0,2		0,2	0,4		0,4
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta									-3,3	-3,3	-2,9	-6,2
Muut oikaisut									0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 31.12.2012	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-2,3	-1,0	-15,4	27,6	207,3	-	207,3

* Vertailuluvut 31.12.2012 sisältävät IAS19 Työsuhde-etuudet takautuvan soveltamisen muutosvaikutuksen.

Lisätietoja, ks. liite 22.

Tunnuslukujen laskentakaavat

$$\text{Oman pääoman tuotto (ROE), \%} = \frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääöma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus, keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), \%} = \frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oma pääöma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Nettovelkaantumisaste, \%} = \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääöma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}} \times 100$$

$$\text{Korolliset nettovelat} = \text{Korolliset velat} - \text{rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit}$$

$$\text{Tulos/osake (EPS)} = \frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$$

$$\text{Oma pääöma/osake} = \frac{\text{Oma pääöma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$$

$$\text{Osinko/tulos} = \frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$$

$$\text{Efektiivinen osinkotuotto} = \frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}} \times 100$$

$$\text{Hinta/voittosuhte, P/E} = \frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$$

$$\text{Osakekannan markkina-arvo} = \text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa} \times \text{viimeinen kaupantekokurssi}$$

$$\text{Osakkeen keskikurssi} = \frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$$

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj

PL 37, Äyritie 20

01511 Vantaa

Puh. 020 129 211, faksi 020 129 2841

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta www.uponor.fi tai konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 13.2.2014 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2013 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaateissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvotetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden velvoitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavälittömästi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroina.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tulotetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (rahavirtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovittujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallinta-oikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla. Projektiliiketoimintayhtiöt tulouttavat keskeneräiset pitkäaikaiset toimitukset valmistusasteen mukaisesti, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenojen taseeseen aktivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole taseeseen aktivoituja tuotekehitysmenoja, jotka täyttäisivät aktivointikriteerit.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuveloitteita. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisista järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyväällä arvolla. Eläkeveloite määritetään käyttäen ennakoitua etuusoisuusyksikköön perustuvaa mene-

telmää (Projected Unit Credit Method). Eläkeveloitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuviin kuluihin. Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät, mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikeiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaa kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisu- ja laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystason yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenuun ja hankintu yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille, ja ne testataan vuosittain mahdollisten arvonalentumisten varalta. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, aktivoidut kehittämismenot, ohjelmistojen lisenssit ja asiakkuudet. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioidun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5–7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenoista ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja.

Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset nettorahavirrat diskontataan nykyarvoon. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjauriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingso-
pimuksiksi. Ne merkitään taseessa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokrat hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingso-
pimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingso-
pimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingso-
pimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintamenuun tai sitä alempaan nettorealisoituarvoon. Nettorealisoituarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saata-va hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuk-silla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenu sisältää muut-tuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtu-man seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapau-tuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavas-ti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryh-mään. Varausten määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mah-dollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysval-lan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennä-köisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenuon. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korolli-siin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lai-nat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältä-vät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuutta-johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankinta-menuon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivä-nä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arviotujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutok-set sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne synty-

vät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka erään-tyvät määrättyinä päivinä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne erä-päivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen korun menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituk-sia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupan-käyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvon-alennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemas-sa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saa-misiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyön-ti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraa-mattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvo-menetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypä arvo ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankin-tamenuon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirja-taan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan sil-loin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käy-pään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhem-min ne arvostetaan efektiivisen korun menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenuon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alku-peräiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhyt-aikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan han-kittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käy-pään arvoon jokaisena raportointikauden päätöspäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin tytäryhtiöihin teh-tyen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdan-naisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisien käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerat-tuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuuttariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IAS 39 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääomaan suojausrahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaisten hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten rahoituseriin.

Suojauksen tehon osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut – johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisiin maksuihin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan, ja taseeseen kirjataan vastaava velka rahana selvittävien osakeperusteisten maksujen osalta. Taseen velka arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Osakkeina selvittävien osakeperusteisten maksujen osalta kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava oman pääoman lisäys.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumattomuus voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliltä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arvot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdolli-

sia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttö-omaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuusperusteisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestauksen yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevasta kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuusperusteisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Kertaluonteiset erät

Hallituksen toimintakertomuksessa selostetut kertaluonteiset erät eivät liity yhtiön varsinaiseen perusliiketoimintaan. Olennaisimpia kertaluonteisia eräiä ovat luovutusvoitot ja -tappiot, tuotantolaitoksen sulkemiseen liittyvät tehotomuus- ja sopeuttamiskulut sekä ylimääräiset alaskirjaukset ja mahdolliset alaskirjausten peruutukset, onnettomuuksiin ja luonnonkatastrofeihin liittyvät kulut sekä uudelleenjärjestelyyn, ympäristöön ja vahingonkorvauksiin liittyvät varaukset. Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä kertaluonteisten erien luokittelussa.

Vuonna 2013 käyttöön otetut uudet ja uudistetut IFRS-standardit

Seuraavat uudet ja uudistetut standardit on otettu käyttöön tässä konsernitilinpäätöksessä.

- Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Keskeisin muutos on vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelemisestä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tulosvaikutteisiksi tiettyjen ehtojen täytyessä. Uponor on ryhmitelty laajan tuloksen erät muutoksen mukaisesti.
- Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset tarkoittavat, että kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot tulee jatkossa kirjata välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin, toisin sanoen ns. putkimenettelystä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutos vaikutti konsernin laajaan tulokseen ja lisäsi konsernin työsuhde-etuuksiin liittyvää velvoitetta. Muutos vaati takautuvaa soveltamista. Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu vertailukauden alun taseeseen 1.1.2012. Vaikutukset muutoksen käyttöönotosta vuoden 2012 lukuihin on esitetty alla.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

31.12.2012, M€	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu
Vaikutus laajaan tuloslaskelmaan			
Muut laajan tuloksen erät	-3,6	-1,1	-4,7
Vaikutus taseeseen			
Laskennalliset verosaamiset	13,6	0,9	14,5
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	209,9	-2,6	207,3
Eläkevelvoitteet ja muut velat	19,2	3,5	22,7
Vaikutus tunnuslukuihin			
Oman pääoman tuotto, % (p.a.)	15,5		15,7
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a.)	16,7		16,5
Omavaraisuusaste, %	42,1		41,5
Nettovelkaantumisaste, %	44,8		45,4
Oma pääoma/osake, €	2,87		2,84
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	64,0		64,6

- IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardin tarkoituksena on lisätä yhdenmukaisuutta, sillä se antaa täsmällisen käyvän arvon määrittelmän ja yhdistää samaan standardiin vaatimukset käyvän arvon määrittämiselle sekä vaadittaville liitetiedoille. Käyvän arvon käyttöä ei laajenneta, mutta annetaan ohjeistusta sen määrittämisestä silloin, kun sen käyttö on sallittu tai sitä on vaadittu jossain toisessa standardissa. Uusilla vaatimuksilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutos *standardiin IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarkentaa liitetietovaatimuksia, jotka koskevat taseessa nettomääräisesti esitettyjä rahoitusinstrumentteja sekä yleisiä netotusjärjestelyjä tai vastaavia sopimuksia. Uusilla vaatimuksilla ei ollut vaikutusta raportoituun tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset *Annual Improvements to IFRSs 2009–2011* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat yhteensä viittä standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Vuonna 2014 käyttöön tulevat uudet ja uudistetut IFRS-standardit

Seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat konserni ottaa käyttöön konsernitilinpäätöksessä vuonna 2014. Näiden uusien ja uudistettujen standardien käyttöönotolla ei odoteta olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, mutta niillä voi olla vaikutusta tulevien liiketoimien ja tapahtumien tilinpäätöskäsittelyyn.

- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi määrittää olemassa olevien

periaatteiden mukaisesti määräysvallan keskeiseksi tekijäksi, kun ratkaistaan, tuleeko yhteisö yhdistellä konsernitilinpäätökseen. Lisäksi standardissa annetaan lisäohjeistusta määräysvallan määrittelystä silloin, kun sitä on vaikea arvioida. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.

- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi painottaa yhteisten järjestelyiden kirjanpidollisessa käsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita ennemmin kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyjä on kahden tyyppiä: yhteiset toiminnot ja yhteisyritykset. Standardi edellyttää, että yhteisyritysten raportoinnissa käytetään yhtä menetelmää, pääomaosuusmenetelmää, eikä aiempi suhteellisen yhdistelyn vaihtoehto ole enää sallittu. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi sisältää liitetietovaatimukset koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä, mukaan lukien osakkuusyhtiöt, yhteiset järjestelyt, erityistä tarkoitusta varten perustetut yhtiöt ja muut, taseen ulkopuolelle jäävät yhtiöt. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IAS 27 (uudistettu 2011) *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset, jotka ovat jääneet jäljelle, kun määräysvaltaa koskevat kohdat on sisällytetty uuteen IFRS 10:een. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IAS 28 (uudistettu 2011) *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisyritysten käsittelystä pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11:n julkaisemisen seurauksena. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- Muutos standardiin IAS 32 *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevia sääntöjä ja lisää aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta.
- IAS 36 *Omaisuserien arvon alentuminen* muutos *Recoverable Amount Disclosures for Non-Financial Assets* (sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen keskeisin sisältö on täsmentää liitetietovaatimuksia, jotka koskevat sellaisia rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joihin on kohdistunut arvonalentumiskirjaus.
- IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* muutos *Novation of Derivatives and Continuation of Hedge Accounting*

(sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen myötä suojauslaskentaa voidaan jatkaa tiettyjen ehtojen täyttyessä tilanteissa, joissa johdannaissopimus siirretään ns. keskusvastapuolelle.

- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 11:een *Yhteisjärjestelyt* ja IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen tarkoituksena on ohjeistaa uusien standardien käyttöönoton siirtymävaihetta niin että vaatimuksia edellisten tilikausien muuttamista vertailukelpoisiksi rajoitetaan ainoastaan edelliseen tilikauteen.
- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* ja IAS 27:ään *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen tarkoituksena on vapauttaa sijoitusyhteisöjen tarvetta yhdistellä tietynlaisia tytäryhtiöitä konsernitilinpäätökseen ja sen sijaan edellyttää sijoituksen arvostamista käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9 tai IAS 39 -standardien mukaisesti.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinat, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien vaikutusten arvioimiseksi.

- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on ensimmäinen vaihe laajempaa projektia, joka tähtää IAS 39:n korvaamiseen uudella standardilla. IFRS 9:n mukainen rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. IFRS 9:n merkittävimmät keskeneräiset osat koskevat arvonalentumista ja suojauslaskentaa. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (*Annual Improvements to IFRS 2010–2012*, *Annual Improvements to IFRS 2011–2013*) (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.
- IFRIC 21 *Levies* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta käsittelee julkisista maksuista maksajaosapuolelle mahdollisesti syntyvän velvoitteen kirjanpitokäsittelyä. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra, johon sisältyy myös KWH Pipe Ab:n kunnallistekninen liiketoiminta 1. heinäkuuta 2013 lähtien. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoivat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnosta Euroopassa sekä vientitoiminnoista niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Uponor Infra on markkinajohtaja kunnallisteknisessä putkiliiketoiminnassa Pohjois-Euroopassa, jonka lisäksi sillä on liiketoimintaa Keski-Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Thaimaassa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja, viemärointi- ja jätevesijärjestelmiä sekä projektipalveluita, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut-segmentti sisältää konsernitoiminnot sekä yhtiöt, joissa ei ole liiketoimintaa.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resurssit johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti. Jatkuvat toiminnot eivät sisällä Irlannista vuonna 2008 myytyä yhdyskuntateknistä liiketoimintaa.

Vuoden 2012 aikana myydyin Hewing GmbH:n tuotot, tulos, varat ja velat ovat sisältyneet segmenttiin Talotekniikka – Eurooppa.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtävistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

2013 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	478,9	171,5	255,6	-	-	906,0
Tuotot, sisäinen	0,6	0,0	5,8	-	-6,4	-
Tuotot yhteensä	479,5	171,5	261,4	-	-6,4	906,0
Liiketulos	32,7	24,7	-2,3	-3,4	-1,5	50,2
Liiketulos %	6,8	14,4	-0,9			5,5
Rahoitustuotot						23,4
Rahoituskulut						30,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,1
Tuloverot						16,1
Lopetettujen toimintojen tulos						-0,3
Tilikauden tulos						26,8
Varat	340,8	131,9	259,5	260,2	-331,4	661,0
Velat						
Segmenteille allokoituidet velat yhteensä	238,8	69,2	117,8	302,2	-354,6	373,4
Allokoimaton osuus						287,6
Varat yhteensä						661,0
Investoinnit	8,0	15,7	9,4	0,8	-	33,9
Poistot ja arvonalentumiset	11,3	6,8	9,9	4,5	0,5	33,0
Henkilöstö keskimäärin	2 084	504	1 002	59	-	3 649

2012 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	517,3	151,1	143,1	-	-	811,5
Tuotot, sisäinen	0,4	-	5,9	-	-6,3	-
Tuotot yhteensä	517,7	151,1	149,0	-	-6,3	811,5
Liiketulos	47,2	17,8	0,0	-6,1	-1,2	57,7
Liiketulos %	9,1	11,8	0,0			7,1
Rahoitustuotot						27,0
Rahoituskulut						35,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta						0,3
Tuloverot						16,5
Lopetettujen toimintojen tulos						-0,1
Tilikauden tulos						32,8
Varat	364,9	119,6	84,4	249,8	-319,3	499,4
Velat						
Segmenteille allokoituidet velat yhteensä	290,3	69,2	66,5	210,3	-344,2	292,1
Allokoimaton osuus						207,3
Varat yhteensä						499,4
Investoinnit	7,8	5,9	4,2	1,3	-	19,2
Poistot ja arvonalentumiset	11,4	6,0	5,9	4,4	0,5	28,2
Henkilöstö keskimäärin	2 132	427	480	59	-	3 098

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

M€	2013	2012
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	649,4	667,4
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	256,6	144,1
Uponor-konserni	906,0	811,5

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

M€	2013	2012
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Suomi	124,9	93,8
Saksa	144,5	145,3
Yhdysvallat	143,1	114,8
Ruotsi	86,3	79,9
Kanada	55,1	36,6
Tanska	44,0	33,4
Norja	35,7	39,2
Iso-Britannia	30,0	30,9
Alankomaat	29,1	32,1
Venäjä	28,1	22,6
Muut	185,2	183,1
Uponor-konserni	906,0	811,5

M€	2013	2012
Pitkäaikaiset varat		
Suomi	70,2	42,3
Yhdysvallat	47,4	40,6
Saksa	32,4	33,5
Ruotsi	31,1	40,2
Kanada	12,4	-
Muut	39,6	15,4
Uponor-konserni	233,1	172,0

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaisesti. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamisia.

3. Lopetetut toiminnot

Vuonna 2013 ja 2012 konsernin lopetetuissa toiminnoissa esitetään 0,3 (0,1) miljoonaa euroa kuluja, jotka liittyvät vuonna 2008 myydyin Irlannin kunnallisteknisen liiketoiminnan käytössä olleen kiinteistön hallinto- ja ylläpitokustannuksiin.

M€	2013	2012
Kulut	0,3	0,1
Tulos ennen veroja	-0,3	-0,1
Tuloverot	-	-
Tulos verojen jälkeen	-0,3	-0,1
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-0,3	-0,1
Rahavirta lopetetuista toiminnoista		
Liiketoiminnan rahavirta	-0,4	-0,5

4. Liiketoimintojen yhdistäminen

Syyskuussa 2012 Uponor Oyj:n ja KWH-yhtymä Oy:n julkistama suunnitelma yhdyskuntateknisten liiketoimintojensa yhdistämisestä saatiin päätökseen 1. heinäkuuta 2013. Uusi yritys, Uponor Infra Oy, aloitti toimintansa 1. heinäkuuta 2013. Uponor omistaa yrityksestä 55,3 prosenttia ja KWH-yhtymä 44,7 prosenttia. Uponor Infra Oy erikoistuu yhdyskuntateknisiin putkijärjestelmiin Pohjois-Euroopassa ja muualla. Sopimuksella tähdätään tehokkaampaan toimintaan ja parempaan kannattavuuteen. Uponor Infra Oy yhdistellään Uponor Oyj:hin Uponor Infra -segmenttinä 1. heinäkuuta lähtien.

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistämiset -standardin mukaisesti, Uponor hankki 55,3 prosentin enemmistöosuuden KWH Pipe Oy:stä ja luovutti vastikkeena 44,7 prosentin määräysvallattomien omistajien osuuden Uponorin yhdyskuntateknisestä liiketoiminnasta KWH-yhtymälle. Uponorilla on määräysvalta yhteisesti omistetusta yhtiöstä 55,3 prosentin suoralla omistusosuudella ja äänenemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n hallituksessa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	2013	2012
Hankittu nettovarallisuus ja liikearvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	50,7	-
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	4,8	-
Muut pitkäaikaiset varat	0,6	-
Laskennalliset verosaamiset	3,2	-
Vaihto-omaisuus	49,9	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	44,0	-
Rahavarat	12,0	-
Varat yhteensä	165,2	-
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Laskennalliset verovelat	2,9	-
Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset velat	4,9	-
Varaukset	0,6	-
Lyhytaikaiset korolliset velat	9,2	-
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	38,1	-
Velat yhteensä	89,6	-
Nettovarat		
	75,6	-
Hankintameno		
	44,5	-
Määräysvallattomien omistajien osuus	38,5	-
Hankittu nettovarallisuus	-75,6	-
Liikearvo	7,4	-

Hankintameno 44,5 miljoonaa euroa vastaa 55,3 prosenttia KWH Pipe Oy:n määritetystä käyvistä arvosta, joka on arvioitu käyttäen tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa ja markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa. Käyvän arvon määrittäminen perustuu merkittävässä määrin syöttötietoihin, jotka eivät ole saatavissa markkinoilta, viitaten IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardin Tason 3 mukaisesti syöttötietoihin. Hankintameno vastaa myös Uponorin yhdyskuntateknisen liiketoiminnan nettovarallisuuden käypää arvoa, tosin luovutettu nettovarallisuus säilyy taseen kirjanpitoarvoihin johtaen suoraan omaan pääomassa esitettävään luovutusvoittoon. Yksityiskohdat on esitetty kohdassa Muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa (liite 5). Määräysvallattomien omistajien osuus (44,7 % omistusosuus KWH Pipe Oy) on hankintahetkellä kirjattu käypään arvoon.

Hankinnasta syntynyt liikearvo 7,4 miljoonaa euroa muodostuu Uponorin ja KWH:n yhdyskuntateknisen liiketoiminnan yhdistämisestä saavutettavista kustannussynergioista ja paremmasta kapasiteetin hyödyntämisestä. Kirjattu liikearvo ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Hankintaan liittyvät kustannukset olivat 3,5 miljoonaa euroa, ja ne sisältyvät hallinnon kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa seuraavasti: 1,8 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2012 päättyneelle tilikaudelle ja 1,7 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2013 päättyneelle raportointikaudelle.

Konsernin laajaan tuloslaskelmaan sisältyi KWH Pipe Oy:n tuottamaa liikevaihtoa 114,6 miljoonaa euroa ja kauden tulosta -1,5 miljoonaa euroa heinäkuun 1. päivästä lähtien. Jos KWH Pipe Oy olisi yhdistelty konsernin laajaan tuloslaskelmaan vuoden 2013 alusta lähtien, vaikutus olisi ollut liikevaihtoon 212,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulokseen -2,1 miljoonaa euroa. Vaikutus kauden tulokseen on arvio, joka perustuu saatavilla olevaan tietoon ja olettamuksiin.

Ennen yhdyskuntateknisten liiketoimintojen yhdistämistä Uponor hankki KWH Pipe Oy:n kotimaisen PEX-putkiliiketoiminnan kesäkuun lopussa 3,8 miljoonan euron kauppahinnalla. Hankitut nettovarat olivat 3,8 miljoonaa euroa, ja ne vastaavat kauppahintaa. Vaikutus liikevaihtoon ja kauden tulokseen konsernin laajassa tuloslaskelmassa oli vähäinen. PEX-putkiliiketoiminta sisältyy Talotekniikka – Eurooppa - segmenttiin.

M€	2013	2012
Rahavirtavaikutus		
PEX-putkiliiketoiminnan hankinta	-3,8	-
KWH Pipe Oy:n hankinnan yhteydessä saadut rahavarat	12,0	-
Rahavirtavaikutus	8,2	-

Konsernilla ei ollut liiketoimintojen hankintoja vuonna 2012.

5. Muutoksia määräysvallattomien omistajien osuudessa

KWH Pipe Oy:n hankinnan yhteydessä Uponor luovutti 44,7 % kunnallisteknisestä liiketoiminnastaan KWH Group Oy:lle. Vastikkeena luovutetun Uponorin yhdyskuntateknisen liiketoiminnan määräysvallattomien omistajien osuuden käypä arvo oli 44,5 miljoonaa euroa. Luovutetun nettovarallisuuden kirjanpitoarvo oli 30,8 miljoonaa euroa, ja määräysvallattomien omistajien luovutukseen liittyvät kulut olivat 0,3 miljoonaa euroa. Määräysvallattomien omistajien osuuden luovutus kirjattiin omaan pääomaan IFRS:n mukaisesti ja sen nettovaikutus voittovaroihin oli 13,4 miljoonaa euroa.

Uponor hankki maaliskuussa 2012 omistukseensa loput 49,7 % Zent-Frenger Gesellschaft für Gebäudetechnik mbH:n osakekannasta. Käteisenä maksettiin 6,2 miljoonaa euroa. Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta kirjattiin omaan pääomaan IAS 27:n mukaisesti ja sen vaikutus voittovaroihin oli -3,3 miljoonaa euroa. Hankittu nettovarallisuus oli 2,9 miljoonaa euroa.

6. Tytäryhtiöiden myynnit

Konserni ei myynyt liiketoimintoja vuoden 2013 aikana.

Uponor sai päätökseen Hewing GmbH:n myynnin ensimmäisen kvartaalin 2012 lopussa. Kauppahinta 11,9 miljoonaa euroa saatiin 2. huhtikuuta 2012. Kauppahinta oikaistiin kaupantekopäivän taseen mukaisesti 11,5 miljoonaa euroon. Kaupan nettovaikutus vuoden 2012 tulokseen oli merkityksetön.

M€	2013	2012
Myytyjen varojen kirjanpitoarvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-	3,4
Aineettomat hyödykkeet	-	0,1
Muut pitkäaikaiset varat	-	0,3
Vaihto-omaisuus	-	5,6
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	6,9
Rahavarat	-	3,9
Varat yhteensä	-	20,2
Laskennallinen verovelka		
Eläkevelvoitteet ja muut velat	-	2,3
Varaukset	-	0,5
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-	5,9
Velat yhteensä	-	8,7
Nettovarat		
Käteisenä saatu kauppahinta	-	11,5
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	-	3,9
Rahavirtavaikutus	-	7,6

7. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2013	2012
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,3	0,2
Lisenssimaksut	0,0	0,2
Muut erät	0,5	0,5
Yhteensä	0,8	0,9
Liiketoiminnan muut kulut		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,9	0,1
Tutkimus- ja kehittämiskulut	17,7	15,9
Arvonalentumiset	0,0	-
Muut erät	0,2	0,3
Yhteensä	18,8	16,3

Liiketoiminnan muut kulut muodostuvat pääosin tutkimus- ja kehityskuluista.

8. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

M€	2013	2012
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	172,2	150,4
- Muut henkilösivukulut	29,7	24,9
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	7,8	7,3
- Eläkekulut - etuusperusteiset järjestelyt	1,1	1,2
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,0	0,0
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	0,8	0,5
Osakeperusteiset maksut		
- Käteisenä toteutettavat osuudet	-	0,2
- Myönnetty osakkeina toteutettavat osuudet	0,3	0,2
Yhteensä	211,9	184,7

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään Lähipiiritiedoissa (liite 34).

9. Poistot ja arvonalentumiset

M€	2013	2012
Poistot omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	5,2	4,8
Muut aineettomat hyödykkeet	0,3	0,0
Maa- ja vesialueet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	4,2	3,8
Koneet ja kalusto	19,2	16,4
Muut aineelliset hyödykkeet	4,0	3,1
Yhteensä	33,0	28,2
Poistot toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	21,8	18,4
Varastointimenot	1,4	1,2
Myynti ja markkinointi	1,9	1,7
Hallinto	6,9	6,1
Muut	1,0	0,8
Yhteensä	33,0	28,2

Merkittäviä arvonalentumisia ei tehty raportointikauden eikä vertailukauden aikana.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

10. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

M€	2013	2012
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	0,0
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,4	0,5
Korkotuotot korkojohdannaisista	0,9	0,6
Voitto tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	18,6	21,7
Kurssierot	3,5	4,0
Muut rahoitustuotot	-	0,2
Yhteensä	23,4	27,0
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintameno- arvostetuista rahoitusveloista	4,6	5,6
Korkokulut korkojohdannaisista	1,8	1,2
Tappio tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	17,3	25,0
Kurssierot	5,4	2,6
Muut rahoituskulut	1,4	1,2
Yhteensä	30,5	35,6

Vuonna 2013 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssivoittoa 2,5 miljoonaa euroa (valuuttakurssivoittoa 1,2 miljoonaa euroa). Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasingopimusten korko-osuuksia 0,9 miljoonaa euroa (0,9 miljoonaa euroa).

11. Tuloverot

M€	2013	2012
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	17,0	15,1
Edellisiltä kausilta	0,0	-0,8
Laskennallisen verovelan muutos	-0,9	2,2
Yhteensä	16,1	16,5
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	43,2	49,4

M€	2013	2012
Verot laskettuna Suomen verokannan mukaan	10,6	12,1
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	2,6	2,9
Vähennyskelvottomat menot	1,4	2,3
Verovapaat tulot	-0,4	-0,2
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-0,1	-0,8
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	2,2	1,9
Verokannan muutoksen vaikutus	-0,1	-0,7
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,0	-0,8
Muut erät	-0,1	-0,2
Yhteensä	16,1	16,5
Efektiivinen verokanta, %	37,3	33,4

Vuoden 2013 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä merkittävin muutos oli Suomen verokannan lasku; vuonna 2014 veroprosentti laskee 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen arvostus 31.12.2013 uuden verokannan mukaisesti vähensi konsernin veroja 0,1 miljoonaa euroa. Konsernin efektiivinen verokanta vuonna 2013 nousi 37,3 prosenttiin vuoden 2012 33,4 prosentista. Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista nostivat konsernin efektiivistä verokantaa.

Vuoden 2012 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä merkittävin muutos oli Ruotsin verokannan lasku; vuonna 2013 veroprosentti laski 26,3 prosentista 22 prosenttiin. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen arvostus 31.12.2012 uuden verokannan mukaisesti vähensi konsernin veroja 0,7 miljoonaa euroa.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Uponor on hakenut muutosta päätöksiin ja muutoksenhaku on menossa hallinto-oikeudessa. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat vuonna 2008 suoritettuun verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä Uponor Business Solutions Oy:n sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua. Lisää yksityiskohtia on esitetty liitteessä 28 Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

M€	2013	2012
Rahavirran suojaukset		
Ennen veroja	0,6	-0,9
Verovaikutus	-0,2	0,2
Verojen jälkeen	0,5	-0,7

12. Osakekohtainen tulos

M€	2013	2012
Tulos jatkuvista toiminnoista	27,1	32,9
Lopetettujen toimintojen tulos	-0,3	-0,1
Tilikauden tulos	26,8	32,8
Kauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille	27,8	32,8
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ^{*)}	73 067	73 062
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 118	73 093
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,38	0,45
- Jatkuvat toiminnot	0,38	0,45
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,38	0,45
- Jatkuvat toiminnot	0,38	0,45
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00

^{*)} Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

13. Aineettomat hyödykkeet

2013 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakassuhteet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	57,2	-	75,6	0,5	-	133,3
Rakennemuutokset	5,5	2,4	7,4	0,6	-	15,9
Kurssierot	-0,4	-	0,0	0,0	-	-0,4
Lisäykset	0,8	-	-	0,1	0,1	1,0
Vähennykset	-0,1	-	0,0	-	-	-0,1
Siirrot erien välillä	0,0	-	-	0,2	0,5	0,7
Hankintameno 31.12.	63,0	2,4	83,0	1,4	0,6	150,4
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	38,6	-	0,7	0,3	-	39,6
Rakennemuutokset	2,2	-	-	0,6	-	2,8
Kurssierot	-0,3	-	-	0,0	-	-0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-	-	-	-	0,0
Tilikauden poisto	5,2	0,2	-	0,1	-	5,5
Siirrot erien välillä	-0,2	-	-	0,2	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	45,5	0,2	0,7	1,2	-	47,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	17,5	2,2	82,3	0,2	0,6	102,8

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

2012 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakassuhteet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	60,9	-	75,6	0,4	-	136,9
Rakennemuutokset	-5,1	-	-	-	-	-5,1
Kurssierot	0,4	-	0,0	-	-	0,4
Lisäykset	1,1	-	-	0,1	-	1,2
Vähennykset	-0,1	-	-	-	-	-0,1
Hankintameno 31.12.	57,2	-	75,6	0,5	-	133,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	38,6	-	0,7	0,3	-	39,6
Rakennemuutokset	-5,0	-	0,0	0,0	-	-5,0
Kurssierot	0,3	-	-	-	-	0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,1	-	-	-	-	-0,1
Tilikauden poisto	4,8	-	-	0,0	-	4,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	38,6	-	0,7	0,3	-	39,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	18,6	-	74,9	0,2	-	93,7

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Vuonna 2013 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat ERP-toiminnanohjaus-järjestelmään ja ohjelmistoihin. Asiakassuhteiden arvo syntyi KWH Pipe Ab:lta hankitun PEX-liiketoiminnan ja KWH Pipe Ab:n käypään arvoon arvostamisen yhteydessä. Liikearvon lisäksi liittyy KWH Pipe Ab:n hankintaan, ja se kohdistuu Uponor Infra -segmenttiin. Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämisiin/tytäryhtiöiden myyntiin. Vuonna 2013 luvuissa on esitetty KWH Pipe Ab:n hankinta.

Vuonna 2012 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat lähes kokonaan ERP-toiminnanohjausjärjestelmään.

Suurin osa liikearvosta koostuu AskO Oyj:n hankkimasta Uponorin vähemmistöosuudesta (23,4 miljoonaa euroa), joka siirtyi nykyiselle Uponor Oyj:lle (ent. AskO Oyj) Oy Uponor Ab:n sulautumisen seurauksena, sekä Unicor-liiketoimintojen (43,2 miljoonaa euroa) hankinnasta. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 65,4 (65,4) miljoonaa euroa ja Uponor Infra 16,9 (9,5) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät olettamuk-

set liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Vuoden 2013 testauslaskelmissa käytetty korko oli 10,4 (8,6) prosenttia Talotekniikka – Eurooppa -segmentille ja 10,5 (8,6) prosenttia Uponor Infra -segmentille. Diskonttokoron nousuun vaikutti pääosin toimialakohtaisen markkinariskin nousu vuoden 2013 aikana. Arvonalentumistestausten tuloksena konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2013.

Arvonalentumistestausten yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään 16 prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittäväälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 5,2 %-yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu kymmenellä (10) prosentilla ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Uponor Infra, sillä sen liikearvo on herkempi liikearvon alaskirjausriskille.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

14. Aineelliset hyödykkeet

2013 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	12,8	107,0	289,2	43,0	8,7	460,7
Rakennemuutokset	7,2	41,6	102,2	7,1	4,3	162,4
Kurssierot	-0,7	-3,0	-10,0	-1,3	-0,4	-15,4
Lisäykset	-	3,4	20,4	4,2	6,1	34,1
Vähennykset	-0,2	-2,3	-18,3	-0,6	-0,2	-21,6
Siirrot erien välillä	-0,1	-0,2	-2,9	0,6	-3,0	-5,6
Hankintameno 31.12.	19,0	146,5	380,6	53,0	15,5	614,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,0	64,4	211,2	30,7	-	308,3
Rakennemuutokset	-	23,4	81,5	5,2	-	110,1
Kurssierot	0,1	-1,4	-7,8	-1,0	-	-10,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,4	-17,2	-0,6	-	-18,2
Tilikauden poisto	0,0	4,2	19,2	4,0	-	27,4
Siirrot erien välillä	-	-	-4,9	0,1	-	-4,8
Arvonalentumiset	0,0	0,0	0,1	0,0	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,1	90,2	282,1	38,4	-	412,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	16,9	56,3	98,5	14,6	15,5	201,8
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			88,6			
2012 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	13,9	119,4	309,2	46,5	14,5	503,5
Rakennemuutokset	-1,2	-11,8	-37,2	-6,9	-1,8	-58,9
Kurssierot	0,0	0,4	1,7	0,0	0,2	2,3
Lisäykset	0,2	0,3	11,0	3,5	3,0	18,0
Vähennykset	-0,1	-1,4	-2,2	-0,5	0,0	-4,2
Siirrot erien välillä	-	0,1	6,7	0,4	-7,2	0,0
Hankintameno 31.12.	12,8	107,0	289,2	43,0	8,7	460,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,0	71,4	233,6	34,9	-	341,9
Rakennemuutokset	-0,1	-10,6	-37,9	-6,8	-	-55,4
Kurssierot	-	0,4	1,1	0,0	-	1,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,6	-2,0	-0,5	-	-3,1
Tilikauden poisto	0,1	3,8	16,4	3,1	-	23,4
Siirrot erien välillä	-	0,0	0,0	-	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,0	64,4	211,2	30,7	-	308,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,8	42,6	78,0	12,3	8,7	152,4
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			70,2			

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Vuoden 2013 käyttöomaisuuden lisäykset sisältävät tuotannon laajenuksen Apple Valleyssa, Minnesotassa Pohjois-Amerikassa, joka saatiin päätökseen vuoden loppua kohden, ja investointeja uuteen teknologiaan Talotekniikka – Euroopan osalta. Vuonna 2012 käyttöomaisuuden lisäykset koneisiin ja laitteisiin olivat investointeja kapasiteetin lisäykseen Pohjois-Amerikassa ja tuotantoprosessin kehittämiseen Euroopan liiketoiminnoissa.

Keskeneräiset investoinnit kasvoivat tilikauden aikana 6,8 miljoonalla eurolla tasepäivän 15,5 miljoonaan euroon Uponor Infrassa ja Talotekniikka – Euroopassa aloitettujen investointien myötä.

Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämisiin/tytäryhtiöiden myyntiin. Vuonna 2013 luvuissa on esitetty KWH Pipe Ab:n hankinta. Vuoden 2012 lukuihin sisältyy Hewing GmbH:n myynti.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingospiimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

2013 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,1	14,0	0,2	15,3
Rakennemuutokset	-	0,8	-	0,8
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	-0,2	-2,2	-0,1	-2,5
Siirrot erien välillä	-	-0,5	0,5	0,0
Hankintameno 31.12.	0,9	12,1	0,6	13,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	7,9	0,2	8,1
Rakennemuutokset	-	0,3	-	0,3
Kurssierot	-	0,0	-0,1	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,3	-0,1	-0,4
Tilikauden poisto	-	0,5	0,1	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,4	0,1	8,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	3,7	0,5	5,1
2012 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	15,7	0,2	16,8
Rakennemuutokset	0,0	-1,7	0,0	-1,7
Lisäykset	0,2	-	-	0,2
Vähennykset	-	-	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	1,1	14,0	0,2	15,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	9,1	0,1	9,2
Rakennemuutokset	-	-1,7	-	-1,7
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,5	0,1	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	7,9	0,2	8,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,1	6,1	0,0	7,2

Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämisiin ja tytäryhtiöiden myyntiin.

15. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2013 M€	Suojauslasken- nassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- on kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,7		0,7		17
Pitkäaikaiset saamiset			10,1			10,1		18
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			143,9			143,9		20
Muut johdannaisopimukset	2,6	3,1				5,7	2, 3	31
Rahavarat			53,7			53,7		21
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	2,6	3,1	207,7	0,7		214,1		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					136,4	136,4		26
Sähköjohdannaiset	0,7					0,7	1	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					14,2	14,2		26
Sähköjohdannaiset	0,7					0,7	1	31
Muut johdannaisopimukset	3,2	1,3				4,5	2, 3	31
Ostovelat ja muut velat					79,2	79,2		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,6	1,3			229,8	235,7		

2012 M€	Suojauslasken- nassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- on kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		17
Pitkäaikaiset saamiset			0,5			0,5		18
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			120,1			120,1		20
Sähköjohdannaiset	0,0					0,0	1	31
Muut johdannaisopimukset	1,0	0,8				1,8	2, 3	31
Rahavarat			17,7			17,7		21
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	1,0	0,8	138,3	0,2		140,3		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					107,6	107,6		26
Sähköjohdannaiset	0,4					0,4	1	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					4,2	4,2		26
Sähköjohdannaiset	0,3					0,3	1	31
Muut johdannaisopimukset	2,9	0,6				3,5	2, 3	31
Ostovelat ja muut velat					57,6	57,6		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	3,6	0,6			169,4	173,6		

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisesti käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:

- Sähkötermiinit on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).
- Valuuttatermiinit ja valuuttanvaihtosopimukset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).
- Valuuttooptioiden arvostus perustuu rahoituslaitoksen laskemaan markkina-arvoon (Taso 3). Arvostushetken käypä arvo ei ole merkityksellinen.

16. Osuudet osakkuusyhtiöissä

M€	2013	2012
Hankintameno 1.1.	0,1	0,0
Osuus tilikauden tuloksesta	0,1	0,3
Lisäykset	-	0,0
Vähennykset	-0,2	-0,2
Muuntoerot	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,1

Konsernilla on kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on merkityksetön. Vuoden 2013 tuloksesta Punitec GmbH maksoi 0,2 (0,2) miljoonaa euroa osinkoa Uponorille. Konsernilla on myös yhteisyritys Uponor Middle East S.A.L. Sen kirja-arvo on 0,0 (0,1) miljoonaa euroa.

17. Muut osakkeet ja osuudet

M€	2013	2012
Muut pitkäaikaiset varat	0,7	0,2
Yhteensä	0,7	0,2

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

18. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2013	2012
Muut lainasaamiset	0,2	0,2
Muut saamiset	9,9	0,3
Yhteensä	10,1	0,5

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy 9,6 miljoonan euron verosaaminen liittyen avoinna olevaan verotuksen oikaisuvaatimukseen. Lisätietoja on esitetty liitteessä 28 Vuokrasitoumukset, ehdolliset varat ja velat.

19. Vaihto-omaisuus

M€	2013	2012
Aineet ja tarvikkeet	21,3	8,4
Valmiit tuotteet/tavarat	81,5	53,9
Puolivalmiit tavarat	12,6	16,4
Yhteensä	115,4	78,7

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 1,0 miljoonaa euroa (1,1 miljoonaa euroa).

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

M€	2013	2012
Myyntisaamiset	126,7	107,3
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	4,5	15,1
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	6,8	4,6
Johdannaissopimukset	5,4	1,8
Muut saamiset	17,2	12,8
Yhteensä	160,6	141,6

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuviin saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi arvonalentumistappioita myyntisaamisista 1,3 (0,5) miljoonaa euroa. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia arvonalentumistappioita. Lisäys liittyy kaivoyhtiö Talvivaara Sotkamo Oy:n myyntisaamisen arvonalentumiseen.

Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 30 Rahoitusriskien hallinta.

M€	2013	2012
Siirtosaamiset		
Verot	1,6	2,0
Korot	0,1	0,1
Muut	5,1	2,5
Yhteensä	6,8	4,6

21. Rahavarat

M€	2013	2012
Käteisvarat ja pankkitalletukset	31,9	13,3
Lyhytaikaiset sijoitukset (1–3kk)	21,8	4,4
Yhteensä	53,7	17,7

22. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2013 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2013 alussa yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta yhteisarvoltaan 1,0 miljoonaa euroa. Kauden aikana yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrässä ei tapahtunut muutosta.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on hankittu 17.11.–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmassa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset. Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

23. Laskennalliset verot

M€	2013	2012
Laskennalliset verosaamiset		
Varaston sisäinen kate	0,6	0,5
Varaukset	4,8	5,4
Käyttämättömät verotappiot	1,2	0,5
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1,1	0,1
Työsuhde-etuudet	2,4	1,7
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,4	0,3
Muut väliaikaiset erot	5,4	6,0
Yhteensä	15,9	14,5

M€	2013	2012
Laskennalliset verovelat		
Poistoero ja verottamattomat varaukset	7,2	5,7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,2	0,4
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,2	0,1
Muut väliaikaiset erot	8,1	8,6
Yhteensä	15,7	14,8

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevana vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2013 verotuksellisia nettotappioita 4,6 (2,0) miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vuoden 2014 aikana vanhenee 2,5 miljoonan euron tappiot. Vuonna 2013 taseeseen on jätetty kirjaamatta 15,9 (6,0) miljoonan euron arvosta verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

24. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet

Konserni otti 1.1.2013 käyttöön uudistetun IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin. Käyttöönoton vaikutukset on esitetty kohdassa "Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnot".

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen tai valtion pitkäaikaisten velkasitoumusten korkojen perusteella. Käytetty diskonttokorko on sama valuutta-alueittain. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuuspohjaisista järjestelyistä on Saksassa, Ruotsissa ja Kanadassa. Niiden osuus on noin 96 (94) % etuuspohjaisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta veloitteesta. Etuuspohjaiset järjestelyt Saksassa ja Ruotsissa ovat rahastoimattomia ja ne liittyvät eläkkeisiin. Järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Eläkkeet kertyvät nykyisin maksupohjaisten järjestelyjen kautta. Kanadassa järjestelyt koskevat sekä eläkkeitä että työsuhteen jälkeistä sairaus- ja henkivakuutusta. Eläkejärjestely on rahastoitua. Suomessa eläketurva hoidetaan suurimmalta osin TyEL-järjestelmän kautta, joka on katsottu maksupohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	2013	2012
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät velvoitteet:		
- Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	23,0	19,7
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	2,1	2,6
Yhteensä	25,1	22,3

Eläkelveloitteet ja muut etuuspohjaiset velvoitteet

M€	2013	2012
Työsuhde-etuuksiin liittyvien saatavien ja velvoitteiden täsmäytys		
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	31,5	20,0
Varojen käypä arvo	-8,5	-0,3
Nettovelka taseessa	23,0	19,7

Tuloslaskelman kulut

Tilikauden työsuorituksen liittyvät menot	0,3	0,2
Korkomenot	0,8	0,7
Yhteensä	1,1	0,9

Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain

Hankinta ja valmistus	0,2	-0,2
Varastointimenot	0,2	0,2
Myynti ja markkinointi	0,5	0,5
Hallinto	0,2	0,3
Muut	0,0	0,1
Yhteensä	1,1	0,9

Velvoitteen nykyarvon muutos

Velvoite 1.1.	20,0	19,6
Liiketoimintojen hankinnat	11,9	-
Liiketoiminnan myynnit	-	-1,1
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,3	0,2
Korkomenot	1,0	0,8
Uudelleen arvostukset	0,7	1,0
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,0
Kurssierot	-1,0	0,4
Maksetut etuudet	-1,4	-0,9
Velvoite 31.12.	31,5	20,0

M€	2013	2012
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos		
Varojen käypä arvo 1.1.	0,3	0,4
Liiketoimintojen hankinnat	8,0	-
Korkotuotot	0,2	0,0
Uudelleen arvostukset	0,6	-0,2
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,2	1,0
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,0
Kurssierot	-0,4	0,0
Maksetut etuudet	-1,4	-0,9
Varojen käypä arvo 31.12.	8,5	0,3

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, käypä arvo ja % järjestelyyn kuuluvista varoista

M€	2013		2012	
	Käypä arvo	%	Käypä arvo	%
Omanpääoman ehtoinen instrumentti	4,9	57,2	-	0
Velkainstrumentti	3,2	38,1	-	0
Varat vakuutusyhtiöissä	0,4	4,6	0,3	100
Yhteensä	8,5	100,0	0,3	100

	Saksa		Ruotsi		Kanada	Muut maat	
	2013	2012	2013	2012	2013	2013	2012
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	10,3	9,9	7,9	8,7	12,1	1,2	1,4
Varojen käypä arvo	0,0	0,0	0,0	0,0	8,1	0,4	0,3
Nettovelka (vara)	10,3	9,9	7,9	8,7	4,0	0,8	1,1

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Saksa		Ruotsi		Kanada	Muut maat	
	2013	2012	2013	2012	2013	2013	2012
Diskonttokorko, %	3,5	3,75	4,0	3,5	5,0	3,5–	2,25–
Palkankorotus-oletus, %	3,0	n/a	n/a	n/a	3,0	3,0–	3,0–
Eläkkeiden korotusoletus, %	2,0	2,0	2,0	2,0	n/a	0,1–	0,1–
						2,0	2,0

Herkkyysanalyysi diskonttokorolle
Nousu 0,5 %
Lasku 0,5 %

Vaikutus velan määrään
Keskimäärin 6 % lasku
Keskimäärin 6 % nousu

Konserni ennakoii maksavansa etuus pohjaisiin järjestelyihin 1,4 (0,5) miljoonaa euroa vuonna 2014.

Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkelaitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

Eläkelaitteen maturiteetti	2014	2015	2016	2017	2018	2019–
Oletetut eläkemaksut	1,2	0,7	0,8	0,8	0,8	5,9

25. Varaukset

M€	Takuuvaraukset	Ympäristökuluvaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2013	6,3	4,0	0,5	9,8	20,6
Rakennemuutokset	0,6	-	-	0,2	0,8
Muuntoero	-0,3	-	0,0	-0,3	-0,6
Varausten lisäykset	1,9	0,0	3,7	1,0	6,6
Käytetyt varaukset	-2,0	-0,7	-0,4	-1,9	-5,0
Käyttämättömien varausten peruutukset	-	-	-	-0,3	-0,3
Varaukset 31.12.2013	6,5	3,3	3,8	8,5	22,1
Lyhytaikaiset varaukset	5,7	0,4	3,8	7,6	17,6
Pitkäaikaiset varaukset	0,8	2,9	-	0,9	4,5
Yhteensä	6,5	3,3	3,8	8,5	22,1

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 6,5 (6,3) miljoonaa euroa. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Muut varaukset sisältävät 6,0 miljoonaa euron varauksen liittyen vanhoihin reklamaatiotapauksiin, jotka koskevat jo lopetettujen tuotemerkkien toimituksia.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 3,3 (4,0) miljoonaa euroa ja se liittyy pääosin vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan. Ympäristövarauksesta 0,4 (0,6) miljoonaa euroa odotetaan realisoituvan vuoden 2014 aikana.

26. Korolliset velat

M€	2013	2012
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Joukkovelkakirjalaina	99,9	99,8
Lainat rahoituslaitoksilta	28,9	-
Rahoitusleasingvelat	7,6	7,8
Yhteensä	136,4	107,6

Lyhytaikaiset korolliset velat

Yritystodistukset	-	0,0
Lainat rahoituslaitoksilta	13,5	1,3
Rahoitusleasingvelat	0,7	2,9
Yhteensä	14,2	4,2

M€	2015	2016	2017	2018	2019–
Pitkäaikaisien korollisten velkojen erääntymisajat					
Joukkovelkakirjalaina	-0,1	20,0	0,0	80,0	0,0
Lainat rahoituslaitoksilta	6,0	6,0	6,0	10,9	0,0
Rahoitusleasing sopimukset	0,6	0,7	0,7	0,8	4,8
Yhteensä	6,5	26,7	6,7	91,7	4,8

M€	2013	2012
Korollisten velkojen korkokannan vaihteluvälit, % p.a.		
Lainat rahoituslaitoksilta	1,974–7,00	0,60
Joukkovelkakirjalaina ^{*)}	2,137–2,437	2,068–2,368

^{*)} Konserni on suojannut koronvaihtosopimuksilla puolet joukkovelkakirjalainan korkoista kesäkuulle 2018 saakka.

Vuonna 2013 konserni nosti 35 miljoonan pitkäaikaisen viisivuotisen bilateraalisilainan, joka liittyy Uponorin ja KWH Yhtymän yhdessä perustamaan yhteisyritykseen, Uponor Infra Oy:hyn. Konsernilla on kaksi suuruudeltaan yhteensä 100 miljoonan euron määräistä joukkovelkakirjalainaa; viiden vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 20 miljoonaa euroa ja seitsemän vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 80 miljoonaa euroa. Konserni laski nämä liikkeelle 2011. Lainat maksetaan kokonaisuudessaan takaisin eräpäivinä 2016 ja 2018. 50 miljoonaa euroa lainojen pääomasta on suojattu kiinteäkorkoisella koronvaihtosopimuksella. Joukkovelkakirjalainaan on netottu liikkeeselaskukulut.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeselaskettuja yritystodistuksia.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	2013	2012
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	1,3	3,7
1–5 vuotta	5,0	4,8
Yli 5 vuotta	5,6	6,5
Yhteensä	11,9	15,0
Tulevat rahoituskulut	3,6	4,4
Rahoitusleasingvastuut – vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	8,3	10,6
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	0,7	2,9
1–5 vuotta	2,8	2,4
Yli 5 vuotta	4,8	5,3
Yhteensä	8,3	10,6

Konsernin rahoitusleasingsopimukset kohdistuvat pääasiassa toimitus-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasingsopimusten aktivoituiden kustannukset 31.12.2013 olivat 4,8 (7,2) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivointien poistot olivat vuonna 2013 yhteensä 0,5 (0,6) miljoonaa euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2013 olivat 1,6 (1,5) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 0,9 (0,9) miljoonaa euroa.

Merkittävin leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasingsopimuksesta, joka solmittiin vuonna 1999 saksalaisen Unicor-yrityskaupan yhteydessä. Tilikaudella 2013 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasingsopimuksia.

27. Osto- ja muut velat

M€	2013	2012
Ostovelat	61,1	43,3
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	2,5	2,9
Siirtovelat	69,3	57,6
Saadut ennakot	2,8	0,3
Johdannaissopimukset	5,3	3,8
Muut lyhytaikaiset velat	18,1	14,3
Yhteensä	159,1	122,2
Siirtovelat		
Henkilökulut	21,3	12,2
Bonukset	15,5	15,8
Verot	1,2	1,9
Korot	0,7	0,4
Muut	30,6	27,3
Yhteensä	69,3	57,6

28. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat

M€	2013	2012
Investointisitoumukset	3,3	0,6
Muut sitoumukset	1,5	0,9
- Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,4	0,0
Kiinnitykset	9,4	0,1
Takaukset	6,1	-
- Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,0	-
Takaukset	19,4	16,1
- Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	-	7,0
Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.		
Annetut pantit	0,4	0,0
Kiinnitykset	9,4	0,1
Takaukset	25,6	23,1
Yhteensä	35,4	23,2

Vastuusitoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä. Yhtiö on tehnyt sopimuksia kolmansien osapuolten kanssa tarjotakseen niille rahoitus- tai suoritustakuita. Niiden maksujen enimmäismäärät, joista Uponor Oyj on vastuussa, on merkitty kohtaan Muiden puolesta annetut vakuudet: Takaukset.

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, SA:ssa suoritettiin verotarkastus joulukuun 2011 ja toukokuun 2012 välisenä aikana. Se koski tilivuosia 2006 ja 2007. Tarkastuksen johdosta verotta- ja vaatii Uponor Hispanialta 3,9 miljoonaa euroa veroja, viivekorjoja ja veronlisäyksiä. Vaatimus liittyy joidenkin kulujen verovähennyskelpoisuuteen. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvät kulut. Uponor Hispania ei hyväksy veroviranomaisen kantaa vaan on hakenut muutosta päätökseen. Asian käsittelyn ajaksi Uponor Hispania on antanut Espanjan verottajalle 2,9 milj. euron arvoisen pankkitakauksen, joka kattaa vaaditut verot ja viivekorot. Pankkitakaus sisältyy emoyhtiön konserniyhtiöiden puolesta antamiin takauksiin.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat vuonna 2008 suoritettuun verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä Uponor Business Solutions Oy:n sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua. Uponor haki muutosta päätöksiin verotuksen oikaisulautakunnalta. Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi Uponor Business Solutions Oy:n oikaisuvaatimuksen.

huhtikuussa 2013 ja pääosiltaan Uponor Oyj:n oikaisuvaatimuksen kesäkuussa 2013. Uponor on hakenut hallinto-oikeudelta muutosta oikaisulautakunnan päätöksiin ja ryhtyy toimenpiteisiin mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi. Veronkorotus (1,9 miljoonaa euroa) ja viivekorot (3,3 miljoonaa euroa) on kirjattu kuluksi vuonna 2011, verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunut tulovero (9,8 miljoonaa euroa) on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta vuonna 2012. Verottaja palautti Uponor Oyj:lle 0,3 miljoonaa euroa kesäkuussa 2013; saaminen veroviranomaiselta laski 9,6 miljoonaa euroon. Saaminen verottajalta on siirretty taseen pitkäaikaisiin saamisiin, sillä tapauksen käsittely voi viedä vuosia. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioksi. Mikäli verotuspäätöksen valitus hyväksyttäisiin, maksetut veronkorotukset ja viivekorot palautettaisiin yhtiölle.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

29. Muut vuokrasopimukset

M€	2013	2012
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	12,2	13,0
1–5 vuotta	18,6	20,9
Yli 5 vuotta	4,5	6,3
Yhteensä	35,3	40,2

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varistorakennuksia erityyppisiin vuokrasopimuksiin. Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

30. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Käytännön tasolla konsernin Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja sekä rahoitus- ja riskienhallintojohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotetavasti ja keskeytyksettä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likvideiteetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huo-

lehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttariski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitilialdojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat kaikki merkittävät transaktioriskinsä konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioiden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Yksittäiset valuuttajohdannaisopimukset ovat kestoltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Tuotantoyksiköt laskuttavat myyntiyksiköitä pääsääntöisesti niiden paikallisessa valuutassa. Tämä mahdollistaa valuuttakurssiriskien keskittymisen tuotantoyksiköihin, joilla on paremmat resurssit valuuttariskien hallinnoimiseen yhdessä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Näin ollen valuuttariskiä syntyy sisäisessä kaupankäynnissä lähinnä Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Suomen tuotantoyksiköiden sellaisessa myynnistä, joka tapahtuu muussa kuin kotivaluutassa.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kassavirtoja seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja konsernin suojauspolitiikan mukaisesti suojaavat kuukausitasolla vähintään 80 prosenttia ensimmäisten 1–3 kuukauden, vähintään 50 prosenttia seuraavien 4–6 kuukauden ja vähintään 30 prosenttia seuraavien 7–9 kuukauden valuuttamääräisestä nettokassavirrasta. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK), Kanadan dollari (CAD) ja Tanskan kruunu (DKK). Nämä valuutat muodostivat noin 40 prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamisista 31.12.2013. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2013

Valuutta, M€	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR CAD	EUR DKK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-11,7	10,4	0,9	10,0	7,1	16,7
Valuuttasuojaukset	0,7	-46,8	15,5	-16,2	6,3	-40,5
Nettopositio	-11,0	-36,4	16,4	-6,2	13,4	-23,8

Herkkyysanalyysi (+/- 10%)

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Tuloslaskelma	0,0	0,0	1,6	0,6	1,3	3,5
Oma pääoma (muuntoerot)	1,1	3,7				4,8

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2012

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-3,2	-13,1	0,7	0,0	0,8	-14,8
Valuuttasuojaukset	-84,0	0,1	-9,1	11,1	-7,6	-89,5
Nettopositio	-87,2	-13,0	-8,4	11,1	-6,8	-104,3

Herkkyysanalyysi (+/-10%)

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Tuloslaskelma	-0,5	0,2	0,8	-1,1	0,7	0,1
Oma pääoma (muuntoerot)	9,2	1,1				10,3

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyysanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euromääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalla translaattioriskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD) ja Ruotsin kruunuun (SEK). Translaattioriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Mikäli euro vahvistuisi 10 prosenttia Yhdysvaltain dollaria ja Ruotsin kruunua vastaan, olisi ilman veroja laskettu oman pääoman muuntoero vaikutus 4,8 miljoonaa euroa. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suojataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat ovat suojauslaskennan piirissä. Näiden lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämissä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen optimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Korkoposition korkosidonnaisuusajankäytön säädellyin lainojen korkojaksojen valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 0,4 miljoonaa euroa (-/+ 0,3 miljoonaa euroa) ja omaan pääomaan +/- 1,9 miljoonaa euroa (+/- 1,0 miljoonaa euroa). Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja rahoitussäämismiset. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauslaskennan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai lainkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien luottolimiittireservien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto voi toteuttaa yksittäisten tytäryhtiöiden nimissä paikallisia käyttöpääomaliimittejä tai muita luottojärjestelyjä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2013 olivat:

- Joukkovelkakirjalaina 80 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2018
- Joukkovelkakirjalaina 20 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2016
- Useita komittoituja, pankkia sitovia luottolimiittejä, joiden määrä on yhteensä 190 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2015.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointikaudella. Pääosa luottolimiiteistä on tarkoitus uusia vuoden 2014 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 150 miljoonan euron suurinen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuina

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 53,7 (17,7) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2013

M€	2014	2015	2016	2017	2018–
Joukkovelkakirjalaina	2,4	2,7	23,0	3,1	81,7
Lainat rahoituslaitoksilta	10,6	6,5	6,4	6,3	14,2
Rahoitusleasingvelat	1,3	1,3	1,2	1,2	6,9
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	0,7				
Ostovelat	61,1				
Johdannaissopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	230,2				
- saatavat rahavirrat	232,5				
Korkojohdannaiset	0,6	0,5	0,3	0,2	0,0
Sähköjohdannaiset	0,7	0,3	0,2	0,2	

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2012

M€	2013	2014	2015	2016	2017–
Joukkovelkakirjalaina	2,4	2,4	2,8	22,8	84,2
Rahoitusleasingvelat	3,7	1,3	1,2	1,1	7,7
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	1,3				
Ostovelat	43,3				
Muiden puolesta annetut takaukset	3,1	1,7	0,6	0,7	0,9
Johdannaissopimukset					
Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	222,4				
- saatavat rahavirrat	221,6				
Korkojohdannaiset	1,1	1,0	0,4		
Sähköjohdannaiset	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaissopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2013.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskohtaisia luottolimittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli kaikkiaan 1,3 (0,5) miljoonaa euroa. Lisäys tulee kaivosyhtiö Talvivaara Sotkamo Oy:n myyntisaamisen arvonalentumistappiosta.

M€	2013	2012
Myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät	87,7	73,7
Erääntyneet 1–30 päivää	25,5	26,2
Erääntyneet 31–60 päivää	6,8	2,2
Erääntyneet 61–90 päivää	1,7	0,7
Erääntyneet yli 90 päivää	5,0	4,5
Yhteensä	126,7	107,3

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää. Metallien hintariskin osalta myös suojausinstrumentteja käytetään täydentämään kiinteähintaisia sopimuksia. Käytettävät suojausinstrumentit ovat LME-pohjaisia (London Metal Exchange) ja jälkimarkkinakelpoisia. Metallien suojausinstrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojauspolitiikassa määriteltyjen puitteiden mukaisesti. Konsernin sähkösuojauspolitiikan mukainen suojausaste ensimmäisille 12 kuukaudelle on 70–100 prosenttia ja sitä seuraaville 12 kuukaudelle 25–80 prosenttia. Suojaustavoitteet saavutetaan pääasiassa käyttämällä sähköjohdannaisia. Sähköjohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoinna olevien sähköjohdannaisien herkkyys sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markkinahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisien, jotka täyttävät IAS 39 suojauslaskennan ehdot, arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

M€	2013	2012
Muutos omassa pääomassa	+/- 0,5	+/- 0,6

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

31. Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

M€	2013	2012
Nimellisarvot		
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	170,0	50,0
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset		
- ei suojauslaskennassa	157,1	101,9
- suojauslaskennassa	93,6	141,3
Ostetut valuuttaoptiot	9,9	10,8
Asetetut valuuttaoptiot	9,9	10,8
Hyödykejohdannaiset:		
Terminisopimukset		
- suojauslaskennassa	7,2	6,5

M€	2013			2012		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Käyvät arvot						
Korkojohdannaiset:						
Koronvaihtosopimukset	2,2	-3,7	-1,5	0,0	-2,5	-2,5
Valuuttajohdannaiset:						
Terminisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	2,0	-0,6	1,5	0,7	-0,6	0,1
- suojauslaskennassa	1,1	-0,2	0,7	1,0	-0,4	0,6
Ostetut valuuttaoptiot	0,4	-	0,4	0,1	-	0,1
Asetetut valuuttaoptiot	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0
Hyödykejohdannaiset						
- suojauslaskennassa	-	-1,4	-1,4	0,0	-0,7	-0,7

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaisten käyppien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutoksen tappiona kirjattiin 0,4 miljoonaa euroa (tappiota 0,2 miljoonaa euroa) suojausrahastoon tilikauden aikana. Tehottoman osuuden vaikutus tilikauden tulokseen oli 0,3 miljoonaa euroa tappiota (tappiota 0,1 miljoonaa euroa). Suojausrahastosta kirjattiin tappiota 0,1 miljoonaa euroa (tappiota 0,1 miljoonaa euroa) tuloslaskelmaan. Se sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen tappio 0,8 (tappio 0,6) miljoonaa euroa kirjattiin suojausrahastoon tilikauden aikana. Luvussa on huomioitu verovaikutus. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmassa rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojaussuhteesta ei kirjattu tehottomuutta tilikauden aikana.

32. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomamarkkinat, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain kasvava perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing).

Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljänneksen kautta laskettu nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2013 keskimääräinen (ka) gearing oli 57,9 (64,6) %.

M€	2013	2012
Korolliset velat	150,6	111,8
Rahavarat	53,7	17,7
Korollinen nettovelka	96,9	94,1
Oma pääoma yhteensä	287,7	207,3
Nettovelkaantumisaste, %	33,7	45,4
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	57,9	64,6

Konsernin rahoitussopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökatteen suhdetta netto-rahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

33. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Vuonna 2013 Uponor Oyj:n hallitus täydensi vuonna 2012 perustettua pitkän aikavälin osakepohjaista kannustinohjelmaa koskien vuosia 2012–2014 uudella ohjelmalla koskien vuosia 2013–2015. Ohjelman ehdot ovat samat, kuten alla on kuvattu. Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa 13 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 260 000 osaketta.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi 2.3.2012 pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman tarjoamisen yhtiön johdolle. Ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2012–2014. Kukin kannustinohjelmaan osallistuva tekee ennalta määritellyn vähimmäis- ja enimmäismäärän rajoissa olevan sijoituksen yhtiön osakkeisiin. Ohjelman palkkio koostuu seuraavista osista:

- 1) osakesijoitukseen perustuvasta osakekannustimesta kolmen vuoden odotusjaksolla ja
- 2) yhtiön tuloskehityksestä riippuvasta suoriteperusteisesta osakekannustimesta kolmen vuoden ansaintajaksolla.

Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa yhteensä alle 20 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa 370 000 osaketta. Sekä osakesijoitukseen perustuvan ohjelman että suoriteperusteisen osakekannustinohjelman perusteella annettaviin osakkeisiin liittyvä niiden antamisen jälkeen yhden vuoden pituinen jakso, jonka kuluessa osakkeita ei voi luovuttaa eteenpäin.

Kannustinohjelmien vaikutus konsernin liikevoittoon oli 0,9 (0,4) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan 0,3 (0,2) miljoonaa euroa ja verojen maksamista varten kirjattiin velkaosuus 0,8 (0,2) miljoonaa euroa.

34. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusyrietykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

M€	2013	2012
Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa		
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	1,5	2,4
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,0	0,0
Ostovelat ja muut velat	0,1	0,0

T€	2013	2012
Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	2 127,8	1 953,6
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
- maksuperusteiset eläkkeet	229,2	186,3
Osakeperusteiset etuudet	749,6	296,2
Yhteensä	3 106,6	2 436,1

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät palkat, luontaisedut ja bonukset.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät johtoryhmän osalta paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyjen kulut sekä toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Konsernilla ei ole näihin liittyen muita sitoumuksia.

Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon kannustinohjelmista kaudelle kirjatut kulut (lisätietoja liitteessä 33). Vuonna 2012, johdolle maksettiin 182,9 miljoonaa euroa liittyen vuosilta 2007 ja 2008 peräisin olleisiin pitkäaikaisiin osakeperusteisiin kannustinjärjestelmiin. Tämä oli jaksotettu kuluksi jo ansaintakaudella.

Yllä esitettyyn sisältyvät myös toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot.

T€	2013	2012
Johdon palkat ja palkkiot: toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja	568,4	500,4
Bondestam Sebastian, toimitusjohtajan sijainen	262,4	263,1

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti. Lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa, ja hänen sijaiselleen, johon yhtiö maksaa vuosittain hallituksen erikseen päättämän summan.

T€	2013	2012
Hallituksen palkkiot		
Paasikivi Jari, puheenjohtaja	81,8	81,2
Eloranta Jorma, varapuheenjohtaja 15.3.2012 alkaen	58,6	61,0
Ihamuotila Timo, 18.3.2013 alkaen	51,2	-
Nygren Eva	56,0	57,8
Rosendal Jari	54,2	51,2
Silfverstolpe Nordin Anne-Christine, 18.3.2013 asti	4,8	61,4
Simon Rainer S.	56,0	56,0
Rajahalme Aimo, varapuheenjohtaja 15.3.2012 asti	-	2,4
Yhteensä	362,6	371,0

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Muut lähipiiritiedot

Lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ollut 31.12.2013 eikä 31.12.2012 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Lisäksi yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt ovat tehneet vähäisiä transaktioita konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet

Konserniyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Beteiligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint Quentin Fallavier
Uponor Middle East S.A.L. (Off Shore) (50.0%)	Libanon, Beirut
Uponor Holding GmbH	Saksa, Hassfurt
Zent-Frenger GmbH	Saksa, Heppenheim
Uponor Hispania, S.A.U.	Espanja, Móstoles
Uponor A/S	Tanska, Randers
Uponor Eesti Oü	Viro, Tallinna
Uponor Suomi Oy	Suomi, Nastola
Uponor Business Solutions Oy	Suomi, Vantaa
Nereus Oy	Suomi, Uusikaupunki
Uponor Asia Oy	Suomi, Helsinki
Uponor Techniques Lyseis gia Ktiria AE	Kreikka, Ateena
Uponor Kft. (Uponor Épuletgépészeti Korlátolt Felelősségű Társaság)	Unkari, Budapest
Cork Pipe Plant Limited	Irlanti, Bishopstown
Uponor (Cork) Limited	Irlanti, Bishopstown
Uponor (Ireland) Ltd	Irlanti, Cork
Uponor S.r.l.	Italia, Badia Polesine
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor, s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Plonie
Uponor Portugal - Sistemas para Fluidos, Lda. Uponor Construção e Ambiente - Sistemas de Tubagens, S.A.	Portugali, V.N. Gaia
Uponor AG	Sveitsi, Pfungen
ZAO Uponor Rus	Venäjä, Moskova
AO Asko-Upo (Spb)	Venäjä, Pietari
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Guntramsdorf
Uponor Limited	Englanti, Lutterworth
The Underfloor Heating Co Limited	Englanti, Skelmanthorpe
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Hot Water Systems North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Ltd	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Innovations, LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Trading (Beijing) Co., Ltd.	Kiina, Beijing
Uponor Hong Kong Ltd	Hong Kong
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bucharest

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Infra Oy (omistussuus 55.3% Uponor Corporation, 44.7% KWH Group Ltd)	Suomi, Helsinki
Jita Oy	Suomi, Virrat
Uponor Infra AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Infra A/S	Tanska, Holbæk
Uponor Infra AS	Norja, Vestby
Uponor Infra Ltd	Kanada, Mississauga
Uponor Infra Holding Corp.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Infra Corp.	Yhdysvallat, California
Extron Engineering Oy	Suomi, Vaasa
Uponor Infra Tech GmbH	Saksa, Fulda
KWH Pipe Sverige AB	Ruotsi, Ulricehamn
Uponor Infra Limited (99% Uponor Infra Oy, 1% Uponor Infra A/S)	Englanti, Milton Keynes
Uponor Infra sp. z o.o.	Puola, Varsova
Uponor Infra AS	Viro, Tartto
CJSC "Uponor Infra"	Venäjä, Pietari
UAB KWH Pipe Lithuania	Liettua, Vilna
Uponor Infra Fastighets Ab	Suomi, Vaasa
Koy Tuusulan Pakkasraitti 12 Wiik & Hoeglund PLC (65.99%)	Suomi, Tuusula
WH Holding Co., Ltd. (49% Wiik & Hoeglund PLC)	Thaimaa, Bangkok
WH Pipe (Thailand) Ltd. (51% WH Holding Co Ltd, 49% Wiik & Hoeglund PLC)	Thaimaa, Bangkok
KWH Pipe (Malaysia) Sdn. Bhd.	Malesia, Kuala Lumpur
KWH Pipe Holdings (L) Ltd.	Malesia, Labuan
KWH Pipe (India) Ltd. (76% KWH Pipe Holdings (L) Ltd., 24% Uponor Infra Oy)	Intia, Mumbai
Uponor Infra Fintherm a.s.	Tšekki, Praha
KWH Pipe Espana SA	Madrid, Espanja
KWH Pipe (Portugal) Tubos Lda.	Portugali, Palmela

Osakkuusyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Punitec GmbH & Co. KG	Saksa, Gochsheim
Punitec Verwaltungs GmbH	Saksa, Gochsheim

35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Uponor on käynnistänyt valmistelut voimassa olevien kahdenvälisen luottolimiittien uusimiseksi. Sopimukset on tarkoitus tehdä vuoden 2014 alkupuoliskolla. Helmikuussa 2014 allekirjoitettiin sopimus 50 miljoonan euron luottolimiitistä, joka erääntyy helmikuussa 2019.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

M€	Liite	2013	2012
Liikevaihto	2	19,2	18,9
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0,0	0,0
Henkilöstökulut	4	4,7	5,1
Poistot ja arvonalennukset	5	0,4	0,4
Liiketoiminnan muut kulut	3	20,0	20,8
Liiketappio		-6,0	-7,4
Rahoitustuotot ja -kulut	6	10,7	0,9
Voitto ennen satunnaiseriä		4,8	-6,4
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	7,0	8,9
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		11,7	2,5
Poistoeron muutos		-0,1	-0,1
Tuloverot	8	-0,4	-1,1
Tilikauden tulos		11,2	1,4

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tase

M€	Liite	31.12.2013	31.12.2012
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		0,6	0,7
Aineettomat hyödykkeet	9	0,6	0,7
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		0,2	0,2
Aineelliset hyödykkeet	9	0,2	0,2
Sijoitukset			
Konserniyhtiöosakkeet		272,6	205,3
Muut osakkeet ja osuudet		0,0	0,1
Lainasaamiset		89,2	193,9
Sijoitukset	10	361,8	399,3
Pysyvät vastaavat yhteensä		362,6	400,2
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset		0,5	0,8
Pitkäaikaiset saamiset	11	0,5	0,8
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		2,6	5,9
Lainasaamiset		79,2	28,0
Siirtosaamiset		0,5	3,1
Muut saamiset		38,6	43,7
Lyhytaikaiset saamiset	12	120,9	80,6
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset		30,4	10,4
Rahat ja pankkisaamiset		30,4	10,4
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		151,9	91,9
Vastaavaa yhteensä		514,5	492,1

M€	Liite	31.12.2013	31.12.2012
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto		81,6	108,0
Tilikauden tulos		11,2	1,4
Oma pääoma yhteensä	13	289,5	306,0
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	14	0,2	0,2
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		0,2	0,2
Pakolliset varaukset	15	2,7	3,4
Vieras pääoma			
Pitkäaikaiset velat			
Joukkovelkakirjalainat		100,0	100,0
Pitkäaikaiset velat	16	100,0	100,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat		2,3	2,7
Siirtovelat		1,8	3,0
Muut lyhytaikaiset velat		117,9	76,8
Lyhytaikainen vieras pääoma	17	122,1	82,5
Vieras pääoma yhteensä		222,1	182,5
Vastattavaa yhteensä		514,5	492,1

Emoyhtiön rahoituslaskelma

M€	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-6,0	-7,4
Suunnitelmanmukaiset poistot	0,4	0,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot	-	0,0
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-0,7	-0,1
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-6,2	-7,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)	11,5	-6,9
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	40,3	-70,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	51,8	-77,5
Saadut osingot liiketoiminnasta	17,3	42,1
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	8,9	6,0
Liiketoiminnan rahavirta	71,8	-36,5
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,3	-0,2
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	3,7	-
Myönnetyt lainat	-2,8	-15,0
Lainasaamisten takaisinmaksut	17,9	60,4
Muutokset tytäryhtiöosakkeiden investoinneissa	-43,8	-1,0
Saadut korot investoinneista	5,1	9,5
Saadut osingot investoinneista	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-20,3	53,7
Rahavirta ennen rahoitusta	51,5	17,3
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	41,0	46,3
Lainojen takaisinmaksut	-41,0	-47,3
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1,4	-1,4
Maksetut korot maksut rahoituskuluista	-2,3	-3,3
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-27,8	-25,6
Maksetut verot	-	-0,1
Rahoituksen rahavirta	-31,5	-31,3
Rahavarojen muutos lisäys (+)/vähennys (-)	20,0	-14,1
Rahavarat 1.1.	10,4	24,5
Rahavarat 31.12.	30,4	10,4
Muutos taseen mukaan	20,0	-14,1

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor –konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitilillä.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaispimukset

Johdannaisinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaispimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaatteissa.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

2. Liikevaihto

M€	2013	2012
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	19,2	18,9
- Ulkoinen	0,0	0,0
Yhteensä	19,2	18,9

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2013	2012
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,0	-
Yhteensä	0,0	-

M€	2013	2012
Liiketoiminnan muut kulut		
Matkakulut	1,2	1,2
Ostetut palvelut	9,4	9,1
Muut	9,4	10,4
Yhteensä	20,0	20,8

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät vuonna 2004 myytyyn kotimaiseen kiinteistöliiketoimintaan kohdistuvia maaperän puhdistukseen ja kunnostamiseen liittyviä kustannuksia sekä normaaleja liiketoiminnan muita kuluja.

M€	2013	2012
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
- Veroneuvonta	0,0	-
- Muut palvelut	0,1	0,3

4. Henkilöstökulut

M€	2013	2012
Palkat ja palkkiot	4,0	3,9
Eläkekulut	0,5	0,5
Henkilösivukulut	0,2	0,6
Yhteensä	4,7	5,1
Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöitä	38	38
Johdon palkat ja palkkiot T€ ^{*)}		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	730,5	763,5
Hallitus	362,6	371,0
Yhteensä	1 093,1	1 134,5

^{*)} erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Toimitusjohtajan sijaisen palkka on ajalta 1.1.2013–31.7.2013.

Rahalainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2013 rahoilainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Emoyhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta.

5. Poistot

M€	2013	2012
Aineettomat hyödykkeet	0,4	0,4
Aineelliset hyödykkeet	0,1	0,0
Yhteensä	0,4	0,4

6. Rahoitustuotot- ja kulut

M€	2013	2012
Korkotuotot	2,6	0,8
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	5,5	10,3
Osinkotuotot	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	17,3	42,1
Korkokulut	-5,8	-6,6
Korkokulut tytäryhtiöille	-0,2	-0,8
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1
Muut rahoitustuotot	0,0	-
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-10,0	-43,0
Tuotot osuiksista saman konsernin yrityksistä	2,2	-
Kurssierot		
Johdannaiset toteutuneet	2,4	-12,7
Johdannaiset toteutumattomat	1,0	5,5
Muut toteutuneet	0,5	-0,1
Muut toteutumattomat	-4,8	5,6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	10,7	0,9

7. Satunnaiset tuotot

M€	2013	2012
Konserniavustukset	7,0	8,9
Yhteensä	7,0	8,9

8. Verot

M€	2013	2012
Tilikaudelta	-0,3	-0,1
Edellisiltä kausilta	0,2	-0,9
Laskennallisen verovelan muutos	-0,3	0,0
Yhteensä	-0,4	-1,1

Edellisten tilikausien verot pitävät sisällään veronlisäyksien ja korkojen palautuksia yhteensä 0,1 miljoonaa euroa. Palautukset koskevat verovuusia 2005–2007.

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
2013					
M€					
Hankintameno 1.1.	2,5	0,0	0,4	0,0	2,9
Lisäykset	0,2	0,0	0,1	0,0	0,3
Hankintameno 31.12.	2,7	0,0	0,5	0,0	3,2
Kertyneet poistot 1.1.	1,7	0,0	0,2	0,0	1,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	0,4	0,0	0,1	0,0	0,4
Kertyneet poistot 31.12.	2,1	0,0	0,3	0,0	2,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,6	0,0	0,2	0,0	0,8

	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
2012					
M€					
Hankintameno 1.1.	2,3	0,0	0,7	0,0	3,0
Lisäykset	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3
Vähennykset	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
Hankintameno 31.12.	2,5	0,0	0,4	0,0	2,9
Kertyneet poistot 1.1.	1,4	0,0	0,6	0,0	1,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Tilikauden poisto	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Kertyneet poistot 31.12.	1,7	0,0	0,2	0,0	1,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	0,0	0,2	0,0	0,9

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

10. Sijoitukset

M€	2013	2012
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 1.1.	205,3	244,9
Lisäykset	78,7	3,4
Vähennykset	1,5	-
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 31.12.	282,5	248,3
Arvon alentumiset	10,0	43,0
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	272,6	205,3
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	0,1	0,1
Vähennykset	0,0	0,0
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,0	0,1
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	84,1	188,7
- Pääomalaina	5,0	5,0
- Muut	0,1	0,2
Lainasaamiset yhteensä	89,2	193,9
Yhteensä	361,8	399,3

Arvon alentumisesta 8,8 miljoonaa euroa liittyy Uponor Ltd:n osakkeisiin. Vuoden 2012 arvonalentumisesta 40 miljoonaa euroa liittyy Uponor Hispanian osakkeisiin.

11. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2013	2012
Laskennalliset verosaamiset	0,5	0,8
Yhteensä	0,5	0,8

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista. Laskennalliset verosaamiset sisältävät lyhytaikaisia verosaamisia yhteensä 0,08 miljoonaa euroa.

12. Lyhytaikaiset saamiset

M€	2013	2012
Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	2,6	5,9
- lainasaamiset	79,2	28,0
- siirtosaamiset	0,0	0,1
- muut saamiset	31,7	41,0
Yhteensä	113,5	74,9
Muilta		
- siirtosaamiset	0,5	3,0
- muut saamiset	6,9	2,7
Yhteensä	7,4	5,7
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	120,9	80,6
M€	2013	2012
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	0,0	0,0
Verot	0,1	0,3
Muut	0,3	2,7
Yhteensä	0,5	3,1

13. Oman pääoman muutokset

M€	2013	2012
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146,4	146,4
Osakepääoma 31.12.	146,4	146,4
Ylikurssirahasto 1.1.	50,2	50,2
Ylikurssirahasto 31.12.	50,2	50,2
Sidottu oma pääoma yhteensä	196,6	196,6
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,1	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	109,4	133,4
Osingonjako	-27,8	-25,6
Lunastamattomien osinkojen palautus	-	0,0
Omat osakkeet	-	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	81,6	108,0
Tilikauden tulos	11,2	1,4
Vapaa oma pääoma yhteensä	92,9	109,4
Oma pääoma 31.12.	289,5	306,0
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto	82,6	109,0
Tilikauden voitto	11,2	1,4
Omat osakkeet	-1,0	-1,0
Jakokelpoiset varat, 31.12.	92,9	109,4

14. Poistoero

M€	2013	2012
- Muut pitkävaikutteiset menot	0,2	0,2
- Koneet ja kalusto	0,0	0,0
Yhteensä	0,2	0,2

Poistoerosta aiheutuu laskennallista verovelkaa, jota emoyhtiön erillis-tilinpäätöksessä ei ole kirjattu.

15. Pakolliset varaukset

M€	2013	2012
Eläkevastuu	0,1	0,1
Ympäristövaraus	2,6	3,3
Yhteensä	2,7	3,4

16. Pitkäaikainen vieras pääoma

M€	2013	2012
Joukkovelkakirjalainat	100,0	100,0
Yhteensä	100,0	100,0

Pitkäaikaisten korollisten velkojen eräntymisajat

M€	2013	2016	2018–
Joukkovelkakirjalainat	0,0	20,0	80,0

17. Lyhytaikainen vieras pääoma

M€	2013	2012
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	1,6	1,5
- siirtovelat	0,1	0,8
- muut lyhytaikaiset velat	112,4	72,4
Yhteensä	114,2	74,8
Muilta		
- ostovelat	0,7	1,2
- siirtovelat	1,7	2,2
- muut lyhytaikaiset velat	5,5	4,4
Yhteensä	7,9	7,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	122,1	82,5
Siirtovelat		
Henkilökulut	0,5	0,5
Bonukset	0,3	0,5
Verot	0,5	0,3
Korot	0,2	0,2
Muut	0,4	1,6
Yhteensä	1,8	3,0

18. Vastuusitoumukset

M€	2013	2012
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	17,8	16,1
Takaukset	17,8	16,1
Käyttöleasingitoumukset (sisältää vuokravastuut)		
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	0,7	0,8
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	3,9	4,4
Leasingvastuut	4,6	5,2
Yhteensä	22,5	21,2

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

19. Johdannaispimukset

M€	2013	2012
	Nimellisarvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	170,0	50,0
	Käyvät arvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-1,5	-2,5
	Nimellisarvot	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	250,5	243,3
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	78,9	60,4
Ostetut valuuttaoptiot	9,9	10,8
Asetetut valuuttaoptiot	9,9	10,8
	Käyvät arvot	
Hyödykejohdannaiset:		
Termiinisopimukset	7,2	6,5
	Käyvät arvot	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	2,3	0,8
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	-0,6	0,2
Ostetut valuuttaoptiot	0,4	0,1
Asetetut valuuttaoptiot	0,0	0,0
	Käyvät arvot	
Hyödykejohdannaiset:		
Termiinisopimukset	-1,4	-0,7
	Tuloslaskelmaan merkityt käyvän arvonmuutokset	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	2,3	0,8
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	-0,6	0,2
Ostetut valuuttaoptiot	0,4	0,1
Asetetut valuuttaoptiot	0,0	0,0
	Käyvät arvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	1,0	-0,8

Tilintarkastuskertomus

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää konsernin laajan tuloslaskelman, taseen, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 13. helmikuuta 2014

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Teppo Rantanen
KHT

Vuosineljännestitiedot

	2013				2012			
	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6	1-3
Jatkuvat toiminnot								
Liikevaihto, M€	237,6	279,3	211,4	177,7	189,6	211,3	218,1	192,5
- Talotekniikka – Eurooppa	112,0	129,3	124,3	113,9	121,6	129,9	133,2	133,0
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	43,6	46,9	43,8	37,2	38,1	43,1	38,9	31,0
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	59,6	62,4	57,2	49,0	49,8	54,5	49,7	41,4
- Uponor Infra	83,7	105,1	45,0	27,6	31,4	40,3	47,6	29,7
Bruttokate, M€	72,0	96,3	82,6	69,2	72,2	82,6	81,4	74,6
- Bruttokate, %	30,3	34,5	39,1	39,0	38,1	39,1	37,3	38,7
Liikevoitto, M€	-3,8	28,2	19,7	6,1	10,2	22,1	16,1	9,3
- Talotekniikka – Eurooppa	0,3	14,6	11,1	6,7	9,4	13,9	12,2	11,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	5,8	7,7	6,6	4,6	3,5	7,5	4,1	2,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	8,0	10,2	8,6	6,1	4,6	9,6	5,3	3,5
- Uponor Infra	-9,0	6,1	4,3	-3,7	-2,7	2,4	2,2	-1,9
- Muut	-0,5	0,2	-1,9	-1,2	0,3	-1,4	-2,6	-2,4
Liikevoitto, % liikevaihdosta	-1,6	10,1	9,3	3,4	5,4	10,4	7,4	4,8
- Talotekniikka – Eurooppa	0,3	11,3	8,9	5,9	7,7	10,7	9,1	8,8
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	13,3	16,5	15,0	12,4	9,1	17,4	10,6	8,5
- Uponor Infra	-10,8	5,8	9,6	-13,6	-8,6	5,8	4,7	-6,5
Kauden tulos, M€	-6,0	17,7	11,8	3,3	7,1	12,4	8,8	4,5
Taseen loppusumma, M€*	661,0	716,4	552,7	532,8	499,4	539,5	559,7	542,6
Tulos/osake, €	-0,03	0,20	0,16	0,05	0,10	0,17	0,12	0,06
Oma pääoma/osake, €*	3,00	3,06	2,68	2,51	2,84	2,76	2,63	2,49
Markkina-arvo, €	1 041,0	1 020,5	841,9	776,0	702,8	600,3	517,2	632,5
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a)*	12,5	17,9	14,7	7,0	16,5	18,2	15,4	11,2
Korollinen nettovelka kauden lopussa, M€	96,9	135,2	146,2	142,1	94,1	117,7	143,9	145,3
Velkaantumisaste, %*	33,7	45,8	74,5	77,6	45,4	58,3	74,8	79,8
Velkaantumisaste, %, rullaava, neljä vuosineljänneistä*	57,9	60,9	63,9	64,0	64,6	63,1	62,0	60,2
Bruttoinvestoinnit, M€								
- % liikevaihdosta	14,8	8,7	5,8	4,6	6,8	4,6	4,0	3,8
	6,2	3,1	2,7	2,6	3,2	2,3	1,8	2,0

* Vertailuluvut 2012 sisältävät IAS19 Työsuhde-etuudet takautuvan soveltamisen muutosvaikutuksen.

Uponorin analytytikot

Carnegie Investment Bank AB

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Tommy Ilmoni**
Puh. (09) 6187 1235
tommy.ilmoni@carnegie.fi
www.carnegie.fi

Danske Bank Oyj

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Ari Järvinen**
Puh. 010 236 4760
ari.jarvinen@danskebank.com
www.danskebank.com

Deutsche Bank AG

Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Manu Rimpelä**
Puh. +44 20 7545 5669
manu.rimpela@db.com
www.db.com

DNB Bank ASA

Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Magnus Kruber**
Puh. +44 20 7621 6032
magnus.kruber@dnb.no
www.dnb.no

Evli Pankki Oyj

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Mika Karppinen**
Puh. (09) 4766 9643
mika.karppinen@evli.com
www.evli.com

Goldman Sachs International

Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Will Wyman**
Puh. +44 20 7552 2998
will.wyman@gs.com
www.gs.com

Inderes Oy

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Petri Aho**
Puh. 050 340 2986
petri.aho@inderes.com
www.inderes.fi

Nordea Bank Finland Oyj

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Johannes Grasberger**
Puh. (09) 1655 9929
johannes.grasberger@nordea.com
www.nordea.com

Pohjola Pankki Oyj

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Matias Rautionmaa**
Puh. 010 252 4408
matias.rautionmaa@pohjola.com
www.pohjola.com

SEB Equities

Helsinki
Yhteyshenkilö: **Artem Beletski**
Puh. (09) 6162 8729
artem.beletski@seb.fi
www.seb.fi

Uponor ei vastaa esitetyistä arvioista.

Uponor Oyj
Äyritie 20
PL 37
01511 Vantaa

P 020 129 211
F 020 129 2841
W www.uponor.fi

Uponor
simply more